שנה 40 מספר 1985 המחיר: 5.00 ל"י י"ב תשרי תשל"ו, 17.9.75

העולם הזה

פסטיבל אייבי בפורט סעיד

העורך והמייסד הראשון:
ד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל
ממשיכי דרכו יבל"א:
חנוך מרמרי, קובי ניב, אפרים סידון

עם פתיחת שנת הלימודים תשל"ו:

יושם דגש על ערכים וציונות

עם פתיחת שנת הלימודים החדשה נמסר כי בניגוד לשנים קודמות בהן לא הושם דגש מספיק על חינוך לציונות ולערכים יושם השנה, יותר מבשנים קודמות דגש על חינוך לציונות ולערכים. בין השאר יונהג מקצוע חדש בתכנית הלימודים שייקרא „ערכים" וכן ייערך חודש הערכים תחת הסיסמה „ערכים טובים זה ערכים מתים". כן התפרסמה רשימת נושאים ומקצועות שיילמדו השנה בצורה מורחבת.

הסטוריה יהודית

- האדם הקדמון וכמיהתו לארץ־ישראל.
- תקופת המוזואיקון — המזוזות הראשונות.
- היהודי ממציא את הגלגל — ראשית התבונה האנושית.

גיאוגרפיה יהודית

- הארץ היא כדור, חוצלארץ מסתובב סביב הארץ.
- מסעות ותגליות, תוך שימת דגש על גילוי צפת וטבריה.
- שיעור מיוחד יוקדש לגויים ולתרבותם.

התעמלות יהודית

- תרגילי זקיפות־קומה יהודית.
- עיסויים להקשחת העורף.

מוסיקה יהודית

- בטהובן — צייר בינוני.
- רבי שמעון בר יוחאי ושירתו.

בן הבארון עולה!

בנו הידוע של הבנקאי הידוע ונכדו של „הנדיב הידוע", הבארון הידוע נתנאל (נתי) דה רוטשילד (במרכז), כמוהו כאביו וסביו, עלה אמש ארצה בטקס מפואר.

הבארון החינני ורעייתו הישראלית החיננית נילי, בת למשפחת מצביאים מפוארים, קיבלו מידי שר הפנים דרכון ישראלי בפורמאט מהודר.

במסיבת עתונאים מסר צמד הבארונים כי ישראל היא ביתם ובית העם היהודי כולו וכי ישהו בישראל שבועיים בשנה במרכז הקליטה „הילטון" בתל־אביב.

נקדם בברכה את העולים החדשים ונאחל להם קליטה מהירה ונעימה.

בת האלוף יורדת!

בתו המגושמת של האל"מ הכושל מרדכי (מוקה) לימון, מי שהיה מפקד חיל הים, הגברת הצעירה שחושבת עצמה מי יודע מה, נילי (שקי לי) לימון (במרכז), ירדה אמש מן הארץ בטקס צנוע.

מדמואזל לימון, המכנה עצמה „ה־בארונית דה־רוטשילד", השליכה מאחורי גווה את ייחודה הישראלי הגאה ובחרה לחיות בניכר הזוהר, במקום לעזור לאחיה הנמקים בציון.

בתשובה לשאלה „הבטיחה" הגברת לימון דה־רוטשילד כי תבקר בארץ שבועיים בלבד בכל שנה.

הבוז לבורחים מן המערכה.
לא צריכים טובות!

לרגל חג הסוכות עורכת תנועת „שינוי"

עצרת עם המונית

בנושא

חג הסוכות —
ומה הלאה?

ידברו: פרופסור אמנון, דוקטור אורי, תעשיין רוני, עורך־דין שלמה, ארכיטקט שוקי, מהנדס־מזון יורם, אינטלקטואל אפי ואחרים.

הפסק לדבר - התחל לעשות
הצטרף ל„שינוי"

חיילים שכחו

- החייל שנסע במכוניתי דה שבו 65 (מנוע 74) טסט לשנה + רדיו, לירושלים ושכח את יד ימינו — מתבקש לטלפן לדני בשעות 4—6 אחה"צ, טל. 486900 (בעבודה 784960).
- ביום חמישי שעבר נסעתי בטנדר סוסיתא משיכון־בבלי לנווה־עציצים ושכחתי את אשר עשה לי עמלק בשקית ניילון ירוקה, להתקשר לזיווי (אצל בסר־גליק) 219488.
- לשפן הקטן אשר עלה בקסטינה על טנדר־דודג' ושכח לסגור הדלת, הצטנן המסכן וקיבל נזלת. טל. 784900.

חיילים נזכרו

- ב־23 באוגוסט נסעתי בטנדר פיאט 238 מצומת־אחים לכיוון מזכרת בתיה ונזכרתי בבדיחה. נא להתקשר לקובי, ד. צ. 2608.
- בי"ט בתמוז בשעות אחה"צ נסעתי בכביש לוד בחיפושית ירוקה ונזכרתי ששכחתי לצלצל הביתה. טל. 366114.

השלום שלנו

לפניכם חיבורים נבחרים שנכתבו על־ידי ילדים ישראליים זכים ושוחרי שלום. החיבורים נכרכו באלבום ומופצים ברחבי העולם הנאור.

„השלום שלי יפה כמו פרח / השלום שלי יפה כמו חצב / השלום שלי הוא נורא חמודי / השלום שלי הוא נחמד ושובב / עם בוקר אצא לגינה / ואשב מתחת התאנה / ואשחק עם השלום על הדשא הרך / הערבים הם עם רע כל כך."

●

„אהבתי גם חומוס וגם אגוזן — אך שלום אהבתי יותר מכולם. כל יום אני חושב כמה טוב שלא יהיו מלחמות אף על פי שאני אוהב לצבוע פנסים בכחול."

●

„וכשיבוא יבוא שלום ולא תהיה מלחמה נוכל ליישב את הארץ בשקט וליסוע לסיני ולגדה מתי שנרצה בלי לפחד מהערבים כי זה יהיה שלנו."

●

„אתמול ציירתי טנק ומהטנק יצא פרח במקום פצצה וחשבתי בלבי כמה טוב שיהיה שלום. אחר כך ציירתי ערבי ויהודי נותנים יד וכתבתי שלום מיוסי. אבא ואמא לקחו את הציור והדביקו

אותו על הקיר בסלון מעל הזביל של הקטיושה שדני אחי הביא מהפשיטה ללבנון."

●

„יש לי כלב קוראים לו חומי. אני מלמד אותו לתת שלום. אני אומר לו חומי תן שלום והוא נותן שלום. אני חושב שגם את הערבים צריכים ללמד בסבלנות עד שילמדו."

●

„שלום זה מין ברכה חשובה כמו להתראות. הערבים לא מסכימים להגיד לנו שלום ואנחנו דווקא כן מסכימים להגיד להם שלום. אבל מה — הם רוצים גם את האדמות שלנו ואדמות אנחנו לא מסכימים לתת סתם — רק שלום אם הם רוצים. מה, אנחנו פסיחים!"

●

„כשאגדל, לא אהיה טייס־מפציץ, ולא בזוקאי, ולא קומנדו־צוללן, ולא מנתח קרבי, ולא שיריונר ולא תותחן ולא נהג זחל"ם. כשאגדל אוהב את השלום, ואסתובב בעולם ממקום למקום על חשבון הסוכנות ואשיר שירים ואצייר ציורים. אני אהיה קומנדו רק במילואים."

כל החותם בחודש ספטמבר
על השבועון המרתק

חדשות המשטרה

יזכה לסופשבוע חינם
במיגרש־הרוסים

לקוראים רוגזים — הנחה

הארץ

ממישנתו של מייסדו
שונא מתנות — יחיה רע.
ד״ר זוארץ
(בחתונה של אסימון)

שבוי השבוע:

„אנחנו פרימיטיביים, מסריחים ושוחרי־שלום"

לכבוד הסדר הביניים הצפוי עם מצריים הבאנו לכם הפתעה. שבוי טרי ומלוכלך, ישר מן החזית. פרשננו לענייני ערבים ישאל אותו שאלות אישיות:

„סלח לי, אתה מוכן לגרש את הזבובים מן הפנים, כך שהצופים בבית יוכלו להתרשם מדבריך? תודה. מה זה, אין לכם מים ב־מצריים?

„יש קצת מים, הה? אבל מתע־לות — זה לא בדיוק אינסטלציה מודרנית. אני משער שזה גורם לכם לבעיות חקלאיות וליבולים עלובים. תגיד את האמת, איך זה להיות פרימיטיבי? לא נעים מה? והשלטון שלך מסבך אותך במל־חמה במקום להשקיע בפיתוח.

„תגיד, כינים, יש לכם הרבה במצרים? ומה אתה חושב עלינו, הישראלים, אתה חושב שהסדר איתנו ישפר את מצבך? אתה יו־דע שיש לנו יועצים ומומחים חק־לאיים הפועלים בחמישים ארצות. תאר לך שתוכל להשתמש בידע שלנו. אתה יודע שמסבכים אותך במלחמה שאתה לא רוצה בה, הה?

„ובכלל, מה איכפת לך מהפלס־תינים ומהמלחמה שלהם. המלח־חמה שמקטינה את היבולים ומע־כבת את ההתפתחות. אתה מס־כים לקורבן הזה? בשביל מי? מי־הם הפלסתינים בשבילך? מי?

„אז לך תתרחץ, חביבי, תתגלח ותתחיל להיות בן־אדם. אבל קודם תחייך למצלמה, ככה שניראה את הפה חסר־השיניים שלך. יש גם מחלות אצלכם, מה? טוב, פאיד זה לא תל־השומר!

„עכשיו תאמר יפה שלום ותח־זור לשוטר־צבאי שלך. תרמת את חלקך להכנה בין העמים וקי־רבת בדבריך את השלום המיוחל."

איך לגמור את העוף

— אם לא תגמור את העוף, ילד, אני אביא הנה את יאסר ערפאת תיכף ומיד!
— מי זה יאסר ערפאת, אמא?
— הוא רוצח. הוא רוצה לעשות כאן מדינה דמוקרטית חילונית.
— מה זה מדינה דמוקרטית?
— זה מין מדינה שלכל האזרחים שלה מותר לבחור את הממשלה, אפילו אם הם ערבים מהשטחים.
— ומה זה חילונית?
— ההפך מדתית, ילד. בשבת כולם נוסעים לים באוטובוסים וביום ששי הולכים לראות סרטים במקום לבית־הכנסת. הבנת?
— כן אמא. אני גומר את העוף. אני כבר גומר.

בשבח הנאציזם

אני יודע — הכותרת קצת מפחידה, אולי ציגלר חושב שהיא מצ־חיקה — אבל אני מתכוון ברצינות.

נכון, היטלר עשה טעות אחת — הוא הרג יהודים. אבל אני מציע לכולנו להשתחרר מרגשות מיושנים ולבדוק בכנות ובהגיון האם היטלר היה רע בשבילנו או טוב בשבילנו.

כי חוץ מהטעות הקטנה הזאת הרי היטלר עשה בדיוק את כל מה שאנחנו רוצים — הוא נלחם בקומוניזם עד חורמה, הוא ביטל את השבי־תות, הוא השליט חוק וסדר בכל מקום, הוא השמיד את השחורים, הוא הביא את ברכת הקידמה והתרבות הגרמנית לעמי אירופה הנחשלים.

אולי, בעצם, היינו צריכים אנחנו — במקום להלחם נגדו — להלחם בעדו, להלחם כתף אחת איתו. היינו צריכים רק לשכנע אותו להשמיד ערבים במקום יהודים ואז...

אז הכל היה בסדר.
ואולי לא מאוחר מדי. אולי עדיין זה אפשרי.

נעזור לנאציזם בכל מקום — בקריקטורות, בכסף, בשכל, בפילי־טונים, בנשק, בדם — לא נחסוך מאמץ.

ואז — לא נצטרך יותר לשיר „כל שנבקש לו יהי", כי כל שנבקש אכן יהי ויהי:

לא יהיו יותר שחורים ולא ערבים ולא פרענקים.
ואנחנו נהיה אדוני המרחב.
ולא יהיו שביתות.
ולמרות שנצרוך יותר גז — נחסוך יותר אנרגיה.
וכולם ידברו גרמנית.
ואתם יודעים כמה אני ארוויח מזה.

ידיעות בקיצור

נער בן 17 מחבל לכיש היכה ערבוש קטן. הנער התרגז מאוד כי הערבושון, שקודם עבד אצלו, הלך לעבוד אצל מישהו אחר.
הערבושון מת וזה לא יפה.

●

חוואי ממושב בדרום, לשעבר מאנשי יחידת 101 המפוארת, לא היסס לרגע ופתח באש תופת ל־עבר רועים ערבים שדרכו על שדות המרעה הירוקים של חוותו והפריעו את מנוחת הצהריים של אשתו וילדיו.

אחד מן הרועים הפורעים נפטר מפצעיו וזה באמת לא יפה.

●

רוצח־מטורף תושב חיפה הו־עמד לדין בעוון התעללות בחתול סיאמי, גרימת חבלה ורצח בכוונה תחילה.

החתול החף מפשע יצא לטיול צהריים והותקף בפראות, ללא כל התגרות מצידו ע"י הרוצח המטו־רף, אשר התעלל בחתול במשך שעתיים ולאחר מכן מלק את ראשו בגרזן.

התובע המשטרתי דרש להטיל עונש חמור ומרתיע על הנאשם למען ייפסק הנגע הנורא של התי־עללות בחיות־בית חסרות מגן.

הבעל"ט

- ולממשלה יואמר (1772) = לא תשל"ו העם (1772).
- **ת**בוא **ש**לום **ל**א **ו**יתורים.
- ראש השנה תשל"ו — הרי זה בהיפוך אותיות — אשר נשנה שות"ל.
- **ת**ת אלוף אורי בן־ארי.
  שרון אריק.
  להם הגדולה.
  ולנו הישועה.

מכתב למערכת

מי הצלם?

הייתי מעוניין לדעת מיהו הצלם אשר עמד בעת ההפגנות של גוש אמונים לצי־דה של צלמת העולם הזה חטובת־הגיזרה, אשר היתה לבושה בסגנון המערב הפרוע (מכנסים שלושת־רבעי ומגפיים שחורים) וצילמה במהירות הבזק מאות תמונות.

התאהבתי בצלם האלמוני שעמד ליד הצלמת הדקיקה (45 ק"ג) ואחז בזרועו־תיו השריריות והחסונות במצלמתו, בעוד חזהו השעיר עולה ויורד בתנועות מדו־דות, שעה שדילג ותר אחרי תנוחות לצי־לום. אינני יודע אם התאהבתי בשערו המתבדר ברוח או שמא בעיניו התכולות־ירקרקות שהבזיקו כל אימת שלכד „פוזה" מעניינת. איזה ירכיים מקסימים היו לו, איזו פלומה זהבהבה! כשניסיתי לשאול אותו לשמו ענה לי רק „אני שוקל מאה וששים קילוגרם" ומיד פנה לעבודתו. אודה לכם אם תוכלו לגלות לי מה משקלו האמיתי ומה שמו, שכן רק צמתו הלכה עמי לאורך כל הדרך.

מ. לוי, ת"א.

● שמו ומשקלו של הצלם אשר עמד ליד הצלמת הסואנת והגועשת כנהר־הסמ־בטיון, אשר יופיה וגזרתה לא הפריעו לה מלקפץ בחינניות בין המפגינים הסוערים, ואשר משקלה 45 ק"ג, אינם ידועים ל־מערכת.

דבר המערכת

מצאו כתובת

ומעניין לענין כמעט ב־אותו ענין: מכתבי „אהובי־ידידי". שנשלחים מפעם לפעם ע"י מיני אנשים ב־ישראל ל...גב׳ ג׳יהאן סא־דאת, רעיתו של אנואר. קודם עסקו בכך רק נשים בכייניות אצלנו, ש־חיפשו „ניחומים" אצל ג׳יהאן, אך עתה נעשו ה־דברים גרועים עוד יותר כי אליהן החלו מצטרפים גם צעירים רכרוכיים שונים, שגם הם חשקה נפשם להניח ראשם העייף על חזה של הגב׳ ג׳יהאן.

צעירים וצעירות, שעצ־ביהם התרופפו, מוטב ש־יעשו לעצמם עיסוי קר ל־שמירה על כבודם ועל זמנה של ג׳יהאן גם יחד.

ב. הרצנבלט

(ידיעות, 8.9.75)

תשקיף

נסיעת־פרס - מסע־פירסומת

נסיעתו של שר־הביטחון, שימעון פרס, לארצות־הברית היא חסרת תועלת ממשית, ונועדה לצורכי־פירסומת בילבד. כל נושאי הרכש הביטחוני, שפרס נוסע כביכול לסכמם, סוכמו כבר על־ידי צוות השרים במשא־ומתן שנערך עם הד"ר הנרי קיסינג'ר בעת שהותו בארץ. פגישותיו הצפויות של פרס עם קיסינג'ר ושר־ההגנה האמריקני לא יהיה בהן כדי להוסיף דבר על מה שכבר סוכם.

לעומת זאת, מצפות לשימעון פרס פגישות עם מערכות עיתונים ורישתות־טלוויזיה שאורגנו למענו, המהוות את המטרה העיקרית של נסיעתו. בקרב חברי־הממשלה הועלו ספיקות, אם בתקופה של התנגדות גוברת והולכת בציבור האמריקני להיקף הסיוע לישראל, לא יהווה ביקורו של פרס תוספת שמן למדורה. אולם פרס עמד על מימוש נסיעתו.

צפוי משבר עם הליברלים העצמאיים

המשברון הממשלתי הבא עלול להיווצר דווקא עם הל"ע, היוזמים הצעות בנושאים השנויים־במחלוקת בממשלה.

לפני שנה הציעו הל"ע הצעה לשינוי החוק בדבר נישואי פסולי־חיתון. הם הסכימו להקפיא את הדיון בהצעה, לאור הבטחתו של הרב שלמה גורן לפעול בתחום זה בעצמו. כיוון שחלפה שנה ודבר לא נעשה, עומדים נציגי הל"ע לתבוע דיון בהצעתם, דבר העלול ליצור עימות עם המפד"ל.

תביעות נוספות העלולות לגרום ויכוחים: תביעתו של שר־התיירות משה קול להעביר את נמל התעופה בן־גוריון לאחריות מישרדו, וכוונתו של ח"כ הלל זיידל להציע הצעת־חוק לאיסור שביתות בשירותים חיוניים, לפיה גם סנקציות יוגדרו כשביתות. כשוט מול הל"ע מונף האיום לבטל את הוועדה הממשלתית לשינוי מיבנה הממשלה, שבראשה עומד השר־ללא־תיק גידעון האוזנר.

אלופים חדשים לצה"ל

שורה של אלופים חדשים עומדים להתמנות בעתיד הקרוב בצה"ל.

ההעלאה לדרגת האלופים תיעשה אחרי יותר משנה, שבה לא הועלה אף קצין אחד בצה"ל לדרגת אלוף.

האלופים החדשים שייכים כולם לדור החדש של המפקדים בצה"ל, ושמותיהם אינם ידועים בציבור הרחב. ביניהם יש שעוד לפני שנתיים, במילחמת יום־הכיפורים, שירתו בצה"ל בדרגת אלופי־מישנה.

התארגנות בקרב היונים במפד"ל

היונים במפד"ל, בהנהגתם של ח"כ אברהם מלמד ומשה אונא, עומדים לפתוח בפעילות ציבורית נרחבת כמישקל־נגד לפעילות גוש־אמונים.

ההתארגנות של היונים הדתיות, המתכנים בשם „החוג לציונות דתית מאוזנת", עומדת לכלול כינוסים פומביים והפצת חוברות הסברה מיוחדות. בין השאר יסתמכו אנשי החוג — שעימהם נימנים פרופסורים דתיים רבים — על דיעותיו של הרב יוסף דב סולובייצ'יק, מנהיגה הרוחני של היהדות האורתודוכסית, שיצא בגלוי נגד המתנגדים לנסיגה ולהסדרי־הביניים. בעיקבות התייצבותו של סולובייצ'יק לתמיכה בהסדר, עשויים הרב שלמה גורן והרב יהודה הכהן קוק למתן ולהצניע את התנגדותם להסדרים.

המיסמך „השטחי" - של סעדיה עמיאל

המיסמך הסודי, שהוגש לוועדת־הכנסת לתקציב־הביטחון, העוסק בניתוח מדיניות הביטחון האיסטרטגית של ישראל ושעורר את זעמם וביקורתם של חברי־הוועדה, חובר על־ידי פרופסור סעדיה עמיאל, יועץ שר־הביטחון לתיכנון עצמאות המשק לטווח ארוך.

המיסמך, שחברי הוועדה טענו כי הוא „שיטחי, רדוד וחסר כל־ערך", הוגש ללא חתימה, ונושא עליו רק את הכתובת של „יועץ שר־הביטחון לעניינים איסטרטגיים". תחילה ניסו לזהות את מחברו כאלוף (מיל.) יהושפט הרכבי, מי שכיהן כיועץ לעניינים איסטרטגיים לשר־הביטחון, ושיצא בינתיים לשנת־שבתון בחו"ל. אולם הסתבר כי סעדיה עמיאל, מפעילי רפ"י לשעבר, הוא שעומד מאחרי המיסמך.

הפסדי האוצר מהרפורמה - קטנים מהמצופה

החשש כי ביצוע הרפורמה במיסים, לפי המלצות ועדת בן־שחר, עלול לגרום הפסד בשיעור של 1,5 מיליארד ל"י לאוצר המדינה בשנת התקציב הנוכחית — התבדה. עתה מסתבר כי הפסדי האוצר כתוצאה מהפחתת שיעור המיסים לא יעלו על 750 מיליון ל"י, כמחצית האומדן המקורי.

בעוד שחוגי האוצר טוענים כי ההפרש כאומדן נגרם כתוצאה מהעמקת הגבייה, בעיקר אצל העצמאיים, עומדים מתנגדי הרפורמה להשתמש בעובדה זו כדי להצדיק את טענותיהם כי השכירים לא הרוויחו דבר מהרפורמה — והנהנים היחידים ממנה הם בעלי ההכנסות הגבוהות.

„כושי" ניסה לברוח מהכלא בגרמניה

שמעון („כושי") רימון, דשעבר אחד המפורסמים שבלוחמי הצנחנים, ניסה כבר שלוש פעמים להימלט מבית־כלא גרמני בפרנקפורט, שם הוא כלוא בחשוד במיסחר בסמים. „כושי", שהתפרסם בישראל כאשר נעצר כמה פעמים בחשוד במעשי־פריצה, יצא מהארץ לפני כשנה, למיזרח־הרחוק. בעת טיול שערך בנפאל הוא הוכש על־ידי נחש ואושפז בבית־חולים. לפני מיספר שבועות הוא נעצר בפרנקפורט, יחד עם ישראלי אחר, בחשוד בהברחת הרואין. שלושת ניסיונות־הבריחה שלו נכשלו, ומישפטו עומד להיפתח בחודש ינואר 1976.

אל תגידו בגידי

השמועה כי צה"ל עומד לפנות את מעבר הגידי, במיסגרת הסכם־הביניים עם מצריים, לא הגיעה כנראה עד לגידי עצמו. קצר בתיקשורת בין הקבלנים, שעסקו בעבודות בינוי במחנה צה"ל בגידי, לבין מישרד־הביטחון, גרם לטעות חלמאית. עד לפני מיספר שבועות, בעת שהמשא־ומתן על ההסדר כבר היה בעיצומו, עדיין המשיכו קבלני מישרד־הביטחון לצקת במחנה בגידי יסודות לחדרי־אוכל חדשים. כאשר יגיעו המצרים למקום, הם ודאי יחשבו שאלה הם מחסומים אנטי־טנקיים.

רבין הירשה לאריק להתפטר

היחסים האישיים ההדוקים בין ראש־הממשלה יצחק רבין ליועצו אלוף (מיל.) אריאל שרון, לא היוו שיקול בהחלטתו של אריק להמשיך בתפקידו, למרות התנגדותו להסדר־הביניים עם מצריים.

עתה מסתבר כי בעצם ימי הוויכוח הגדול, כאשר נפוצו שמועות כי בכוונתו של אריק להתפטר מתפקידו במחאה על נטישת מעברי־ההרים בסיני, היה רבין מוכן השחר את שרון מתפקידו.

בשיחה שנערכה ביניהם הבהיר רבין לאריק כי הוא יכבד את שיקוליו, אם יחליט להתפטר, ולא יראה בכך פגיעה אישית בו.

עמוס עוז דחה מינוי כקונסול

הסופר עמוס עוז דחה הצעות שהוצעו לו לכהן כקונסול־תרבות באחת משגרירויות ישראל.

עוז, איש קיבוץ חולדה, הסביר את סירובו בכך שהיענותו של סופר או איש־רוח לכהן במישרה כזאת, הופכת אותו משרת המימסד.

טוב לי עם עלית.
עלית
5 טעמים
Splendid
טוב לתת וטוב לקבל
בונבוניירות של עלית
נהדרות וטעימות -
והזדמנויות לא חסרות...
הנותן והמקבל אומרים יחדיו:
"טוב לי עם בונבוניירות
עלית

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 243386־03. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • חפצח: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר,

עיתון הוא, מטבע מהותו, גוף חד־סיטרי. כל התנועה בו היא בכיוון אחד — מן המערכת אל הקורא.

בהעולם הזה, זה היה תמיד מצב בלתי משביע־רצון. מאז שקמה מערכת זו, נוצרה בו שותפות הדוקה יותר בין הכותבים והקוראים. הדבר התבטא ביחס הקוראים אל העיתון — יחס גדוש רגשות, חיוביים ושליליים. קוראים רבים באו להפגנות שהעיתון קרא להן והשתתפו ביוזמות מדיניות וציבוריות שלו. היו שהגיחו כמה פעמים מיטעני־נפץ בשערי המערכת. כך או כך, לא היה זה יחס רגיל בין עיתון וקורא.

אולם מעולם לא פתרנו בעייה אחת, המלווה את המערכת מאז יומה הראשון: איך לאפשר לקוראים להתבטא מעל עמודי העיתון.

■ ■ ■

מדור המיכתבים למערכת הוא מכשיר חשוב — אך אין הוא מספק צורך זה.

אמנם, זהו, מן הסתם, המדור הליברלי ביותר מסוגו בארץ כולה. הקוראים יכולים להביע בו את דעתם על העיתון ככל העולה על רוחם, משלילה קיצונית ועד חיוב. אך

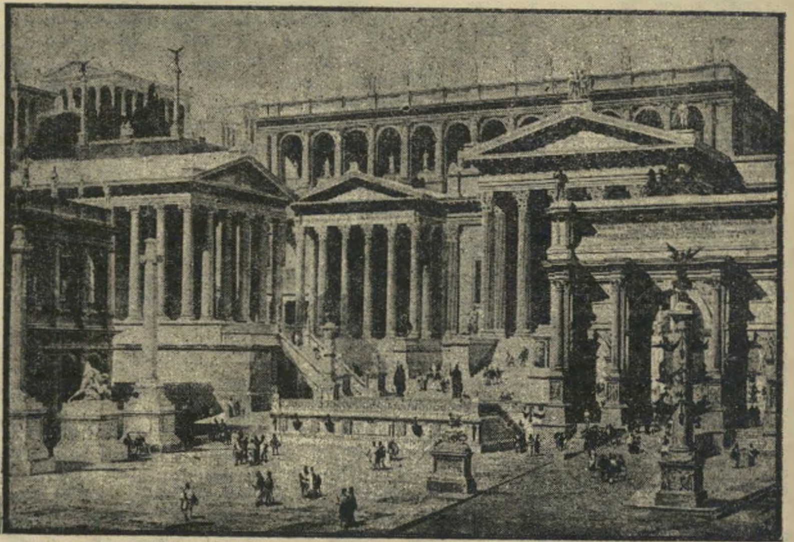

הפורום הרומאי
בין הפגנות ופצצות

בעיקר מוקדש המדור לתגובות על המתפרסם בהעולם הזה עצמו — תיקון טעויות, הפרכת האשמות, הבעת דיעה על הכתוב.

מפאת ריבוי המיכתבים והמקום המצומצם העומד לרשות מדור זה, לא היתה בו כימעט אפשרות לקוראים לנמק בפרוטרוט דיעה עצמאית משלהם. החל מהשבוע, אנו מנסים ליצור לכך מדור חדש: „פורום העולם הזה".

■ ■ ■

ה„פורום רומאנום" היה כיכר גדולה במרכז העיר, בין גיבעת־הפאלאטין וגיבעת־הקאפיטול, שבו התכנס הציבור לסידור עניינים פוליטיים, מישפטיים ומיסחריים. שרר בו — לפחות בתיאוריה — חופש־הדיבור.

כזהו תפקידו של הפורום הקטן שלנו. הוא נועד לאפשר לקוראים שיש להם משהו חדש ומעניין לומר, לעשות זאת מחוץ למיסגרת מיטת־סדום של מיכתב, אך מבלי להגיע ליריעה של „מאמר".

עורכת המדור מבקשת שהתרומות תהיינה באורך של 500 עד 750 מילים, ושתהיינה כתובות, ככל האפשר, במכונת־כתיבה. בעליהן מתבקשים לצרף תצלום של עצמם, או הנוגע לעניין הנדון.

מדור המיכתבים ישמור על צורתו הקודמת. הכותבים מתבקשים לקצר עד כמה שאפשר. זכות־קדימה תינתן לגלויות־דואר, וכן למיכתבים קצרים, הכתובים במכונת־כתיבה, בצירוף תמונות הכותבים.

מכיוון שלא תהיה אפשרות לפרסם יותר משתיים־שלוש תרומות למדור „פורום" מדי־שבוע, אני מבקש מראש סליחה מן הקוראים שדבריהם לא יוכלו להיכלל בו. מובן שהדגש יושם במדור זה על דיעות מקוריות, דיעות שינומקו בצורה מקורית, ודברים המשליכים אור חדש על בעייה.

דבר אחד אני מבטיח: במדור זה תימשך המסורת של מדור המיכתבים. לא תהיה שום צנזורה. אנשים שדיעותיהם נוגדות את דיעותינו באופן קיצוני ימצאו בו אכסניה, לא פחות (ואולי יותר) מאנשים שדיעותיהם קרובות לנו. העיקר הוא לפתח ויכוח פורה, לעורר למחשבה, ללבן בעיות מחוץ למעגלי שטיפת־המוח המקובלים במדינה.

מכתבים

מה אומר הטוראי ז. על הסדר־הביניים

הטוראי ז. משרת עימי עתה במילואים. מלכתחילה נראה היה כובש חיוכיו ומשפיל מבטו, כמו נבוך שעליו להשיב לשאלות. זקנו אדמדם וגזוז בקפידה, אפו מחודד, עדשות־מישקפיו מוכהות קימעה ונחות ב־מיסגרת דקה ומוזהבת. צדודיתו רפוייה. כתפיו העגולות שחוחות מעט, עורפו רחב וראשו מוטה מעט לפנים. אך כרסו עגולה בבירור.

הטוראי ז. חוגר חגורת־עור דקה שאב־זמה נוצץ. נעליו חצאיות, לא־מצוחצחות, ואבני־המידבר קרעו מחרטומיהן פסים. ה־טוראי ז., שסופח אלינו מפלוגת־המיפקדה, הוא יהודי אדוק באמונתו.

בדימדומי יום ראשון, קודם צאתו לשמור, שהה הטוראי ז. באפסנאות. נתגלגלה ה־שיחה אל ההפגנות נגד הד"ר קיסינג'ר. לפתע התערב הטוראי ז. בשיחה, וקבע כי יש להרוג את הד"ר קיסינג'ר — ומייד. „הוא נבל," אמר בהחלטיות נחושה, והחל מנאצו על שנשא אשה גויה, ועל שום היותו יהודי המביא שואה על ישראל.

„קיסינג'ר יגרום שניסוג בשומרון," אמר, וקולו רעד. אחר היישיר מבטו ו־התריס כי קיסינג'ר הוא יהודי ממינם של יהודי היודרנראטים, והרץ שנית את גורלו למוות מיידי. ועוד הוסיף הטוראי ז. שעלינו לעמוד על מקומנו ולהילחם: „לא לסגת, שיפלו אפילו מיליונים!" חזר ואמר.

אחר השפיל מבטו, והחל מנאץ חרישית, כמו בינו־לבין־עצמו, את „כל המדברים על שלום עם הערבים, שהם אנשי השומר־הצעיר." אמר, וניפנה אל חדרו בצעדים קצרים ומהירים.

מאוחר יותר סופר לי שהטוראי ז. המליץ להמיתני, שאף אני מאנשי השומר־הצעיר.

אני מפקדו.

דן נאמן, תל־אביב

איש לא עמד מנגד

רצינו להגיד תודה לכם, ולכל „כוחות־השלום" באשר הם היודעים, בדביקות אינסופית ובאמונה עיוורת, לשמור על פירוד ועל חוסר־מעש.

להגיד תודה, על־כי הצלחתם להרוס לנו את כל מה שאנחנו מנסים לבנות בשיחות יומיומיות ובוויכוחים ארוכים, עם יהודים מקומיים ועם הצד במנגד.

כי בבת־אחת, כל דברינו על מציאותם של כוחות שלום וקידמה ניראו כבלון פו־רח, וטיעונינו — טיעוני־סרק. היו רק גוש־אמונים וצעירי חרות, ואף אחד מנגד — אף אחד שיעמוד בפרץ.

יריב עמית, סטודנט, ארצות־הברית

נשיא התאחדות הסטודנטים — להתפטר!

הפעולות ההפגנתיות נגד הסדר־הביניים וקיסינג'ר, הנקנקטות על־ידי נשיאות התא־חדות הסטודנטים בישראל, הן שערורייה ציבורית ממדרגה ראשונה. התאחדות ה־סטודנטים אינה מייצגת ואינה מוסמכת לייצג את ציבור הסטודנטים במדינה ב־שאלות פוליטיות.

סעיף י' לתקנון הסתדרות הסטודנטים קובע מפורשות, כי: „האגודה לא תנקוט עמדה בשאלות פוליטיות." הבחירות להס־תדרות הסטודנטים אישיות, ואינן על בסיס מיפלגתי. יחד עם זאת ערים הסטודנטים לעובדה שנציגיהם, הנבחרים על־ידם כדי לדאוג לאינטרסים האקדמאיים של ציבור הסטודנטים בפני שילטונות האוניברסיטה משרתים, לאחר היבחרם, את האינטרסים של מיפלגות מסויימות. זאת גם הסיבה לכך שאחוז כה זעום של סטודנטים מצביע בבחירות אלו, שכן הרוב לא רוצה לתת ידו לפוליטיזציה מסוויות. אף נציג באגודת הסטודנטים אינו נבחר כמועמד מטעם מיפלגה מסויימת, אלא על בסיס אישי טהור.

זוהי חוצפה, לכן, מצידו של נשיא התא־חדות הסטודנטים לבוא ולהכריז על עצמו כעל מייצג כל ציבור הסטודנטים בשאלת הסדר־הביניים, כשם שהיתה זו שערורייה־רבתי כשקרא אותו אדם בשנה שעברה לראש־הממשלה להקים ממשלת ליכוד לאומי, גם אז כביכול בשם כל ה־סטודנטים.

על נשיא התאחדות הסטודנטים, שמעל בתפקידו, להתפטר לאלתר — ולהכריז ש־הפעולות שננקטו על־ידו לא נעשו בשם הסטודנטים. אם לא יעשה כן, וימשיך בפעולותיו הבלתי־חוקיות, אני קורא לכל הסטודנטים במדינה לפעול נגד ניצול שמם לרעה למטרות הסותרות את המטרות ש־לשמן הוקמה התאחדות הסטודנטים.

אני, אישית, אינני מתכונן לשלם את דמי־החבר לאגודת הסטודנטים בשלמי את שכר־הלימוד לשנה הבאה, שכן האגודה אינה ממלאת את תפקידה וחורגת מסמכו־יותיה. אני קורא בזאת לכל הסטודנטים שאיכפת להם, להצטרף למאבקי.

רוני אהרונוביץ, סגן־עורך „יתוש", אוניברסיטת תל־אביב

חוץ מזה הכל בסדר

חן־חן על הגיליון החגיגי של ראש־השנה, שהיה מעניין מעל ומעבר לנורמה הרגילה. אבל — יותר מדי „פאשלות" קילקלו את השורה.

(א) פליטת־הפה המפורסמת „יחידי־סגולה" היא של פינחס שיינמן נ"י מה־מפד"ל, ולא של האדמו"ר אברמוביץ מה־

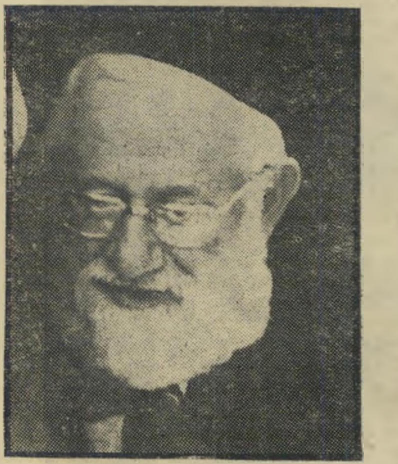

ח"כ אברמוביץ
לא

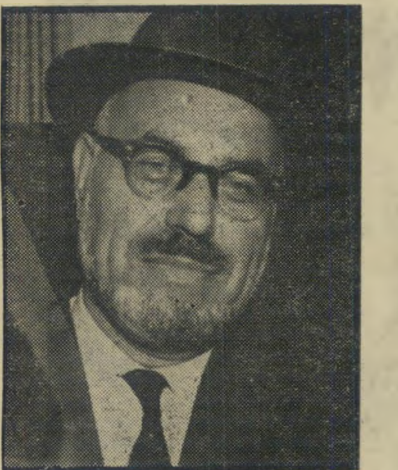

ח"כ שיינמן
כן

אגודה; ואילו שמו של איש־השנה ב־ספורט הוא מוסה קרוב, ולא קריב.

אגב, מזכיר עיריית תל־אביב הוא צבי אבי־גיא ולא גיא. קיים יגאל גריפל, חבר עיריית תל־אביב וישנו יואל ריפל פיזמונאי ואיש־רדיו, אבל אין יואל ריפל בעיריית תל־אביב.

(ב) אגב, מדוע מצדיעים המ"ם־צד"יקים בבית הלבן ביד שמאל?

וחוץ מזה, מרקיז, הכל בסדר.

צבי בר־שירה, גיבעתיים

● ובכן:

(א) הקורא בר־שירה צודק לגבי יחידי־הסגולה. התואר הוענק לרב אברמוביץ ב־טעות, ועימו הסליחה. הוא מוענק בזה, רטרואקטיבית, לרב שיינמן.

(ב) החיילים האמריקאיים בבית־הלבן (אגב, לא מ"ם־צד"יקים כי־אם חיילי חיל־הנחתים), לא הפכו שמאליים. למען התא־אמה לעמוד, נהפכה התמונה.

האם יסגור פרגוד־הברזל?

הפגנות־הרחוב האלימות, אווירת־הטרור שניסו חוגי הימין הקיצוני ואנשי גוש־

(המשך בעמוד 8)

אין ויכוח
מְמ הוא
הקצף לגילוח*

כי מְמ הוא קצף הגילוח האחד והיחיד שיספק את כל דרישותיך וציפיותיך.
זיפי זקן קשים ורכים כאחד נכנעים לו בקלילות והוא מגן על עור הפנים.
קצף הגילוח מְמ עשיר בהרכבו, מצטיין בריח נעים ועדין ומותיר אותך בהרגשת רעננות נפלאה.
קצף הגילוח מְמ שווה בטיבו לתוצרת חברות בינלאומיות ידועות — וזול יותר.

הקניה הטובה ביותר 1975

* מסידרת מְמ משחות גילוח, שזכו זו השנה השלישית ברציפות בתואר "הקניה הטובה ביותר".

זה נהדר - זה יצהר

מכתבים

(המשך מעמוד 6)
אמונים הפאנאטיים ליצור במדינה, האיומים ברצח פוליטי וכינוי יריבים פוליטיים בשם „בוגדים", וכל שאר הסממנים שליוו את „שבוע קיסינג'ר", העלו בזיכרוני פרקים מתוך רומן עתידני ישראלי בשם פרגוד הבדולח, שיצא לאור לפני שנים מיספר.

כזכור לי ניסה הסופר (שמו אינו זכור לי כרגע), להעלות אפשרות של השתלטות כוחות־השחור על מדינת ישראל, ולהשליט בה מישטר „נאור" נוסח אלדד את לוינגר בע"מ. בזמנו התייחסו רבים — ואני ביניהם — לרומן זה כאל ספר־מתח בעל יומרות נבואיות, ואף העלו אז טענות וביקורת בעיתונות ש„דבר זה בלתי־אפשרי אצלנו."

כיום, לאור מה שאירע ולאור מה שעתיד לקרות בעתיד הקרוב, אני מתחיל לעיתים לחשוב: האומנם צדק המחבר? האם באמת עתיד לסגור עלינו פרגוד־הבדולח?

יצחק גרשוני, פתח־תיקווה

„אסון" ושמו קיסינג'ר

בן שאר אימרות־השפר הקולעות והאופייניות כל־כך לגילוי־הלב שבו הצטיין דויד בן־גוריון, זכורות בוודאי לרבים ה„מחמאות" שאותן חלק בזמנו לשני עורכי ה־

אצלנו, מפני שהוא למד ממפלתו ההיא לקח..." וכו', וכו'. מילים כדורבנות.

מן המישפט הנ"ל מתברר, שרוזנבלום קבע כאן, ללא כל היסוס, הנחה־פיקס שקיסינג'ר „האיום" הפקיר את ווייאט־נאם וקמבודיה — לא פחות ולא יותר. ועכשיו לא נותר אלא להתחיל להשוות את המצב בדרום־ווייאט־נאם עם זה של ישראל, ולהכין אותנו לקראת האסון המתקרב.

ואכן, באה בהמשך המאמר הנ"ל השוואה מפורטת, שבסיכומה — אם היו לי עוד ספיקות כלשהם בכך שקיסינג'ר הוא המלאך הגואל של ישראל, הרי שבעזרתו האדיבה של העורך הנכבד נעלמו אלה כלא היו. ולא נותר לי אלא לאחל לקראת השנה החדשה לכל עם ישראל בכלל, ולמנחם בגין וגוש־אמונים בפרט, הלוואי על כולנו ובמהרה בימינו אמן עוד הרבה אסונות כאלה ששמם קיסינג'ר.

שנה טובה ושנת רפואה שלמה מכל התסביכים.

יפתח כהן, רמת־גן

הריקנות ההיסטורית

נדהמתי כאשר הראתה הטלוויזיה, בחלקיק של שניה, את אולם־הכנסת ריק כימעט לחלוטין, בעת נאומו המבריק של ח"כ אבא אבן, בישיבה המיוחדת שהיתה

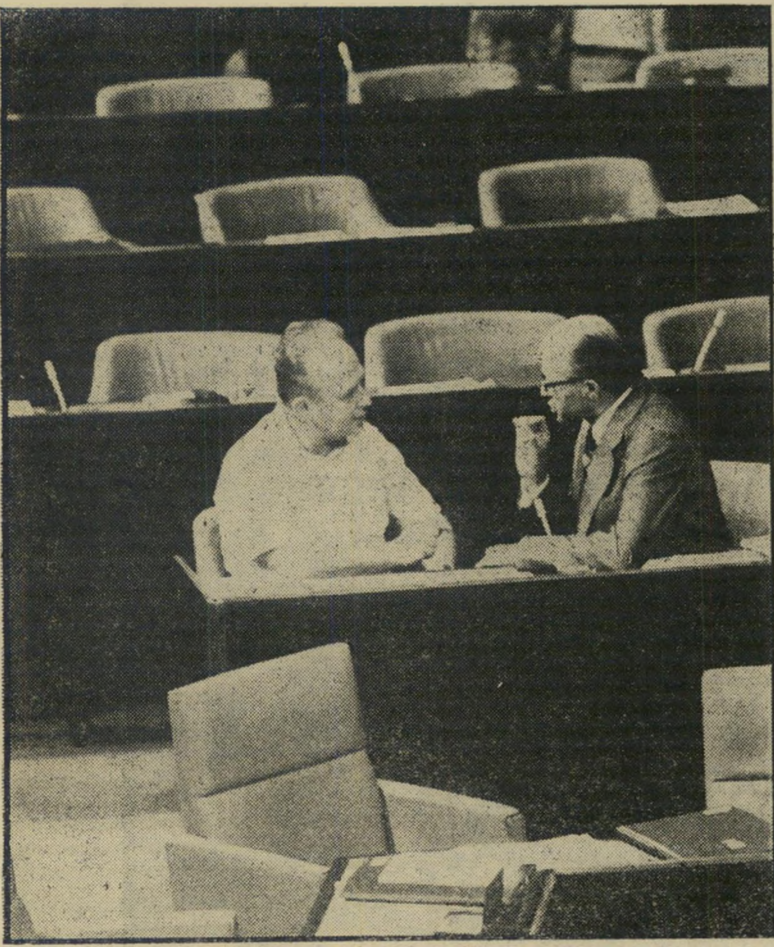

מראה, הכנסת בעת הדיון על הסדר־הביניים
12 באולם, 108 במיזנון

צהרונים, בהן כינה את האחד „נחש" ואת השני „טיפש".

נראה שלא רק ששום דבר לא השתנה לטובה מאותם ימים רחוקים, אלא שבמיקרה של העורך השני המצב הולך ומחמיר, והגיע לשיא חדש בימים האחרונים. כוונתי למאמרו השבועי של הד"ר הרצל רוזנבלום, תחת הכותרת הדרמאתית: „אסון ושמו קיסינג'ר."

בעצם, הרי כל כוונת המאמר היתה לא פחות מאשר לשכנע אותנו כי קיסינג'ר השפל, האחראי אישית להתמוטטות דרום ווייאט־נאם וקמבודיה מול האוייב הקומוניסטי, עומד להביא על כל עם ישראל אסון דומה, במיזרח־התיכון.

איך עושים את זה? ובכן, ראשית כל, מה שבטוח, צריך לשכנע את הקורא, שלא יהיו לו כל ספיקות בכך שקיסינג'ר הוא שגרם, אישית, למפלת ווייאט־נאם. לשם כך מציין רוזנבלום מייד בהתחלה: „יש אומרים שקיסינג'ר, אשר הפקיר את ווייאט־נאם וקמבודיה, לא יחזור על טעותו

מוקדשת להסדר־הביניים.

עד לאן מגיעה חוצפת „יחידי־הסגולה?"

קוראים לישיבה מיוחדת של הבית על־פי דרישת הליכוד, מסעירים את הארץ בהפגנות אלימות — וכשמתנהל הוויכוח בכנסת, הולכים למיזנון — וזה, ביום שבו כל חברי־הכנסת נמצאו בבניין־הכנסת לפני הספירה הסופית?!

רונית בן־שאול, ירושלים

● תמונת אולם הכנסת, כפי שצולם בעת הוויכוח ההיסטורי: תישעה מושבים (של סיעת ליכוד) ריקים, שלושה מקומות ליד שולחן־הממשלה ריקים. ח"כ בגין וראש־הממשלה תפסו מקום על שני מושבים נוספים (גם הם של הליכוד), שבעליהם נעדרו. באותה שעה נכחו באולם 12 חברי־כנסת בילבד.

פיתוח תעשיית התיירות

ישראל יכלה להיהפך למרכז־תיירות עולמי, אילו ידעה לנצל את יתרונותיה ההיסטוריים. מדוע איננו מנסים להחדיר,

מכתבים

למשל, את הרעיון בעולם הנוצרי, שכל מאמין חייב לבקר פעם בחייו במקומות הקדושים לנצרות? במידה שרק חמישית אחוז מהנוצרים יבקרונו כל שנה, פירוש הדבר מיליון תיירים.

סיסמה קולעת, כגון: „טיול עם מטרה", „הטיול האחר", „מסע אל העבר" וכדומה, משולבת במסע־תעמולה מושך המנצל את כל טכניקות הפירסומת והפנייה להמונים יכולים, לדעתי, להביא למיפנה המיוחל, ולהכניס לאוצר המדינה מאות מיליוני דולרים.

רמי ניצן, תל־אביב

על גזילת הים

ביום שישי 12.9, בשעה 16.00, תשודר ברשת א' של שידורי ישראל התוכנית מעקב. נושא התוכנית הפעם: גזילת שפת הים של תל־אביב מתושבי העיר ומתושבי תל־אביב רבתי, על־ידי זיהום הים; תיכנון לא־נכון של הבנייה בשפת־הים; בינוי כבד של רשת־מלונות ורצועה של מרכזי מיסחר, שירותים ובידור על שפת־הים, והפיכת הרצועה הצרה לאוטוסטרדה — המונעת כל אפשרות של בילוי שקט ומעבר שקט מן העיר אל הים.

מעשה־גזל נוסף שנעשה — גזילת אוויר הים ומראה הים מן העיר, על־ידי הרמת מיפלס בנוי, כמו בכיכר אתרים ובגן צ'ארלס קלור.

התוכנית „מעקב — מי רצח את שפת הים של תל־אביב?" מעלה זיכרונות מן התקופה שבה היתה שפת הים של תל־אביב מרכז חיי העיר, מרכז חיי החברה והבידור — ומעלה שורה של האשמות נגד ראשי העיר.

האשמה שאבות העיר דואגים למרכזיותה של תל־אביב על חשבון רווחת תושביה, על מיסחור השירותים בשפת הים, שהיו צריכים להיות עממיים ושווים לכל נפש, ובכך מונעים הנאה ממי שידו אינה משגת. על מכירת העיר לתיירים, בטענה שבכך הם דואגים למקורות־פרנסה לתושבי העיר, בעוד שדאגתם נתונה להשקעות ההון בילבד.

על בניית חומת־בטון, במקום שמעט חול ורוח־ים הם מה שמבקש הפונה לשפת־הים. על תיגררות אחרי תוכניות גרנדיוזיות של יזמים פרטיים, הדואגים לרווחתם־הם, מבלי שיעמדו על מישמר טובת העיר ותושביה.

התוצאה ידועה: ילידי העיר תל־אביב, מי שהים היה להם ערש־ילדות, מוקירים היום רגליהם משפת הים, ונושאים את סיבלם...

מירה חלפרין, תל־אביב

טעות לעולם צודקת

למממשלת ישראל,
לעבדי המדינה,
לחיילי צה"ל,
ולכל עם ישראל.
תהא השנה
שנת שלום, בטח

„ידיעות אחרונות" 5.9.75

משה כץ, קריית־ביאליק

שאלות היסטוריות והשלכתן

במאמר „הנדון" (העולם הזה 1980) טען אורי אבנרי, כי יהודה המכבי הביא את היישוב לדרך־המלך להתאבדות לאומית. לטענתו, „שחט באופן יסודי ועיקבי את כל האנשים הליברליים, המתונים והשפויים ביישוב היהודי."

האם הכוונה בביטויים „ליברליים, מתונים, שפויים" ליהודים שהושפעו מתרבות יוון, ל„הלניסטיים"? האם מתינותם התבטאה בהתנגדות למרד, והאם אין הצלחת המרד הוכחה לטעותם בעובדה?

השאלה המרכזית היא כיצד מקשר

(המשך בעמוד 14)

גם כשאתה משרת במילואים - תוכל לזכות בחצי מיליון ל"י.

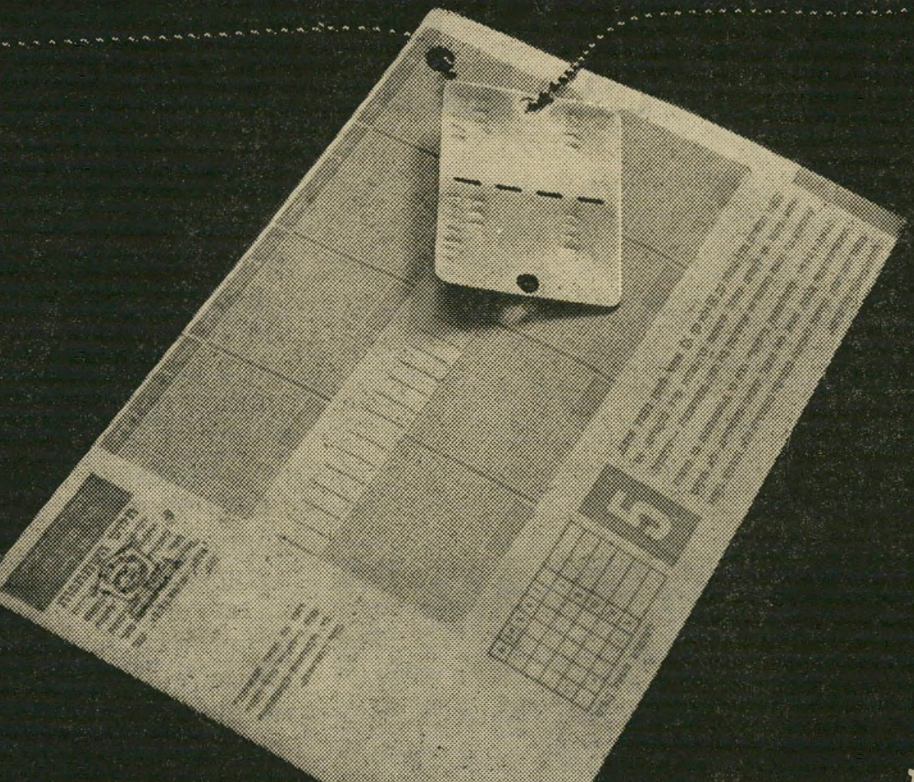

מלא טופס
לוטו רב שבועי
ותבטיח את השתתפותך
בחמש הגרלות לוטו רצופות.
בשובך הביתה, בדוק את התוצאות.
אולי מצפה לך הפתעה...
מפעל הפיס
הסימון להצלחה שלך!

גיליון השנה החדשה! | הופיע! | גליון חגיגי ומוגדל! | הופיע! | החבר'ה החליטו פה אחד: „שגעון של עתון!"

חדשות המשטרה
ירחון המשטרה בארץ ובעולם

סימפוזיון עם ענקי הלוויתנים של העולם התחתון | גילויים חדשים: פרשת רצח שם טוב — יוסקאי | העולם התחתון עובר לנשק „חם"... | משאל ענק: משטרת ישראל — התדמית והתקשורת | להיות אסיר בישראל | הפשע בעולם הספורט — מוסף נשק מוגדל!

96 עמודים ● פוסטר חינם ● לוח קיר חינם ● חדשות האינטרפול, ה־F.B.I. ● ומה לא?...
הפצה: „גד", טל. 823701

תאווה לאוזניים

השילוב הסטריאופוני.

מומחי תדיראן
בחנו חלקי סטריאו
של החברות הגדולות בעולם,
והרכיבו למענך
שילוב סטריאופוני
שכל חלק בו מיוצר
ע״י החברה המומחית בתחומה.
המגברים והטייפ
הם תוצרת HARMAN KARDON.
הרמקולים מתוצרת J. B. L.
החברה בה׳ הידיעה
לייצור רמקולים.
האוזניות מתוצרת SUPEREX.
הראש המגנטי ומחט היהלום
הוא מתוצרת EMPIRE
מבטיחים שמירה מקסימלית
על איכות התקליטים.

מיגוון אפשרויות בשילוב הסטריאופוני של תדיראן לכל אוזן.

תדיראן
שיווק ושרותים בע״מ

טלוויזיות ✶ מזגנים ✶ מקררים ✶ מחשבי־כיס ✶
רדיו למכוניות ✶ סוללות ✶ פנסים ✶ מוצרי תאורה

לשרותך אולם הסטריאו ברח׳ קרליבך 27, תל־אביב, טל. 285151.
להשיג בסניפי תדיראן: ● **ירושלים:** רח׳ שמאי 9, טל. 234867. ● **חיפה:** ככר מאירהוף 5, קרית אליעזר, טל. 539292. ● **באר־שבע:** רח׳ הדסה 22, טל. 79526. וכן להשיג בחנויות המובחרות: ● **תל־אביב:** ״אולטרה סטריאו״, אבן גבירול 23. ״אורית״, אחד העם 19. ״אמקול״, שלום עליכם 55. ״סאונד אלקטרוניקה״, בוגרשוב 42. ״אמפוניק״, אבן גבירול 139. ״ניו סאונד״, חירקון 52. ● **ירושלים:** ״גתית״, אבן ישראל 2. ״מקול בע״מ״, בן סירא 8. ״סופר סטריאו״, לונץ 5. ● **חיפה:** ״סטריאו של שמחה״, אחד העם 12. ״מרכז הסטריאו״ (סלון סמי) הרצל 57. ״רדיו ריבר״, הרצל 12. ● **באר־שבע:** ״סטריאו חשרות האלקטרוני״, העצמאות 49. ״צלילים בביתך״, המגינים 54. ״טל נווה״, רות כהן 2 נוה שאנן. ● **ראשון־לציון:** ״אברוצקי״, רוטשילד 83. ● **רחובות:** ״כל אלקטריק״ הרצל 187. ● **עפולה:** ״ברס אלקטרוניקה״ הנשיא 7. ● **נתניה:** ״תל אור״, שמואל הנציב 15. ● **נהריה:** ״טיבי־רון״ ככר העיריה. ● **קרית מוצקין:** פלדמן שיווק. ● **ערד:** ״מיקי מריו״ מרכז מסחרי. ● **חולון:** ״סהר״, סוקולוב 47.

פורום העולם הזה

להסתלק מן השטחים - לפני הידברות

מיכתב זה של הפרופסור נשלח ל„מועצה הישראלית למען שלום ישראל־פלסטין" בעיקבות פירסום עקרונותיה („העולם הזה" 1971).

אני מזדהה עם העקרונות של ה„אנו מאמינים" שלכם — אך אני רואה את מטרותיהם, כפי שהם מנוסחים — „לשמש צד להידברות וכו'," וכן „להסביר את עניין השלום הישראלי־פלסטיני וכו'" — כהסחת־הדעת מן ה ע י ק ר שיש לעשותו בשעה זו למען השלום.

אין סיכוי להידברות ישראלית־פלסטינית, ואין אפשרות להסביר את עניין השלום כל עוד מדינת־ישראל מחזיקה בשילטון על העם הפלסטיני. אין הידברות־של־אמת בין שולטים ונשלטים, אלא רק בין שווים. פלסטיני בעל כבוד עצמי ובעל תודעה לאומית ערבית, לא ינהל הידברות כנה עמנו כל זמן שישראל מטילה את שילטונה על עמו, גם אם מגמתנו בהידברות זו היא קירוב סילוקו של שילטון זה.

רק ל א ח ר הסתלקותנו־ללא־תנאי מן השטחים המיושבים 1.5 מיליון ערבים, עם הסתלקות מכל התערבות בענייניהם ומכל מתן הדרכה ועצה להם בסידור ענייניהם כרצונם — רק אז אולי (אולי!) ייפתח פתח להידברות.

לשון אחר: ת ח י ל ה ה ס ת ל ק ו ת ו ר ק ל א ח ר מ כ ן ה י ד ב ר ו ת, ואילו אתם מתכוונים להפוך את הסדר הזה. תיכנון זה של הפעולה הוא חסר־טעם וחסר־תכלית.

לפיכך אני מקבל את הסעיפים 1—3 שב„אנו מאמינים", ואילו במקום הסעיפים 4—13 אין אני יכול אלא להציע את הנוסח דלקמן:

(4) כי על ישראל להסתלק מן השטחים הכבושים ב־1967 ולפתוח במו"מ עם כל שילטון אשר יקום בשטחים ההם לשם הסדרת היחסים בין מדינת ישראל ובין השילטון ההוא, ובכלל זה תיקוני־גבול הכרחיים ופיתרון נאות לבעיית ירושלים.

אני יודע, שנוכח הלכי־הרוח השוררים בציבור הישראלי ויחסי־הכוחות בציבור זה, אין סיכוי ריאלי שבעתיד הנראה־לעין תיכון בישראל ממשלה אשר תלך בדרך זו, או שבעולם הערבי יקום כוח־של־ממש אשר מרצונו הטוב יסכים להשלים עם ישראל.

לפיכך, השגת מטרתנו מותנית בכפיית שתופעל על־ידי המעצמות הגדולות. כל פעילות ציבורית למען השלום, שאינה מתכוונת לדרך זו ואינה מכריזה עליה בפירוש — היא ברכה־לבטלה.

ישעיהו ליבוביץ, ירושלים

פורום העולם הזה

השלום לא יבוא בדור הזה

השבוע השתחררתי מהצבא.

עברתי שלוש שנים ארוכות מאד. מילחמה גדולה. עכשיו הכל נגמר — והכל היה לשווא. הצבא שצריך להביא את השלום, או לשמור עליו — לא יעשה זאת לעולם.

כי בכלי־הדם שלנו זורם הרעל. ועד שלא נזקק את עצמנו, נמשיך להרוג את עצמנו.

ויש איתי שתי דוגמות מיקריות:

* * *

אני עובד בבית־חולים. במחלקה שבה אני עובד התפנתה מישרה של סגן־אחראי־מחלקה. הקריטריונים לבחירת המועמדים היו הכישורים והוותק. על אותה מישרה התמודדו שניים: אח־מעשי ותיק, ואח־מוסמך צעיר. הבחירה נפלה על האח המוסמך, כנדרש בתקן.

אלא מה? האח־המוסמך הוא ערבי, והאח־המעשי יהודי. האח־המעשי היה בטוח, כי העובדה שהינו יהודי עושה אותו ראוי יחידי למישרה. ואז החלו הלחשושים, שיטות ה„דווקא" ושביתות־איטלקיות. ונגררו לזה טובים ומוכשרים.

אף אחד לא טען כי היהודי כישרוני והערבי לא. אף אחד לא טען כי היהודי בעל־ותק והערבי לא. אבל כולם חשבו שהיהודי בן־אדם — והערבי לא.

פעם אחת, בשיחה על הנושא, שאלתי שאלת־תם: „למה אתם מתנגדים?"

התנפלו עלי: „אתה ממצפן או משהו כזה? אתה לא־נורמלי! לא מגיע להם!"

לא עניתי. מה אפשר לענות נגד הכללות? נגד דיעות־קדומות? נגד שכל עקום?

לשימחתי, למרות הכל, הבחור עדיין בתפקידו.

* * *

שוחחתי עם אדם מבוגר. הוא נולד במילחמת־העולם הראשונה, הגיע ארצה במילחמת־העולם השנייה. לחם את מילחמות המדינה. כל חייו היו מילחמות. לדבריו, הוא מוכן להקריב הרבה למען השלום.

שאלתי אותו בקשר לרפורמה במיסים: „מה זה קיצבת יוצאי־צבא?"

ענה לי: „זוהי קיצבה שמקבל מי ששירת בצה"ל. עשו את זה כדי שהערבים לא יקבלו. לכל אחד מהם יש עשרה ילדים, והם לא צריכים לקבל כמו היהודים. זוהי המדינה שלנו, לא? אנחנו צריכים להאכיל אותם?"

ושוב שאלתי: „וכל זה, למה?"

ענה לי: „תראה, לפני שבוע תפסו סטודנטית ערביה באוניברסיטת בר־אילן, שאירגנה תא־חבלה. אני לא מאמין לערבים. כ ו ל ם מחבלים."

כך הוא דיבר. והוא אדם שסבל הרבה מאד מהאנטי־שמיות.

* * *

אלה רק שני מיקרים שצורמים את האוזן, וצורבים את המוח.

יש כאן תסביך לאומי. העם היהודי, שהיה מדוכא מאות בשנים, רוצה להראות לעצמו ולאחרים שיש לו כוח, שהוא מסוגל לדכא אחרים. העם הזה מקבל סיפוק, במודע, מהעובדה שהוא חזק, שהוא מכניע רבים ממנו, שהוא כופה רצונו על שכניו.

ולהיפך — ברגע של חולשה, העם הזה מאבד את שיווי־מישקלו. ומייותר להביא דוגמות.

עד שלא נשפוט אדם לפי כישוריו ומעלותיו התרומיות בילבד, נישאר במצב של מילחמה.

עד שהאדם יחזור לחיות אדם. עד שיקום דור חדש, נקי מתסביכים. אנשים שלא ירצו להילחם. אנשים שירצו לחיות.

אז — יהיה שלום.

ועד שיקום הדור הזה, נמשיך להראות לעצמנו ולאחרים שיש לנו כוח.

אנשים ימשיכו ליהרג סתם.

וצודק סאדאת: שלום לא יהיה בדור הזה.

אורי רפופורט, נתניה

פורום העולם הזה

אין לזלזל בסערה בכוס־מים

ההסכם החדש היה „מונח בכיס", למרות הפגנות־המחאה הרעשניות, וגניחות־התמיכה החלושות (ואיני מזלזל בהפגנות אלה, כתופעה, ובחשיבותה הטאקטית מבחינתם על מנהלי המשא־והמתן הנוכחי, ואלה שעוד יבואו. ואולם, לצד הזה של התופעה יש חשיבות מישנית לטווח קצר).

הצד המתקרא ימין והמתנגד להסדר, מוכן להפגין את דיעותיו ואמונתו בקול, כי בזאת, בסופו של דבר, הוא מסיר מעליו את האחריות הכבדה למיקרה שההסדר ייכשל. הוא מוכן לוותר מראש על ה„כבוד" המפוקפק שבו יזכו תומכי ההסדר, אם יתברר בהמשך ההיסטוריה שאכן ההסדר הוא טוב.

מאחר שרוב האומה הישראלית, ובוודאי רוב הציבור הישראלי, אינו מתנגד להסדר — ובכוונה איני אומר „תומכים", שכן הרוב מקבל עליו את הדין כמי שכפאו־שד — מובן שאנשים אלה לא יצאו לרחובות להפגנות נלהבות.

המעניין, והמזמין תשומת־לב בעצם התופעה, הוא שמשולבים בה התנגדות לפעולה מדינית, יחד עם גורמים של אמונה דתית, ומתהווה חלוקה בקרב האומה בישראל, בין הרוב החופשי מדת, המחפש דרכו, לבין מיעוט דתי־לאומני גדול, אשר דרכו יותר פשוטה וברורה לו.

וכבר היו דברים מעולם בתולדות האומה היהודית בארץ־ישראל: תקופת נפילת הבית־השני; מיעוטים דתיים אופוזיציונריים, הניזונים מתחושת שליחות ואומץ הנובע מאמונה, והגורמים לתסיסה ולחצים על גורמי המימשל היהודי, אשר יצרו דינמיקה שהובילה את כל העם (שלא צמח לו מנהיג שיוליכו) אל מצב שאין מוצא ממנו, ושהביא בסופו של דבר לחורבן.

ותקופה אחרת — ערב קום המדינה. השפעתן של תנועות־המרי הקיצוניות היתה ניכרת, אך מזלה של האומה שצמח לה המנהיג המייוחל, בעל שיעור־הקומה, התבונה והכוח לנצל את פעילות הקיצוניים לצורכי האומה כולה, להגביל את תופעות המרי הקיצוני, ובבוא הזמן להסל את התופעה, ולהכניס אותן תנועות למישטר של מדינה מתוקנת, תוך שילובן כחלק אינטגרלי יוצר בהגשמת האתגרים שהציב בפני האומה, ובשמה.

התנועות האלו ניזונות מאמונה דתית, ואנשיהן חשים תחושת־שליחות כימעט קדושה. התנועה מתחזקת ככל שלפעולת המרי שלה השפעה רבה יותר. החלפת המהלומות עם השילטון, הזעם וכיתמי־הדם רק מוסיפים לליכוד־יתר בתנועה. הדינמיקה הנוצרת, והמקבלת חיזוק מהגברת החווייה שבתהליך המרי הקבוצתי, יחד עם ההגברה בתחושת הקדושה שבשליחות, עלולה להצמיח מנהיגים מקרב התנועה, אשר אינם משכילים ובעלי־ניסיון ואשר עלולים להפוך עבדי הדימוי העצמי שלהם.

הם יחפשו וימצאו, תוך ניצול כושרם כמנהיגים (והכושר והרצון למנהיגות מפעמים בהם) דרכים לחיזוק תנועתם, במקום לעסוק בחיפוש הדרכים הנכונות להתמודדות עם המצב שהתנועה קמה בעטיו. כך נוצר סוג מסויים של „נביאי־שקר", ואל לנו להטיל ספק ביושרם האישי ובאמונתם הכנה ב„דרכם".

וכאשר „נביאי־שקר" אלה משתכרים משאגות ההמון (ולאמצעי־התיקשורת הם משמשים חומר מצויין למילוי זמן השידורים), הם הופכים מובלים על־ידו וספקיו לאתגרים ופעולות בכיוון יוצר לכאורה. כאשר אין לו אתגרים אמיתיים, תחושתו היא שהוא מאבד אותם דברים שהשיג בכוח התמדתו ואמונתו.

לכן חשוב שתהיה שליטה מבוקרת מצד השילטון על „ההמון הסוער" הזה. אין לדכאו בכוח. חשוב שאנשים אלה יוכלו להתבטא, ויש להתחשב בדיעותיהם הכנות ובתחושות התיסכול ואי־שביעות־הרצון שלהם — תחושות שהן נחלת העם כולו.

לאומה הישראלית יש היום אנשים פישרוניים, המסוגלים לנהל את המשא־והמתן בפיקחות מספקת. אך היא חסרה את המנהיג, מכוון הדרך או, אם תרצו — האידיאולוג של העם.

אדם זה חייב להציב אתגרים לאומיים בפני עמו, לדאוג להגשמתם ולשילוב ברור של הפעילויות הפוליטיות הפנימיות והבינלאומיות באתגרים הללו. למנהיג כזה יתווסף הרבה אם ישמש דוגמה אישית, ויהיה אהוב — או לפחות נערץ — על העם.

נראה שיצחק רבין אינו מודע, או אינו מוכן להתייחס ברצינות, לנושא פנימי יהודי ראשון־במעלה זה. אם הוא מאמין שיישפט רק על־פי מעשיו ותוצאותיהם, עליו לדעת שקשה לעם להפריד בין הגורמים, המעשים והתוצאות. העם שופט על־פי תחושות כלליות, ומסיק את המסקנות מתחושות ורגשות. המנהיג המעוניין להיחשב כמצליח (ואני מקווה שרבין אכן מעוניין בכך) חייב להתייחס גם למידת הפופולריות שלו בקרב העם.

רבין לא היה, אולי, חזק דיו להציג אתגרים לעמו עד היום, אך הוא לא השכיל או לא רצה, משיקולים שונים — להתייצב נגד אתגר המפגינים, על־ידי מתן תחושה לרוב הדומם, שזוהי הדרך היחידה, ושהיא משולבת היטב בקו־פעולה ארוך־טווח, לאומי־יהודי.

עליו לזכור שהמפגינים האלה מבטאים מצב שהעם נמצא בו — מצב של חיפוש דרכים, חיפוש אחר אתגרים שהגשמתם תאזן תופעות ביטחוניות קשות וקשיים כלכליים שישנם, ושיהיו בעתיד.

וחיפוש־דרכים זה מתבטא בהזדהות עם המנהיג, כאשר הוא מנהיג אמיתי. אם מנהיגה הרישמי של האומה הישראלית — שיכול להיות גם מנהיגה של האומה היהודית — לא ישכיל לספק צורך זה לעם, ינהר העם אחרי מנהיג אחר שיקום לו בתפוצות או, גרוע מזה, אחר „נביא־שקר", ואפילו יהיה זה מנהיג־לשעבר, שהוקע מקרב העם עקב מחדליו.

מדינה אפשר, אולי, לנהל כפי שמנהלים קונצרן מיסחרי גדול, שבו ההצלחה נמדדת על־פי מדיניות המנהל ותוצאותיה. להנהיג עם — זה, כנראה, הרבה יותר מסובך.

ג. גזית, רמת־גן

סוף־סוף מתגלה מה היה
באמת כתוב בפינקס השחור של ספיר

■ ראש עיריית תל־אביב **שלמה („צ׳יצ׳”) להט** נלאה, ככל הנראה, לדבר אך־ורק על עניינים מוניציפליים הנוגעים לעיר תל־אביב. בראיון שהעניק **לדודו טופז**, נשאל על־ידי המנחה מה דעתו. כמפקד הכוחות המשוריינים בסיני בתקופת מילחמת־ההתשה וכאלוף מיל., על הסדר־הביניים. צ׳יצ׳, שהוא איש ליכוד, השיב באופן פסקני וחד־משמעי, כי פינוי המעברים לא רק שאינו מגביר, לדעתו, את הסכנה, אלא אף נותן לישראל עמדה מצויינת להתקפה, וייתכן אפילו שהעמדה החדשה טובה מזו שקדמה לה.

■ חבר הכנסת **יוסי שריד** היה אורחו של המנחה **מני פאר** שחגג השבוע את יום הולדתו העשרים־ותישעה, באחת מתוכניות ממני מני. בין השאר סיפר יוסי, שהיה בן־טיפוחיו של **פנחס ספיר** המנוח, כי באחת הפעמים שבהן התארח בביתו של ספיר בכפר־סבא, נקרא ספיר אל החדר השני, לבדיקת רופא, והוא נותר בחדר־העבודה לבדו. על השולחן הבחין בפנקס השחור המפורסם של ספיר. הוא לא התאפק, ופתח אותו. „ומה היה כתוב בו?” שאל מני. השיב שריד: „כל הפנקס היה מלא מיספרים, מיספרים, מיספרים, לא היתה כתובה בו אף אות אחת, ולא יכולתי להבין שום דבר.”

■ באותה הזדמנות סיפר יוסי, כי לא אחת, כשהיה משוחח עם ספיר, היה הלה נוזף בו כאילו היה ילד, ואומר: „מה אני בכלל מדבר אתך, אתה הרי לא מבין שום דבר!”

■ למני פאר היתה גם דיעה משלו, מדוע התעקשו **אליזבת טיילור** ו**ריצ׳ארד ברטון** להשתכן במלון המלך דויד דווקא, בעת שהותו של מזכיר־המדינה האמריקאי **הנרי קיסינג׳ר** במלון. אמר מני: „הם רצו שהוא יערוך מסע־דילוגים בין שני חדרי־השינה שלהם, ויחתים אותם על הסכם־ביניים עד לנישואיהם השניים זה לזו.”

■ כשנשאל **אילן פינק** מנהל מלון המלך דויד בירושלים: איך זה שמלון מכובד כמו שלו, מאפשר לזוג לא נשוי כמו שחקני הקולנוע אליזבט טיילור וריצ׳ארד ברטון להתגורר בדירת בחדרים משותפים? השיב: „סידרנו להם דירה בת שני חדרי־שינה, שמפריד ביניהם חדר־אורחים. מה עושים אליזבת וריצ׳ארד אחרי שהם מכבים את האור, אני בהחלט לא יודע. ואני גם לא יכול לחיות אחראי לזה.”

■ באותה הזדמנות סיפר **עמי**, שהוא בנו של **שמואל פדרמן**, מבעלי מלונות דן, שהם הבעלים של המלך דויד, כי שמו השני הוא ישראל. היתה זו **גולדה מאיר** שאילצה את אביו להעניק לו שם שני זה, מאחר שנולד עם קום המדינה.

■ גם **קרני פאר**, אשתו של מני, מגלה לאחרונה חוש־הומור, שמסתבר כי אינו נופל מזה של בעלה. בעת ששוחחו השניים על ההפגנות נגד הסדר־הביניים, אמרה לבעלה: „כואב לי הלב לראות ליכודניקים מרביצים לליכודניקים.” כשאל אותה מני על מה היא מדברת, השיבה: „השוטרים שהרביצו בהפגנות נגד ההסדר למפגינים, הם בטח ליכודניקים. אם היו מערכניקים, היו מזמן מתקדמים בחיים ועוזבים את המישטרה.”

■ בראיון שהעניקה לעיתונאית **ברוריה אבידן־בריר**, גילתה מזכירת מועצת־הפועלות **תמר אשל**, כי האשם היחידי בקאריירה הממשלתית של ראש־הממשלה לשעבר **גולדה מאיר**, היה ראש־הממשלה המנוח **דויד בן־גוריון**. אמרה אשל: „לא המיפלגה היא שתבעה כיסא של שר עבור גולדה, אלא בן־גוריון. זה היה מעשה אישי של בן־גוריון, שקרא לה ממוסקבה. אם זה היה תלוי במיפלגה, היא היתה נשלחת לכנסת או מתמנה כשגרירה.”

■ באותו ראיון האשימה תמר אשל את חברת־הכנסת **שולמית אלוני**, בהפרחת סיסמות באוויר ובניצול מועצת־הפועלות לצרכיה האישיים. כשציינה הכתבת כי שולמית אלוני אמרה לה, שהמועצה התייצבה מאחרי הצעת־החוק לשיווי זכויות האשה של תישעת חברי־הכנסת, אמרה תמר אשל: „לא, להיפך. זו היתה הצעה אישית. לא היינו שותפים לזה, ואנחנו נגד חקיקת חוק מיוחד לנשים.”

■ לקליינטים המפורסמים של חברת „דנאיה” לביגדי־עור, ליידי **ריבקה זיו**, במאי הסרטים **אוטו פרמינג׳ר** והזמרת **בוורלי סילס**, הצטרפה בשבוע שעבר מפורסמת נוספת. בנמל־התעופה בן־גוריון ניגשה אל כוכבת־הסרטים אליזבט טיילור מנהלת החברה הארצית, **מולי הררי**, נתנה לה במתנה חצאית־עור. טיילור בחנה את המתנה, ואמרה: „יפה מאד. תשלחו אלי דוגמאות של כל מה שיש לכם, ואני אבחר.”

■ המנחה דודו טופז נוהג להשתעשע מדי־פעם בליהוק אישי־ציבור בתפקידים תיאטרליים. את יועץ ראש־הממשלה לענייני־ביטחון, האלוף (מיל.) **אריאל („אריק”) שרון** ליהק בהצגה משרתם של שני אדונים, כשהוא מציע לצרף לצוות גם את מנהיג הליכוד **מנחם בגין**, ואת ראש־הממשלה **יצחק רבין**. ואילו לשר הדתות **יצחק רפאל**, הציע דודו לשחק בהצגה על קלות־דעת וצביעות.

■ ראש עיריית חיפה, **יוסף אלמוגי**, אינו ידוע דווקא בזכות גינוניו החברתיים. לאחרונה ניראה סועד במיסעדת־דגים לאניני־טעם בחיפה, המצטיינים בפירות־ים ובמאכלי־דגים משובחים, כשהוא לועס להנאתו „געפילטע פיש”.

■ במכירה פומבית שהתקיימה במועדון המערה שביפו העתיקה, הוצע למכירה ציור של הצייר **משה ברנשטיין**. ברנשטיין שנכח במקום, התי־

ישראל קרגמן

יו״ר ועדת־הכספים של הכנסת, הוזמן, על־ידי אימהות ברוכות־ילדים לבוא לקייטנה שאורגנה עבורן, לחסביר להן את שיטת הרפורמה במיסוי. הנשים, שהקיפו את קרגמן, הקשיבו לדבריו, אך מה שהעסיק את קרגמן יותר מכל, היה: „איך זה שהבעלים שלכן נתנו לכן לעזוב את הבית ואת הילדים ולצאת לקייטנה?”

בתיה בנדיקט

לשעבר סגנית מלכת־המים וכוכבת המחזמר איך להצליח בעסקים בתיאטרונו של גיורא גודיק, מיתגוררת מזה שנים בניו־יורק. לאחרונה נכנסה בתיה לעסקנות ציבורית והיא פעילה במגבית היהודית, באיסוף תרומות לאיל״ן, מארגנת נשפים, תצוגות ומכירות פומביות למטרות צדקה. בתוכנית טלוויזיה שנערכה לא מכבר בניו־יורק, שנמשכה 24 שעות רצופות ושהוקדשה לאיסוף כספים עבור נפגעי שיתוק־ילדים, הופיעה בתיה בחברת כוכבים ידועים שנטלו חלק בתוכנית. מימין: בתיה עם הזמר פול אנקה. משמאל: עם ג׳ון לינדזי, ראש עיריית ניו־יורק לשעבר שהפך לכוכב קולנוע. לבתיה היה חלק באיסוף תרומות בסך 5 מיליון דולאר שנתרמו באותה תוכנית, כאשר הצופים טילפנו לתחנת הטלוויזיה והודיעו על תרומותיהם לנפגעי השיתוק.

לאנשים הנכונים

777 ברנדי בינלאומי

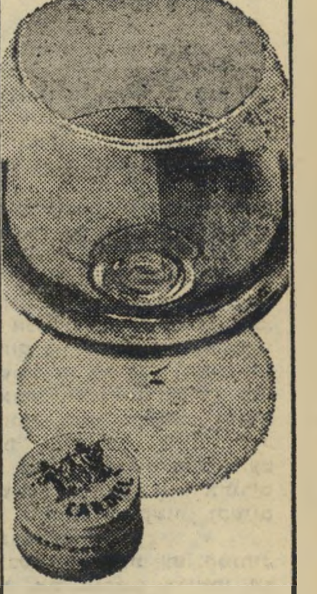

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

עקש לדעת מיהו האדם המוכר את ציורו. אך הנהלת המקום עמדה בתוקף על כך שאחד הכללים במכירה פומבית אוסר את פירסום שם המוכר. ברנ־שטיין לא הניח לאיש לרכוש את התמונה, קנה אותה בעצמו בסך של 4500 לירות.

■ אפתעה נעימה נגרמה למדריכה הראשית של חברת „רבלון”, **זיווה תלם**, שמונ־תה במקביל גם לתפקיד מנ־הלת חברת „אולטימה 2”. בתה של זיווה, **אירים** בת ה־17, שסיימה את לימודי התיכון ו־נרשמה לאוניברסיטה ללימודי מדעי־החברה למשך שנה, עד גיוסה לצבא, ניצלה את ימי־החופש, התנדבה לעזור לאמה בתפקידה החדש, גילתה כיש־רון אירגוני יוצא־מהכלל. ל־ניסיונות־השיכנוע של אמה כי תמשיך לעזור לה, השיבה אי־ריס: „קודם אגמור את ה־לימודים והצבא, ואחר־כך נראה.”

■ משהו מצחיק קרה לתיאו קוז׳אק, הוא **טאלי סאבא־לאס**, בדרך מעמאן לירושלים. בסרט שהוקרן השבת בישראל, מוזכרים כמה פעמים שליחים המביאים יהלומים מישראל ל־ניו־יורק. אותו סרט הוקרן לפני שבועיים בטלוויזיה היר־דנית — ושם לא הופיעו ה־קטעים המזכירים את ישראל ותל־אביב. לעומת זאת השאיר הצנזור הירדני חגיגת בר־מיצווה, שאליה הולך דמוסטנס (שהוא אחיו של סאבאלאס ב־חיים). נראה שהירדני לא ידע מה זה.

■ עם חתימת הסכם־הבי־ניים, הזמין שר־הביטחון **שמעון פרס**, עורכי עיתונים וכ־תבים מדיניים וצבאיים לסיור באזורים שיוחזרו לידי המצ־רים. במהלך הסיור התקלקל אחד המסוקים וחלק מן הכת־בים נאלץ להמתין למסוק אחר בראס־סודאר. הכתבים המתינו עד בוש. משבושש המסוק להג־יע, החליטו לעשות מעשה. כתבו המדיני של דבר **דניאל בלוך** היה החלוץ. הוא התפ־שט מכל בגדיו ונכנס עירום כביום הוולדו אל מימיו הכחו־לים של ים־סוף. הכתבים האח־רים, בהם **רוני הופ** כתבו ה־צבאי של הג׳רוזלם פוסט, הח־רו החזיקו אחריו. כמוהם עשו גם שני קציני צה״ל שנלוו ל־עיתונאים. כשהגיע לבסוף המ־סוק אל המקום גילה טייסו הנדהם את חבורת העיתונאים העירומים משתוללת כחבורת ילדים בתוך המים.

פנינה וילצ׳ר

שחקנית הסרט „ג׳וקר”, התיידדה במהלך הצילומים עם יהורם גאון, הפכה ידידתו האישית. פנינה אף זכתה בכבוד רב והוצגה על־ידי יהורם בפני אמו המפורסמת. השניים חגגו, יחד עם במאי הסרט יצחק („ישורון”) צפל (משמאל) את סיום הצילומים, במסיבה ש־התקיימה בבית־התה הנודע של יאן ההולנדי, בעין־כרם בירושלים.

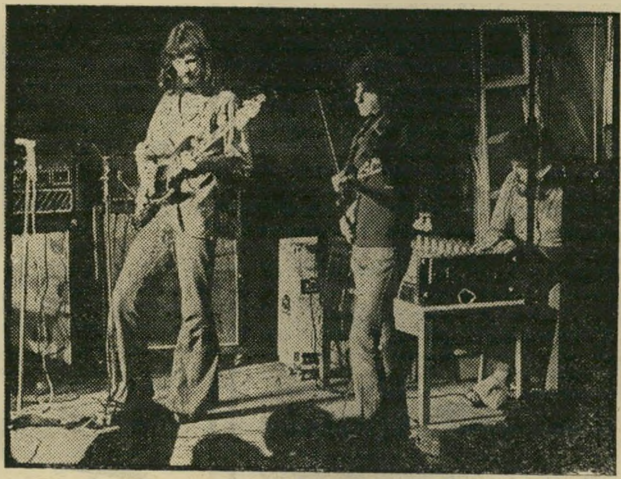

אודי טמיר

מנהיג להקת הפופ הישראלית „זינגלה”, השתתף ביחד עם להקתו בקונצרט „פופ אה־לה־חוצלארץ”, שהתקיים במוצאי ראש־השנה בבית־לסין בתל־אביב. (לידו: טוני ברוור ודודי רוזנטל). כשנשאל אודי מהו מקור השם המוזר של הלהקה, השיב: „השם מקורו במילה צינגלה, שפירושו בעגת־הרחוב הישראלית סיגריה שמילאו אותה חשיש.”

טלה
21 במרס - 20 באפריל

אם נמצא בבעלותך כלי־רכב, צפויות לך תקלות וטירדות רבות בקשר אליו. יחסיך עם אנשים בעלי־סמכות מושפעים במידה רבה מהזיות וני־חושים ואינם מבוססים על עובדות מציאותיות. תצטרך לנקוט בצעדים של קיצוצים וקימוצים בכספים. היום המאושר עבורך השבוע יהיה שבת.

שור
21 באפריל - 20 במאי

אתה מעשי מדי מכדי להבחין שהפעילות הרומנטית, אשר אתה נוטה להזניחה, חשובה לאישיותך באותה מידה כמו התעסקויותיך האחרות. צפוי לך משבר בחיי הנישואין, אם אתה נשוי מעל לארבע שנים. תוכניות ליתר עצמאות בפעילותך הכלכלית עשויות לעניין אותך במיוחד השבוע.

תאומים
21 במאי - 20 ביוני

יהיה עליך לוותר על בילויים קוסמים וגירויים פיזיים, כדי לשפר את מצב בריאותך. כדאי שתרבה לעסוק בספורט ולטייל באוויר החופשי, כדי להחזיר לעצמך את הרגשתך הטובה. אתה זקוק למנוחה הרבה יותר ממה שאתה סבור. אתה תוותר לאחד מבני ביתך הקרובים לך.

סרטן
21 ביוני - 20 ביולי

אינך מתייחס ברצינות הדרושה למשימות המוטלות עליך. הכרת חשיבותך העצמית היא מופרזת בהתחשב בביצועים האחרונים שלך. חביבותך, ה־מקרבת אליך לבבות, מהווה מיכשול לך עצמך, שכן אתה נוטה להפות בעזרתה על מחדליך. לקראת סוף השבוע תהיה לך יוזמה מחודשת להיטיב את מצבך הכספי. רעיון חדש שיעלה בראשך יביא לשיפור ניכר.

אריה

תגלי חוסר־ביטחון השבוע בכל הנוגע לקשרים חברתיים או רומנטיים. מישהו שאת רוחשת לו רגשות עמוקים עלול לגלות כלפייך רגש של זרות. תפקיד שיוטל עליך ייראה לך כמסוכן מדי לביצוע, אולם תיאלץ לבצעו למרות התנגדותך הפנימית לכך. אתם נוטים לזלזל במישקלכם.

בתולה
22 באוגוסט - 22 בספטמבר

יהיה עליך השבוע להקדיש מזמנך כדי לבחון דרכים להגברת יעילותך בשטחים מסויימים. לך, בתולה, מצפה בשבוע הקרוב הפתעה לא־נור־מלית ודווקא מאדם ממנו לא ציפית לשום דבר מיוחד. הרבו ביציאה אל מחוץ לעיר ושימרו על בריאותכם. התנזרו ממשקאות אלכוהוליים.

מאזניים
22 באוקטובר

נדיבותך ויושרך יזכו השבוע להערכה מתאימה. תכונת המנהיגות שלך תבוא אף היא לידי ביטוי הולם בהזדמנות שתינתן לך השבוע. נסי שלא להיות פיוטית יתר על המידה ביחסיך הרומנטיים. היופי הדרמטי מסנוור אותך ומעלים ממך נטיות אחרות העלולות להיות לא לרוחך. ביקור מפתיע של קרוב משפחה יתרום לדיון גלוי בנושא המטריד אותך. בעבודתך תהיי נתונה השבוע במתח עצום, במיוחד כאשר תימצאי בלחץ.

עקרב

יכולת השיפוט שלך לגבי בעיות פינאנסיות היא מעורערת בשבוע זה, לכן נהג בזהירות ובכובד־ראש בכל העניינים הכספיים שלך. זהו בהחלט הזמן הבלתי־מתאים לחתום על מיסמכים, או להגיע להסכמים, שיחייבו אותך לתקופה ארוכה. תגלה נטייה להדק יחסים עם ילדים ולהתמסר לפעילות יוצרת. עקרבית, השבוע יפול לידייך כסף ממקור שלא חלמת.

קשת
22 בנובמבר - 20 בדצמבר

תחושה של חוסר־ודאות מצפה לך עד ל־1 בחודש אוקטובר, בקשר למטרות ארוכות־הטווח שלך. תבחין בכך שידידך משנים את דעתם מיום ליום. אולם המצב עשוי להתבהר תוך זמן קצר. השבוע אתה עשוי לפגוש באנשים נדיבים. אל תקבע דברים בהחלטיות, השאירם במצב של חוסר־הכרעה. בת קשת, אל תלחצי עליו, בזאת. את רק תרחיקי אותו ממך. הניחי לו לחשוב כי היוזמה היא שלו בלבד.

גדי
21 בדצמבר - 19 בינואר

את מפזרת את מאמציך ליותר מדי שטחים, במקום להתרכז בנושאים החשובים לך באמת. אם ברצונך להגיע להישגים בתחום מיוחד, יהיה עליך להזניח, לפחות באופן זמני, עיסוקים אחרים. צפויות לך הוצאות כספיות במשהו הקשור באירועים חברתיים. נהג כך שתספק את כולם ואל תיתן לרכילאים שבחברתך פיתחון פה לרכל על חייך הפרטיים.

דלי

אנשים נוטים לחוש בנוחיות בקירבתך משום שאתה משרה עליהם אווירה של שקט וביטחון. תצטרך לעוץ עצה רבת־חשיבות לאחד מהם, ולהפעיל את כל קסמיך כדי לשכנעו לקבל את דעתך. מצפה לך אכזבה ביחסים חברתיים או רומנטיים. לעומת זאת, לא תהיה לך שום תקלה בתפקידים היומיומיים שלך. בעבודתך תחול השתפרות ניכרת שתביא להערכה חדשה.

דגים
19 בפברואר - 20 במרס

זהו השבוע שהוא כולו שלכם, דגים. ילך לכם בכל מעשיכם. שבוע טוב להימורים ולמישחקי קלפים. לך, בת דגים, מחכה שבוע שיגרתי ובסופו מצפה לך הפתעה נעימה. איש קרוב אליך יוכיח עצמו. השבוע יש לך הזדמנות להחליף את הרהיטים באלה שאת חולמת עליהם זמן רב. בת זוגך צודקת בעניין הנסיעה ועליך לוותר לה. אתה תצא נשכר מכך.

מכתבים

(המשך מעמוד 9)

אבנרי בין מעשי־רצח אלה לבין אובדן העצמאות, והגליית העם — אירועים ש־התרחשו כ־200 שנה לאחר־מכן. ראוי ל־ציין כי ההידרדרות בעצמאות המדינית אירעה דווקא לאחר מותו של אלכסנדר ינאי, כאשר שני בניו שנלחמו על השילטון הזמינו נציג רומי לשפוט ביניהם. אלכסנדר ינאי היה הלניסט, ומרוחק מאד בהשקפותיו מיהודה המכבי.

האם נערך אי־פעם מחקר היסטורי מע־מיק בנושא זה, וכיצד אפשר לקבוע דבר כזה כלאחר־יד ?

ולנושא אחר. באחת מתוכניות הלילה בטלוויזיה טען אורי אבנרי כי במילחמת־השיחרור, אותם אלפי חללים היו הבחורים שהחלו ליצור את התרבות הישראלית, ומותם גדע תרבות זו. האם בעייה זו נב־חנה בעיון מעמיק ורציני ? האם סבור אבנרי כי אכן לא נוצרה תרבות ישראלית ?

האם השינוי באופי החיים בארץ לא נגרם בצורה אובייקטיבית עקב התמורות האדירות, כשיישוב בן 600,000 נפש, הו־מוגני באופן יחסי, גדל ליישוב של כשני מיליון כעבור כ־12 שנה בלבד, לאחר שהוכפל כימעט מיידית, בארבע השנים הראשונות ?

האם אין זה רצוי שבמאמרי „הנדון", שהינם מאמרים ניתוחיים והחלק הרציני בעיתון, לא ישתמשו במליצות חסרות־טעם כגון „איש ושמו פטיש", וקישור בין יהודה המכבי לבין זבולון המר דרך גילגולי הפטיש ?

מרדכי כהן, חיפה

● על השאלות ההיסטוריות השיב אורי אבנרי במאמרו „איך משתגע עם" (העולם הזה 1953).

תיאוריות „הומאניות" מזעזעות

ברצוני להתייחס למיכתבו של הקורא אלון אבידר (העולם הזה 1981), בנושא הבוקסרים. כבעלת הבוקסר שנגנב, ארו, ושהיה נושא לכתבה בעיתונכם ולתגובות הקוראים, קשה לי להבליג ולעבור לסדר־היום על קביעותיו ה„מדעיות" וההחלטיות של הקורא הנכבד.

בניגוד לטענתו של אלון אבידר, אין

אייכנר וארו
רצח הוא רצח

הבוקסר הלבן שלי נגוע באיזו מחלה שהיא, אין לו שפה שסועה, ולא ניכרים בו כל אותם סימפטומים המפורטים ב־מיכתב הנ"ל.

הכלב גדל ומתפתח ככל כלב אחר, הוא תוסס, רענן ומלא־חיות, וגורם לי הנאה רבה. בעליהם של כלבים אחרים מסוג זה, שאת דעתם ביקשתי, הסתייגו גם הם מקביעותיו המדעיות של הקורא הנכבד, ולמיטב ידיעתי אין להערותיו כל בסיס מדעי.

בקשר לתיאוריית ה„הומאניות" שמעלה הכותב, לגבי חיסולם של כלבים מסוג זה, אין בפי מילים להביע את הזדעזעותי מ־ההבחנה שהוא עושה בין השיטות. רצח הוא רצח — ותהא השיטה אשר תהיה.

מסופקתני אם הקורא היה מרשה לעצמו לכתוב את אשר כתב בנושא זה, אילו היה בעליו של כלב זה, והפיזמון על טוהר־הגזע מוכר ממישור אחר, וכן הכישרונות.

רחל אייכנר, תל־אביב

מבצע
Metz
מיוחד לחגים
לקונים במשך חודש ספטמבר 75
את מכונת הכביסה
Bauknecht 616
תוצרת גרמניה
400 ל"י במזומן
והיתרה ב־10 תשלומים
חודשיים שווים!
בלי ריבית

-,659 ל"י
לחודש
בלי ריבית

להשיג אצל:
(רשימה חלקית)
סופר
תל-אביב, אלנבי 122
שטראוכלר
עפולה, תחנת אגד
טל־קול
קרית-מוצקין, השופטים 16
צאלח שלמה
קרית-מלאכי, מרכז מסחרי

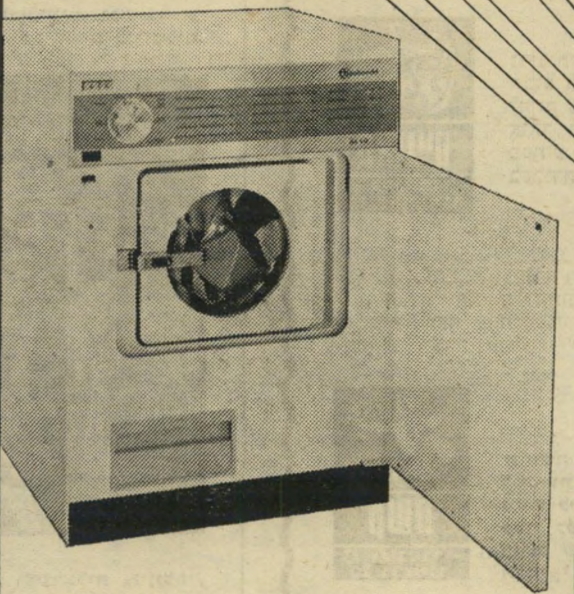

אם באזור מגוריך לא השגת את אחד ממוצרי האיכות של METZ - אל תתפשר ואל תוותר על זכותך לקבל את הטוב ביותר.
פנה אלינו טלפונית או באמצעות התלוש המצורף בציון המוצר המבוקש, ואנו נספק לך את מבוקשך.

לכבוד
METZ (ישראל) בע"מ
רח' מודיעין 90 בני ברק, טל. [illegible]
המוצר המבוקש ....
שם פרטי.............. שם משפחה..............
עיר/מקום ישוב.............. מס' טל..............
רחוב.............. מס' הבית..............
שעה נוחה להתקשרות ....

אמץ את Metz

מה הוא אמר באמת?

שטיפת־מוח היא תהליך מסוכן. כי, במוקדם או במאוחר, השוטף הופך שטוף.

אז נוצר מעגל־קסמים: שטופי־מוח שוטפים את מוחם של אחרים. הפעולה נעשית אוטומטית. שטופי־המוח אינם מסוגלים עוד לראות ולשמוע. אין הם רואים אלא את אשר הם רוצים לראות, אין הם קולטים אלא את אשר הם מצפים לו.

הם יכולים להכריז בכנות גמורה: הלילה הוא יום, היום הוא לילה — כי כך זה נראה להם באמת.

דוגמה מצויינת לכך ניתנה לנו בימים האחרונים, בעיקבות הראיון שהעניק יאסר עראפאת לכתב האמרי־קאי־בלגי ארנו דה־בורשגרייב, מעורכי ניוזוויק.

במשך כל ראש־השנה הילך עלינו הרדיו אימים:

מאת

אורי אבנרי

עראפאת רוצה להשמיד את ישראל. ליתר דיוק: „כאשר נשאל אם תוכניתו לא תביא להשמדת ישראל, התחמק.”

לאחר־מכן שודר בטלוויזיה הישראלית קטע מן הראיון (נראה שעראפאת דיבר בו־זמנית עם בורשגרייב ועם כתב־טלוויזיה). קטע זה הוצא מן ההקשר, בצורה שנו־עדה לשרת אותה מטרה עצמה: הנה הרוצח הערמומי, המאשר בטכסיסי־התחמקות את כוונתו להשמיד את ישראל.

כאשר הגיע ארצה הראיון המלא, כבר לא התייחס אליו איש. זה ישן. זה נגמר.

מסקנה: האוייב זומם להשמידנו.

● „ההסדר מתעלם מאיתנו”

מה אמר יאסר עראפאת באמת באותו ראיון? הבה ננסה לנתח את הדברים בכלים המקובלים של היגיון אובייקטיבי. איננו חייבים לקבל את דבריו, ולא להאמין לאיש.

אך אדם אינטליגנטי חייב לדעת מה אומר היריב, מבלי שהדברים יעברו תחילה דרך ביבי־השופכין של מוחות נגועים.

תחילה נשאל עראפאת מדוע הוא מתנגד להסדר־הבי־ניים האחרון. עראפאת היה מודע לעובדה שהוא מדבר אל הציבור האמריקאי, ולכן הביא שני נימוקים שנועדו לעשות רושם על הקורא בארצות־הברית:

יאסר עראפאת נתן ראיון חשוב. כלי־התקשורת בישראל דיווחו עליו. אולם הדימיון בין המקור ובין הציטוט היה מיקרי

● תמורת „כמה קילומטרים של מידבר” מעניקה אמריקה לישראל את „מחסן־הנשק המודרני ביותר שניתן למדינה כלשהי, מאז הציפו האמריקאים את וייאט־נאם הדרומית בנשק.” האמריקאים נותנים לישראל גם שלו־שה מיליארד דולר.

„במהירות זו תהיינה דרושות 50 שנה וכמה מיל־חמות נוספות, לפני שנקבל בחזרה את השטחים, ואמריקה תפשוט את הרגל לפני כן.”

● הטכנאים האמריקאים יהיו „מעורבים בארץ ער־בית כחלק מהסדר־חלקי, ולא בגבול בין שתי מדינות כחלק מהסדר סופי.”

זוהי תעמולה כלפי אמריקה. מעניין רק שעראפאת משתמש כאן, כאילו בהיסח־הדעת, במושג „הסדר סופי” כיעד חיובי.

לצד שני נימוקים „אמריקאיים” אלה, מביא עראפאת את הנימוק האמיתי שלו:

„(ההסדר החלקי) מתעלם מאיתנו כליל, ואינו מביא אפילו בחשבון את זכויות העם הפלסטיני, המוכר עתה על־ידי 105 אומות. אכן, הוא יוצא מגידרו כדי להימנע מלטפל בליבו של כל הסיכסוך המיזרח־תיכוני.”

זוהי ביקורת מוצדקת. רבים מאיתנו השמיעו אותה בישראל.

יש הבדל תהומי בין מי שאומר „אני מתנגד להסדר חלקי מפני שאני מתנגד לכל מגע עם האוייב ולכל פיתרון בדרכי־שלום,” לבין מי שאומר, „אני מתנגד להסדר מפני שהוא מתעלם מקיומי ומדרישותי.”

זהו כימעט דבר והיפוכו.

● „רישיון להלום בנו”

בקטע הבא מביע עראפאת חשש שגם הוא טיבעי למדי — יהיה בלתי־מוצדק כאשר יהיה.

זהו החשש, המשותף לפלסטינים ולסורים, כי המצב שנוצר בדרום משחרר את כוחות צה"ל לפעולה בצפון.

„נראה,” אמר עראפאת, „כי ישראל מפרשת את ההס־כם כרישיון להלום באופן חופשי בצפון.”

קשה לומר שאין זה חשש סביר.

נכון, עראפאת מצייר כאן תמונה תעמולתית. אין הוא מזכיר כי נטושה עתה מילחמה בין אירגוני־הפידאיון לבין ישראל. במילחמה, טיבעי הוא שכל צד ישתדל להפתיע את יריבו, ליטול את היוזמה לידיו ולהביא את הקרב אל אדמת האוייב. אין אמת בתיאור המציג את המילחמה כעניין חד־צדדי — ישראל תוקפת והולמת, ותו־לא.

אולם אם נתעלם מן הצליל התעמולתי — הדומה מאוד לצליל התעמולה הישראלית, האומרת אותו דבר, בכיוון הפוך — אין בדברים אלה שום דבר קיצוני. עראפאת מתנגד להסדר־החלקי מפני שההסדר מחליש את עמדותיו

(המשך מעמוד 15)
הפוליטיות והצבאיות. מבחינה מדיגית, מתעלם ההסדר מן הבעייה הפלסטינית ודוחה את הטיפול בה. מבחינה צבאית, הוא מאפשר לישראל לרכז את מיטב כוחותיה נגד הפידאיון (וגם נגד סוריה וירדן).

אין צורך לקבל את עמדת עראפאת בנושא זה. אבל קשה לטעון שהיא בלתי־סבירה.

„שלילה טוטאלית"

מכאן מגיע דה־בורשגרייב אל מוקד הבעייה. יש לציין שהוא מגדיר אותו בפסוק חותך וחד־משמעי:

„מאחר שהישראלים לא ידברו איתך לפני שתכיר בהם, ואתה לא תדבר איתם לפני שיכירו בכם — איך אתה מציע להתקדם?"

את אותה השאלה אפשר, כמובן, להציג גם לראש ממשלת־ישראל. עראפאת משיב באותה צורה שבה נוהג רבין להשיב במיקרה כזה — הוא מתחמק.

„אין זו שאלה של הכרה או אי־הכרה, אלא של שלילה טוטאלית של היישות הפלסטינית."

החלף את המילים „יישות פלסטינית" במילים „מדינת ישראל", ויש לך הכרזה קלאסית של התעמולה הישראלית בעניין הפלסטיני.

כך וכך, זוהי התחמקות. בשיחה פרטית יגיד דובר ישראלי סביר: „הם צריכים להכיר בנו תחילה." כך הכריז, בשעתו, אהרון יריב, כי לא ננהל משא־ומתן עם אש"ף „כל עוד" הוא לא יכיר במדינת־ישראל וכו'. דובר מפוכח עוד יותר יגיד כי את ההכרה אפשר להעניק לפלסטינים רק במהלך המשא־ומתן, אחרי שיתבהרו הכוונות והתנאים שלהם.

דובריו של עראפאת אומרים את אותו הדבר בדיוק — בשיחות פרטיות. על כך אני יכול להעיד אישית: „אין לנו מה להציע לישראל מילבד ההכרה בה," אמר לי אחד מהם. „זהו כל מה שיש בידינו לתת תמורת השטחים שבידי ישראל. לכן יהיה זה טירוף מצידנו להעניק הכרה זו ל פ נ י המשא־והמתן. היא יכולה לבוא רק כ ת ו צ א ה ממשא־ומתן, שבו יוסכם על הקמת מדינה פלסטינית."

ושוב: אין אנחנו חייבים לקבל עמדה זו. אך היושר האינטלקטואלי מחייב אותנו להודות שיש בה היגיון מסויים.

„החלטות האו"ם"

כאן מוסיף עראפאת, ביוזמתו שלו, ובלי קשר לשאלה כלשהי, הערה משלו הנראית במבט הראשון כמליצה סתמית, אך שיש בה מעמקים חבויים.

„אין אנחנו דורשים את הירח," אומר עראפאת, „הגישה המעשית היחידה היא ביצוע החלטות האו"ם הנוגעות בדבר."

אין הוא מפרש ל א י ל ו החלטות הוא מתכוון. עד כה לא קיבל אש"ף את החלטת מועצת־הביטחון 242, מפני שהיא מתעלמת כליל מן הבעייה הפלסטינית, ומתייחסת אל העם הפלסטיני כאל „פליטים" בלתי־מזוהים. (לא נאמר אפילו „פליטים ערביים"). סביר להניח כי הוא מתכוון להחלטות עצרת־האו"ם, המדברות על „הזכויות שאינן ניתנות לעירעור" של העם הפלסטיני.

אולם כ ל החלטות או"ם מבוססות על קיומה, עצמאותה וריבונותה של מדינת־ישראל. מי שמסתמך על החלטות אלה, אפילו אותן הנראות בעיניה של ממשלת ישראל כ„אנטי־ישראליות", מקבל את קיום ישראל, ואת הצורך בהסדר־שלום ע י מ ה.

„זהו הסדר שלום"

ואכן, דה־בורשגרייב תפס זאת מייד, ועל כן הגיע ישר לגופו של העניין:

„מנהיגים ערביים אחרים אמרו לי שאילו חזרה ישראל לגבולות 1967, ואילו הוקמה מדינה פלסטינית בגדה המערבית ובעזה, תהיה התפייסות ערבית־ישראלית אמיתית ושלום בר־קיימא. האם אתה מסכים לכך?"

זוהי השאלה המכרעת, וכל מילה של התשובה עדיה חשובה.

היא מתחלקת לשני חלקים, ופותחת במילים:

„פירוש הדבר יהיה הסדר שלום."*

יש לשקול את המילים האלה כיחידה נפרדת, כי הן נושאות בחובן את עיקר הבשורה של הראיון.

כל עיתונאי בלתי־משוחד, שמוחו מתפקד פחות או יותר בדרכים נורמליות (נורמליות בעולם, לאו־דווקא בישראל) היה שם את הדגש על פסוק זה, והופך אותו לכותרת.

עראפאת א י נ ו דוחה את התוכנית הזאת כבסיס להסדר־שלום, כפי שעשה עד לפני שנתיים. אין הוא מכריז עליה, כפי שעשה בעבר,** כעל מזימה ציונית לחיסול המהפכה הפלסטינית. חשוב יותר: אין הוא דוחה את עצם הרעיון של הסדר־שלום עם מדינת־ישראל.

המילים „פירוש הדבר יהיה הסדר־שלום" אומרות, בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, כי אש"ף מקבל רעיון זה.

עד כמה שידוע לי, זוהי ההצהרה המרחיקת־לכת ביותר, עד כה, מפיו של יאסר עראפאת עצמו, על נכונות אש"ף לקבל הסדר־שלום המבוסס על ריבונות פלסטינית בגדה וברצועה.

זוהי הסנסציה האמיתית, מבחינה עיתונאית ומדינית.

אולם פרשני כלי־התקשורת הרישמיים, שוטפי ו/או שטופי מוח, השתדלו להתעלם כליל מן הפסוק הזה, ולהתרכז דווקא על המשכו.

„אבל"

אחרי הפסוק בא „אבל". ה„אבל" הזה הוא שהקל על המסלפים. הנה המישפט במלואו:

„פירוש הדבר יהיה הסדר־שלום, אבל שלום בר־קיימא מחייב — כפי שאמרו גם מצרים וגם ישראלים, במישאל שנערך לא מכבר בגיוזוויק — שהמדינה הקרוייה ישראל תשתלב במרחב. זהו גל העתיד. זוהי האופצייה השלישית של ישראל. לא מצדה, לא התפשטות, אלא השתלבות."

לפני שננתח את משמעות הפסוק, יש לשים אותו במקומו.

מה טיבה של המילה „אבל" בהקשר זה?

החלק השני של המישפט א י נ ו מבטל את החלק הראשון. אין כאן התנאה.

עראפאת בלי כפייה ומשקפי־שמש

עראפאת אומר כי הקמת מדינה פלסטינית בגדה ובעזה תביא להסדר־שלום. אין הוא מגביל או מתנה קביעה זו בכל צורה שהיא.

ה„אבל" מתייחס לעתיד. הוא אומר: המדינה הפלסטינית תביא להסדר ע כ ש י ו, אבל הסדר זה לא יהיה שלום יציב, אם לא תהיה השתלבות.

במילים אחרות: בהצהרה מהפכנית זו מקבל יאסר עראפאת את הרעיון של הסדר־שלום כולל לאלתר, בהשתתפות אש"ף, המבוסס על החלטות האו"ם, אשר יכלול מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, ל צ ד ישראל.

הסכמה זו באה אצלו בצד הרעיון כי ל ע ת י ד ל ב ו א, למען השלום היציב, תשתלב ישראל במרחב.

„השתלבות במרחב"

עלי להכניס כאן נימה של זהירות. איני רוצה שנרמה את עצמנו.

לכאורה, הייתי צריך להיות שבע־רצון מאוד משימושו של עראפאת במילים „השתלבות במרחב." המצאתי סיסמה זו לפני שנים רבות, ויש לי עליה קופירייט עולמי.

אך אין כל ביטחון לכך שעראפאת מצטרף, בשתי מילים אלה, לגישתנו.

מה זאת „השתלבות ישראל במרחב"?

לפי תפיסתנו: הצטרפות מדינת־ישראל, כמדינה ריבונית ועצמאית, לאירגון איזורי כולל של המרחב המשותף („המרחב השמי"). אירגון זה יכול לכלול תיאום מדיני, ביטחוני, כלכלי ותרבותי, על פי הדגמים של השוק־האירופי־המשותף, הפרלמנט האירופי וכו'.

האם לזה מתכוון עראפאת? ליתר דיוק: האם זהו החזון המשתקף במילים שאמר בראיון מסויים זה?

קשה לומר זאת. כי כאן נאמרים דברים סתומים, ויש בהם התחמקות מקביעה ברורה:

„בלי קשר לאורך הזמן שיהיה דרוש כדי להגיע לכך, זהו הדבר שאנחנו מציעים לישראלים בתוכניתנו להקמת מדינה מודרנית, דמוקרטית, חילונית, שבה יחיו זה בצד זה יהודים, מוסלמים ונוצרים, על בסיס של שיוויון מלא. מיספר גדל והולך של ישראלים צעירים מתחילים להבין כי מדינה יהודית בילעדית היא תפיסה מיושנת, בהתקרבנו אל המאה ה־21."

למה מכוונים הדברים?

קודם כל, מדובר על העתיד הרחוק. „בלי קשר לאורך הזמן שיהיה דרוש..."

כלומר: הנכונות לקבל מדינה פלסטינית בגדה וברצועה היא מיידית, השאיפה ל„השתלבות" היא חזון למועד.

שנית, ההצעה היא „לישראלים". לא נאמר שההצעה היא „לישראל".

כאן יש, לפחות, דו־משמעות.

שלישית, התוכנית המוצעת היא המתכונת הישנה של „מדינה דמוקרטית", שתושביה מוגדרים על פי אבחנה דתית („יהודים, מוסלמים ונוצרים") ולא לאומית („יהודים וערבים" או „ישראלים ופלסטינים"). פירוש הדבר פירוקה של מדינת־ישראל.

רביעית, לא נאמר שזה ייעשה בכוח, אלא משתמע מן הדברים שהדבר יבוא מתוך הסכמתו של דור חדש של ישראלים.

חמישית, אם הוא סבור כי אותם ישראלים, הרוצים בישראל חילונית, פתוחה ומודרנית, מתכוונים לבטל את ציביונה הלאומי, הוא משלה את עצמו.

„אנחנו מציעים ליהודים..."

דה־בורשגרייב לא עשה לעצמו מלאכה קלה, והוא הציג לעראפאת את השאלה המפורשת:

„הישראלים אומרים שפירוש הדבר הוא שאתה מבקש להשמיד את מדינתם בטווח הארוך, במקום בטווח הקצר?"

התשובה לכך אינה חד־משמעית. אומר עראפאת:

„הם טועים. איננו רוצים להשמיד שום עם."

אבל השאלה לא דיברה על „עם", אלא על „מדינה".

מוסיף עראפאת:

„דווקא מפני שדגלנו בדו־קיום, שפכנו דם כה רב. איננו רוצים להיות אוייבים למישהו. משום כך אנחנו מציעים ליהודים את ההזדמנות ההיסטורית הזאת. אז הם יוכלו להשתתף בפיתוח המרחב כולו".

כאן לא מדובר עוד על ישראל, ואף לא על ישראלים, אלא על יהודים.

אל מי מדבר עראפאת, כשהוא אומר דברים אלה?

בוודאי לא אל הציבור הישראלי. מחוץ לקומץ זעיר של מהפכני־בית־קפה, אין כיום אדם בישראל המוכן להסכים לפירוק מדינת־ישראל ולהשתלבות א י ש י ת (להבדיל מלאומית) במרחב.

זהו המצב כיום. מה יהיה מצב־הרוח בישראל בשנת 2001 — זהו עניין של ניחוש בילבד. הניחוש שלי הוא שגם בשנת 2001 לא יימצא בישראל כוח שישאף לפירוק המדינה, אפילו תעבורנה עד אז על העולם ועל המרחב מהפכות ממהפכות שונות.

האם מדבר עראפאת אל הציבור האמריקאי? קשה להאמין בזאת. בדעת־הקהל העולמית — במערב ובמיזרח — קיימת הסכמה כללית שמדינת־ישראל צריכה להתקיים. הביקורת הנמתחת עליה נוגעת לכיבוש השטחים, ולאי־ההכרה הישראלית בזכותו של העם הפלסטיני למדינה משלו. התביעה לפירוק מדינת־ישראל קיימת רק בחוגי־שוליים.

עראפאת יודע זאת היטב. אם כן, את מי הוא בא לפייס במליצות אלה?

תוכנית לעומת מיתוס

אין מנוס מן המסקנה כי בפסוקים אלה מדבר עראפאת אל חלקים מסויימים של העם הפלסטיני עצמו.

העם הזה נמצא באמצע הדרך להשלמה עם הצורך ההיסטורי להסתפק במדינה לאומית ב ח ל ק מן הארץ, ל צ ד מדינת־ישראל. מבחינה ריגשית, קשה לו מאוד לעכל רעיון זה.

בראיון זה אומר עראפאת, כימעט באורח חד־משמעי, שיש לקבל את הרעיון, ולהסכים להסדר־שלום על פיו.

זוהי הצהרה מהפכנית, ועל כן ממהר עראפאת, עוד בהמשך א ו ת ו מישפט, להשמיע מילים מעורפלות על חזון הפוך, השייך לעתיד הרחוק, כאשר יחיה דור חדש בישראל ובפלסטין.

ההצעה לאלתר: מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, תוך הסדר־שלום — היא מוחשית, מעשית, מיידית.

החזון לעתיד הרחוק — „השתלבות" וכו' — הוא מעורפל, בלתי־מוגדר בצורה ובזמן — כמו החזון של „קיבוץ גלויות" אצלנו, „המהפכה העולמית" של הקומוניסטים ו„האיחוד מחדש" של הגרמנים. בקיצור: זהו מ י ת ו ס.

מזון נגוע בחולירע

איני מציע להתייחס בזילזול למיתוסים, ואחזור לנקודה זו בהזדמנות מתאימה. יש דרך להיאבק במיתוס זה, ולהסיח אותו לאפיק חיובי.

אך לא זה העיקר.

העיקר הוא שיש כאן הצעת־שלום, הראוייה לשמש בסיס למשא־ומתן.

יכול אדם לחייב או לשלול אותה, להתייחס אליה באמון או בספקנות, לראות בבעליה מדינאי מפוכח או רמאי רצחני.

כל זה לגיטימי.

אבל דבר אחד אינו לגיטימי בחברה תרבותית ודמוקרטית, אשר אזרחיה צריכים לקבל מידע בלתי־משוחד, כדי שיוכלו להכריע בענייני המדינה.

אסור למסור לאזרחים אלה, בכלי־התקשורת ההמונים, מידע מזוייף.

מידע מזוייף דינו כמזון הנגוע בחולירע. ואין זה ירוץ שהטבח עצמו חולה בה.

---

* קשה לתרגם את המילים PEACEFUL SETTLEMENT באופן מדוייק. תרגומים אלטרנטיביים: „יישוב הסיכסוך בשלום", או „הסדר בדרכי שלום."

** למשל, בספר **אורי אבנרי או הציונות החדשה,** שפורסם בהוצאה הרשמית של אש"ף בביירות בשנת 1971 (בערבית).

הכרטיס הקטן העושה גדולות...

זהו כרטיס ב.ל.ל. המאפשר לאלפים מלקוחותינו לערוך קניות, לקבל שרותים ולשלם בשיקים בלי בעיות. ברגע שאתה מציג כרטיס זה-הנושא את תצלומך, בתחנות דלק, בבתי מסחר, בחנויות כל בו, במסעדות, בבתי־מלון ועוד- יכובדו השיקים שלך בו במקום. שרות זה הונהג לראשונה בארץ ע״י בנק לאומי לפני מספר שנים. כדאי גם לך להחזיק בארנקך את כרטיס ב.ל.ל. ולהנות מהיתרונות הבאים: קניה ללא מזומנים - הנחות בחנויות נבחרות - משיכת כסף בכל אחד מסניפי בנק לאומי בארץ, ללא אישור נוסף - שחרור מדאגה של אחזקת מזומנים. פרטים בכל סניפי בנק לאומי.

כרטיס ב.ל.ל.

בנק לאומי
לישראל בע״מ
הבנק הצועד עם הזמן

פרסום א׳ סל

שלושה סבלים יושבים בפתח בניין המכס בנמל־התעופה

סבלים כאלה הם למעשה ה,,מאכערים" המזיזים את העניינים

גיהינום המכס

מאת

זאב יפת

מדינת־ישראל היא גן־עדן למ־תווכים, יועצים ומאכערים למיניהם. כאשר שירותים ציבוריים אינם מתפקדים כראוי וממררים את חיי האזרחים הנזקקים לשירותיהם, מייד צצים אנשי־ביניים בע־לי הקשרים המתאימים. הללו מסדרים ענ־יינים, מתווכחים בין הרשויות לבין האז־רחים.

היועצים־הטפילים גורפים הון־תועפות כדי להסדיר עניינים שבכל מדינה מתו־קנת זכאים האזרחים לקבלם ללא כל תש־לום, ללא מריטת־עצבים וללא תיווכם של שתדלנים־בתשלום.

כזה הוא המצב במישרדי־הטאבו, ב־מכוני־הרישוי, במכס ובעוד שורת ארוכה של שירותים ציבוריים, שבהם האזרח אי־נו מסוגל לסדר את ענייניו בכוחות־עצמו, והוא חש עצמו אבוד וחסר־ישע.

סבלות ושמה סחיטה

במכונית ה,,פולקסוואגן" הכחולה שחנתה ליד שער־הכניסה למישרדי־המכס בנמל־התעופה על־שם בן־גוריון, ישבו גבר ואשה צעירים. הם ניראו מופ־תעים ומבוהלים. על דלת מכוניתם נשען צעיר בריא־גוף, לבוש חולצה פירחונית ומיכנסיים קצרים. ארשת־פניו היתה מאיי־מת.

„אתם לא זזים מפה בלעדי," זרק לעבר שני יושבי המכונית. „אם לא הייתי עוזר לכם, הייתם משלמים הרבה יותר מכס. לולא אני, הייתם נאלצים לנסוע לתל־אביב, למחסני קראסו, שם מאוחסן ה־מיטען שלכם, היו פותחים לכם את כל החבילות, קובעים כמה מכס עליכם לש־לם, ואז הייתם חוזרים הנה כדי לשלם, ונוסעים פעם נוספת לקראסו. אני עזרתי לכם, וחסכתי לכם את כל הבאלאגן הזה רק בשביל להיות הסבל שלכם."

„לא אשלם יותר מ־1000 לירות דמי סבלות," השיב הבחור שבמכונית. „הייתי בטוח שאתה איש־מכס. היית צריך להגיד מראש שאתה סבל. התובלה של המיטען שלי שווה 500 לירות, לא יותר."

„בוא נגמור על 750," אמר הצעיר ה־מאיים. „לא מוכן לעבוד בשביל פחות מסכום כזה."

בעל המכונית הפרטית התניע את כלי־ריכבו. הסבל עוד הספיק לצעוק אחריו: „לא תשחרר את המיטען שלך בלעדי!"

החלטתי לנסוע בעקבות הפולקסוואגן הכחולה. כעבור מחצית השעה נעצרה ה־מכונית בפתח מחסני־הערובה של האחים קראסו, ברחוב ריבל בתל־אביב. למחסנים אלה מעביר המכס את המיטענים המגיעים לנמל־התעופה בן־גוריון, ואשר מפאת חו־סר מקום אין הוא יכול לאחסנם בשטח המצומצם המוקצה לו בנמל־התעופה.

הצגתי עצמי בפני בני־הזוג שישבו במכונית הכחולה. ביקשתי לברר על אי־זה רקע פרץ הסיכסוך בינם לבין הסבל.

אמר הבחור שישב במכונית (שמו שמור במערכת):

„אני עורך־דין במיקצועי. בתחילת החו־דש חזרתי ארצה מקליוולנד שבאוהיו, אר־צות־הברית, אחרי שנשלחתי לשם ל־שנתיים מטעם הקרן־הקיימת־לישראל.

„קיבלתי הודעה מאל־על שהמיטען ש־שיגרתי ארצה, הגיע. ניגשתי עם ההודעה ועם שטר המיטען לאל־על, בנמל־התעופה, ומשם קיבלתי הפנייה למכס.

„במישרדי־המכס היתה מהומה גדולה. עשרות אנשים התרוצצו בין הפקידים. שאלתי את הנוטר שליד השער למי עלי לפנות. באותו רגע צץ לידי בחור, מאוחר יותר התברר לי ששמו מארציאנו, והוא ראש המאכערים במקום. הוא לקח את הטפסים שנמצאו בידי, קרא לבחור אחר, ואמר: ,אדם זה ידריך אותך בכל שלבי השיחרור.'

שירות ציבורי מזוהם

„**א**תו בחור הסביר לי כיצד יש למלא את טפסי־המכס. הוא ציין

כך גונבים סחורה: 1974 ו־1975:

ב־27 במארס 1974 **בדק** מבקר **העולם־הזה** את סידורי שמירת המיטענים במישרדי־המכס בנמל־התעופה בן־גוריון. הוא גילה רשלנות בסידרי ההשגחה על הרכוש הרב המאוחסן במקום. הכתב הסתובב בשטח, נטל חבילות — איש לא עצר בעדו ולא התעניין במעשיו. לאחר שיחה עם הנהלת המכס הובטח, כי סידורי־השמירה במקום יאורגנו מחדש. השבוע חזר המבקר למקום, וגילה כי דבר לא השתנה. ההפקרות והעזובה שולטים בכל. „אילו רציתי, יכולתי לטעון משאית שלמה במיטענים ולהסתלק מבלי שיעצרו בעדי," דיווח המבקר.

מבקר העולם הזה מגלה כיצד נאלצים אזרחים חוזרים, עולים

וייבואנים, להיזדקק לחסדיהם של „מאכערים" כדי לשחרר את מיטעניהם

שאם באים למכס עם טפסים מסודרים ומו־כנים, מקבל הפקיד את ההצהרה, ואז אין צורך לנסוע לתל־אביב, למחסני הערובה — כי שם פותחים לך את המיטען, קוב־עים את גובה המכס ומשם אתה צריך לח־זור לנמל־התעופה, כדי לשלם את הכסף.

„אחרי שמילאתי את הטפסים, ניגשנו לפקיד־מכס. היה שם תור ארוך, אבל הב־חור התעלם מהתור, ניגש לפקיד והושיט לו את הניירות. הפקיד הוציא תיק ומסר אותו לבחור. משם ניגשנו לפקיד מעריך־מכס. גם לשם נכנס המלווה שלי ללא תור.

„המעריך התבונן בטופס, קבע כמה עלי לשלם. מובן שלא התווכחתי. ניגשנו ל־קופה, ושילמתי את הסכום. הבחור לקח את הטופס מהקופאי, ואמר: ‚עכשיו נוס־עים לקראסו.'

„רק ברגע זה הבנתי שהוא בעצם איזה מאכער שמסתובב בשטח ואין לו שום תפקיד רישמי מטעם המכס.

„אמרתי לו: ‚מה אתה בעצם רוצה? אם אתה איזה מתווך, אני מוכן לשלם לך חמישים לירות תמורת עזרתך.' הבחור השיב: ‚אני סבל, ואני רוצה להוביל את מיטענך תמורת 1000 לירות. בלי עזרתי לא היו לך כאן חיים כל־כך קלים. היו פותחים לך את המיטען בתל־אביב, והיית צריך לחזור הנה לשלם. חוץ מזה, היית מבזבז יום שלם בעמידה בתורים.'

„השבתי לו שלא אשלם 1000 לירות תמורת הובלת שלוש מכולות קטנות, ש־שוקלות יחד פחות מטונה אחת.

„לקחתי מהבחור את הטפסים שהחזיק בידיו, וחזרתי למכונית."

בנקודה זו קטעתי את המשך סיפורו של עורך־הדין. ציינתי באוזניו כי עמדתי לא הרחק ממכוניתו, ושמעתי את המשך הש־תלשלות העניינים. ביקשתי וקיבלתי את רשותו להצטרף אליו, בהמשך טיפולו ב־שיחרור מיטענו.

עלינו לקומה הראשונה, שם שוכנים מישרדי מחסני־הערובה. המקום היה מזו־הם באופן מחריד. כיתמי־גריז שחורים כי־סו את הקירות. במישרד־הקבלה צר־המי־דות ניצב ספסל־עץ יחידי, רעוע וחורק, לשירות ציבור האזרחים. המירווח שבין קיר־המישרד לבין דלפק־הפקידים לא עלה על שני מטרים. בשטח צר זה הצטופפו אנשים רבים, כשהם נלחצים זה אל זה כסרדינים.

„דיר־חזירים," סינן עורך־הדין מבין שי־ניו. „אתה מתאר לעצמך שבאמריקה, אי־זו רשות ציבורית היתה מעלה על דעתה לקבל קהל בתנאים תת־אנושיים כאלה?"

תשלום תמורת אוזלת־יד

כעבור שעה שלמה של המתנה, החל אחד הפקידים מעיין בטפסיו של עורך־הדין. הוא קבע כי בעל־המיטען חייב לשלם 350 לירות עבור ההובלה מלוד, העמסה, ביטוח ועוד עשרות פריטים שו־נים, משונים ביותר.

הסכום שולם, אם־כי לאזרח לא היה מובן מדוע עליו לשלם מאות לירות רק משום שהמכס אינו ערוך כראוי, אינו מסוגל לאחסן את המיטענים בנמל־התעופה עצמו ומטלטלם למחסני־ערובה בתל־אביב.

שלוש המכולות הורדו במעלית, והוצאו אל מחוץ למחסני־הערובה. באותו רגע ציפתה לנו הפתעה מוזרה.

הסבל שנדבק לעורך־הדין בלוד, ניראה עומד בכניסה למחסני־הערובה. נראה שלא רק אני, אלא גם הוא, עקב אחר מכונית הפולקסוואגן הכחולה, הגיע בעיקבותיה למחסני קראסו.

„אני מוביל לך את המיטען," פסק הסבל בנימה חד־משמעית.

עורך־הדין המופתע עמד כבר להיכנע, אבל הישועה הגיעה לפתע מכיוון בלתי־צפוי. משה מזרחי, סבל שקומתו מתנשאת לגובה שני מטרים קרב למקום, ופנה אל בעל־המיטען: „רוצה להוביל מיטען?"

הסבל שהגיע מלוד ניסה להתערב, אך הושתק מייד: „אתם תעבדו בלוד, לא כאן. אני אשבור לך את הפרצוף אם אראה אותך עוד פעם כאן!" הסבל מלוד התקפל, ונעלם.

„זה יעלה לך 400 לירות," פסק המוביל. מרגע שהחל מעמיס את המיטען על הטנ־דר שלו ועד שסיים עבודתו ויצא מדירתו של עורך־הדין ברחוב הרב אשי בתל־אביב, חלפה בדיוק שעה וחמש דקות. הסבל, שסיים את עבודתו, הסביר לי כי הוא מוביל ארבעה־חמישה מיטענים ליום, „ולא עובד עם מס־הכנסה," הוסיף בחיוך של גאווה.

רשלנות הקוראת לגנב

למחרת, יום החמישי ה־4 בספטמ־בר, חזרתי שוב למחסני־הערובה קרא־סו בתל־אביב.

תוך שעות ספורות למדתי את שיטות־העבודה הנהוגות במקום. גיליתי כי כאשר מגיעות משאיות עמוסות מיטענים מ־נמל־התעופה למחסני־הערובה, הן חונות, עד לפריקתן, ליד המחסנים, ללא כל שמי־רה. כל עובר־אורח יכול לסלק מתוכן כל חפץ הנראה בעיניו.

גם בשעת הפריקה, עובדים הסבלים בלא שאיש ישגיח על מעשיהם. הסבלים־המובילים הפרטיים, משתמשים בציוד ה־טעינה והפריקה של המכס לצורכיהם הפרטיים, כאשר הם מטעינים סחורות על הטנדרים שלהם.

הכל מתנהל ברשלנות ובהפקרות, מבלי שיימצא אדם מרכזי שיפקח על העבודות.

בדיוק ב־10 בבוקר הגיע למקום עולה־חדש מאנגליה. הוא החנה את ריכבו, פז'ו 504 שנשא עדיין לוחית־רישום ועליה מיס־פר זר, פנה לאחד הסבלים וביקש להעביר את מיטענו שהגיע על משאית, מנמל־התעופה בן־גוריון. בשעה שהוא עצמו עלה למישרד, לעסוק בשיחרור המיטען, קירב הסבל את הטנדר שלו למשאית והחל מע־ביר את המיטען.

התהליך כולו צולם על־ידי צוות העולם הזה. איש לא פיקח על ההעברה. העולה־החדש הדגיש בפני הסבל כי במשאית 34 חבילות השייכות לו, וכולן מסומנות ב־סיפרות־זיהוי אחידות.

כאשר סיים העולה־החדש את סידוריו במישרדים וחזר לרחבה, כבר נסתיימה ה־הטענה. האיש העיף מבט בטנדר העמוס, הצביע על מיזוודה גדולה, שחורה, ואמר לסבל: „זו אינה החבילה שלי."

החבילה נפרקה והוחזרה למשאית. כמה טעויות כאלה מתרחשות בתום־לב, מדי־שבוע — וכמה גניבות מכוונות מתבצעות במקום זה, הפרוץ לכל רוח?

השינויים לא התחוללו

ביום השישי, ערב ראש השנה, בי־קרתי שוב במישרדי־המכס בנמל־התעופה בן־גוריון.

בשעה 9 בבוקר ניצבתי ליד שער־הכניסה. הנוטר, שתפקידו לפקוח עין על הנכנסים; השומר, שתפקידו למנוע כניסת מכוניות זרות לתחום המכס ושלושה סב־לים, היו שקועים בהתבוננות נלהבת ביר־חון־עירום צרפתי. הם היו טרודים בהח־לפת דיעות על טיב חמוקיהן של הבחורות העירומות המצולמות.

באולם עצמו עיין הפקיד, שישב ליד הקופאי, בחוברת מצויירת, כתובה רומנית.

בערב החג לא ניראו אזרחים רבים במישרדי־המכס. נראה ששעתם של המ־תווכים והסבלים היתה פנויית. שלושה מהם הסתובבו להנאתם באולם, כשחצי־גופם העליון עירום, התלוצצו עם הפקידים והתנהגו כאילו הם בעלי־הבית במקום.

איש מבין כל אותם אזרחים שנזקקו באותו יום לשירותם של פקידי־המכס, לא העז להביע דעתו על המתרחש.

(המשך בעמוד 20)

ראש החבורה — המוכר בכינויו מארציאנו, הוא ראש חבורת הסב־לים המשוטטים במישרדי־המכס בנמל־התעופה. הוא מחלק להם עבודות, וגובה אחוז קבוע מריווחיהם. הסבלים פועלים במסווה של מגישי־עזרה, ולאחר־מכן כופים על האזרחים לתת להם את המטען להובלה במחיר מופרז.

היטפלות לבאים — אזרחים תמימים (עם הגב למצלמה) הבאים למכס כדי לשחרר את מיטעניהם, מגלים במהרה כי אינם מוצאים את ידיהם ורגליהם במבוך הביורוקראטי השורר במקום. גיהנום זה משמש כר נרחב לסבלים בנמל־התעופה, אשר מציעים את עזרתם תמורת שכר מופרז.

לכידת „לקוחות" — בהגיע מכונית פרטית למישרדי־המכס — לא פעם עוד קודם שבעליה ירדו ממנה — כבר צץ לידה אחד הסבלים האורבים בסביבה, מציע להדריך את האזרחים בשלבי שיחרור המיטען. בשל קישריהם עם אחדים מפקידי המכס, הם מתקבלים ללא תור.

(המשך מעמוד 19)

בשעה עשר התחלתי משוטט בין עש־רות עגלות־המיטענים שחנו ללא כל הש־גחה בחצר־המכס, הפתוחה לפני כל.

לפני כשנה וחצי, ב־27 במארס 1974, ערכתי ביקור דומה במקום. ציינתי אז (העולם הזה 1908) כי „המכס הוא הפקר — עשרות־אלפי חבילות מתגלגלות הפקר במחסני־המכס.״

אחרי אותו ביקור, בזמנו, אמר לי מנהל־המכס במקום, יוסף אוסטרוף, כי המצב באמת בלתי־נסבל, אבל „בקרוב יחולו שי־נויים חשובים.״

הדבר היה לפני שנה וחצי. מאז ועד היום לא השתנה דבר.

בחצר המכס מתגוללות ערימות גבו־הות של חבילות. המקום אינו מגודר. מאות עוברי־אורח, הנזקקים לשירותי־המכס ולשירותי מישרדים אחרים השוכ־נים בסביבה, חולפים ליד החצר הפרוצה לכל. כל אחד מהם יכול ליטול חפצים, להעמיסם על מכוניתו ולהסתלק מהמקום מבלי שאיש יעצור אותו וינסה לחקור מה מעשיו.

מדי־פעם מופיעים במקום עובדי־המכס, בליוויית אזרחים, המחפשים אחר חבי־לותיהם כדי לשחררן. כאשר הם מסתלקים מהמקום וחוזרים למישרד, שוב נשאר השטח פתוח.

ביום שבו הגעתי לביקור במכס, נמצאה סחורה רבה ללא שמירה, לא רק בחצר המכס אלא אף על אם הדרך. גרר, שמשך אחריו שמונה קרוגות עמוסי־ציוד, התקלקל ונשאר תקוע. משלא עלה בידי הנהג להתניע את כלי־ריכבו, הוא נטש אותו וחזר למישרד, כנראה כדי להזעיק עזרה. במשך השעתיים הבאות לא ניראה איש ליד הגרר המקולקל. רכוש בשווי אלפי לירות הופקר, מבלי שיהיה איכפת לאיש.

הזילזול התהומי ברכוש הזולת, מחריד ממש. אותם אנשים האמורים לשמור על המקום, בוודאי לא היו נוהגים כך אילו היה מדובר ברכושם האישי. כיוון שלא היה זה רכושם — ואם היה נגנב, איש לא היה תובע מהם לתת את הדין — הם הירשו לעצמם לנהוג מינהג הפקרות, מבלי שיעלה כלל בדעתם כמה עוגמת־נפש וצער ייגרמו לאותם עולים חדשים או תושבים חוזרים, כאשר יבואו למכס לשחרר את מיטענם האישי ויגלו כי איננו.

ניגשתי אל אחת ערימות־הציוד, ונטלתי עימי חבילה חתומה. הצלמת צילמה אותי בשעת־מעשה. איש לא ניגש לברר לאן אני לוקח את החבילה. באותו יום יכולתי למלא משאית שלמה בציוד־יבוא ובמיטען־עולים, שנמצאו במקום.

האם בקרוב יהיה טוב!

הנהלת נמל־התעופה אינה אחראית לנעשה במכס, הפועל מתוך תחומי נמל־התעופה.

„כל העסק הזה איתם, זאת שערוריה אחת גדולה. למזלנו, אנחנו רק נותנים להם מקום, ואיננו אחראים על המתרחש שם,״ נאמר לי על־ידי הנהלת הנמל.

מאחר שגם העולים־החדשים והתושבים־החוזרים נזקקים לשירותי־המכס בלוד, פניתי למישרד־הקליטה, כדי לברר אם הם פועלים לשיפור המצב, כדי למנוע מצב שבו אחת הפגישות הראשונות של העולים־החדשים עם ישראל, זו שבמישרדי־המכס בלוד, לא תיראה בעיניהם מייד כה מבהילת ומדכאת.

מנהלת לישכת־השר, שושנה יהושפט, אמרה כי ידוע לה שהשר נפגש עם אנשי המכס פעמים רבות, דן עימם בנושא כאוב זה, אך אין היא יכולה להצביע על התקדמות כלשהי בטיפול בבעייה.

גם עוזרת דובר מישרד־הקליטה היתה גלויית־לב: „זו בעייה שנוגעת לכלל ציבור אזרחי המדינה,״ אמרה לי. „כולם סובלים מהשערורייה, ואיש אינו מצליח לדחוף את העניינים, אז אתה רוצה שדווקא מישרד־הקליטה יצליח, במקום שבו נכשלו כל האחרים?״

דויד בר־חיים, דובר מישרד־האוצר (ה־חולש גם על המכס), טוען כי כל הבעיות תיפתרנה כאשר יוקם בלוד מסוף למטענים. השלמת בניית המסוף מתעכבת ונדחית, בגלל קשיים תקציביים.

לדבריו, מקור הצרה נעוץ בעובדה — שהמכס הישראלי הוא המכס היחידי בעולם שאינו מטפל רק בבדיקת מיטענים, אלא עוסק גם בסבלות, בהעברת מיטענים ובעוד שורה שלמה של נושאים שאינם מתחומו כלל.

הנחמה היחידה שיכול היה דובר מישרד־האוצר להשמיע באוזני היתה: „אני מקווה שבקרוב יהיה טוב בנושא זה.״

בינתיים שוררת במכס בנמל־התעופה בן־גוריון הפקרות מדהימה. מצב זה הפך את מישרדיו גן־עדן למתווכים ולסבלים פרועים, העושים בו ככל העולה על רוחם.

כך מצליחה המדינה לזעזע ולהפחיד, ללא מאמץ, את כל הבא בשערי־האוויר שלה.

טוטו
ספורט-טוטו
השבוע משחקי גביע המדינה והליגה האנגלית
מינימום הפרס הראשון
200.000 ל״י
מינימום כלל הפרסים
325.000 ל״י
יום ה׳ — המועד האחרון למסירת הטפסים
עשה לך מנהג קבוע — מלא טוטו בכל שבוע!
המועצה להסדר ההימורים בספורט

לכבוד החגים הפתעה נעימה לעקרת הבית:
שני ספרים חדשים בהוצאת „בורדה״
עוגות ודברי מאפה
200 מתכונים — המחיר 32.— ל״י
מאכלי דגים
160 מתכונים — המחיר 28.— ל״י
שני הספרים הופיעו בהידור רב ובשלל צבעים
להשיג בחנויות הספרים
ובהוצאות: אחיאסף, רח׳ יוסף הנשיא 13, תל-אביב.
ברונפמן, רח׳ צ׳לנוב 2, תל-אביב.

העם

לא למות במאדריד

„שיהרגו אחד את השני!" אמר הישראלי. אבל זה לא היה כל־כך פשוט

זה נראה כמו ראשיתה של טרגדיה, התחלתה של מילחמת־אחים.

לאחר מכן זה נראה כמו סיום של קומדיה, תעלול חסר־משמעות של קבוצת הרפתקנים מטורפים.

אך המחזה לא היה מצחיק, אם כי לא הגיע הפעם לממדים טראגיים.

מה שהתחולל השבוע בבירת ספרד — מן הרגע שבו פרצו הפידאיון הפלסטיניים לבניין השגרירות המצרית ואיימו להרוג את השגריר ועוזריו אם לא תבטל מצריים את הסדר־הביניים עם ישראל, ועד לרגע שבו נחת המטוס עם הפידאיון ובני־הערובה באלג'יר — מטיל אור על המצב שבו נתון עתה אש"ף.

בין הפטיש והסדן. כל הגורמים המרכזיים במרחב נמצאים עתה בין הפטיש והסדן.

יצחק רבין נמצא בין פטיש הלחץ האמריקאי ובין סדן הלאומנות הישראלית. האמריקאים רוצים בהסדר־ביניים נוסף עם סוריה, כדי להקל על מצריים ולסלק את השפעת ברית־המועצות גם מדמשק. אולם באותה עת עצמה גואה במדינה ובממשלה גל חדש של טירוף, הדורש להקים ברמת־הגולן התנחלויות חדשות (ראה להלן). רבין אינו יכול לזוז, ולא כל שכן לגבש הצעה להסדר ישראלי־מצרי־סורי־פלסטיני, הנמצא עתה בהישג־יד.

אנוואר אל־סאדאת נמצא בין פטיש הלחץ האמריקאי והלאומנות של חזית־הסירוב. הוא רוצה להסתדר עם ארה"ב ועם ישראל, אך נאלץ להתגונן מפני האשמות והאיומים של טריפולי ובגדאד, דמשק ואש"ף. השבוע, בשיא הדראמה במאדריד, היה סאדאת מוכן לפתוח במילחמה נגד אש"ף — אך הוא יודע שהוא זקוק לאש"ף כדי להגיע להסדר יציב, שיאפשר למצריים להתמסר לפיתוח.

יותר מכולם נמצא בין הפטיש והסדן יאסר עראפאת.

פחד הנטישה. עראפאת לא שלח את הפידאיון לתקוף את השגרירות המצרית במאדריד. לפי כל הסימנים, היחידה על־שם עבד־אל־קאדר חוסייני — המפקד הפלסטיני האגדתי שנפל בקרב על הקאסטל בפעולת נחשון (אפריל 1948) — שייכת לחזית־הסירוב. עראפאת פעל כמיטב יכולתו כדי לסיים את הפרשה בשלום, ולמנוע עימות עם מצריים. אך עראפאת גם לא היה מסוגל למנוע את הפעולה או לגנותה בצורה חד־משמעית.

כי ראש אש"ף אינו מאמין למנהיגים הערביים. הוא זוכר שאש"ף נרדף, בתקופות שונות, על־ידי סוריה, מצריים, לבנון וירדן. הוא חושש שאם יפסיקו הפלסטינים את פעולות־הטרור, הם יישכחו למחרת היום, ואיש לא יפעל עוד למען הקמת מדינה פלסטינית.

עראפאת משוכנע כי מצריים רוצה לפרוש מן החזית הערבית ולנטוש את הפלסטינים. הוא גם מאמין כי סוריה רוצה בעצם להצטרף אל מצריים, למרות דיבוריה הרמים. הוא חושש, על כן, שבעתיד הקרוב עלולים הפלסטינים להיות נטושים ועזובים.

„שיהרגו!" הגיון זה היה צריך להוביל את עראפאת לעמדה מתונה, שתאפשר לו להשתלב בעוד מועד במערך המצרי־אמריקאי החדש. השבוע גילה סאדאת כי אכן הציע זאת לעראפאת עוד בחודש מארס, וכי האמריקאים היו מוכנים לכך. אך עראפאת פוצץ את המהלך על־ידי התקפה פרועה על ארצות־הברית.

עראפאת חושש מפני חזית־הסירוב. הוא יודע כי עלייה גלוייה על דרך ההסדר תביא לעימות בתוך אש"ף, ואולי למילחמת־אחים בין המתונים והקיצוניים בו.

מכאן התנהגותו, המוזרה לכאורה. הוא נוקט לשון דו־משמעית בהכרזותיו, כשהוא מסכים להקמת מדינה פלסטינית „קטנה" אך מדבר גם על פלסטין „הגדולה" (ראה עמודים 16—15). הוא משתדל לפייס את סאדאת ואת חזית־הסירוב, לגנות את הסדר־הביניים מבלי להיכנס למילחמה גלוייה עם מצריים.

זהו מופע של לוליינות. פרשת מאדריד מוכיחה שבכל רגע הוא עלול להסתיים באסון.

לישראלי המצוי כל זה לא היה איכפת. „מה יש? שיהרגו אחד את השני!" אמר, כשפתח את הרדיו במוצאי יום־כיפור ושמע את החדשות על פעולת מאדריד.

אך העניין אינו פשוט כל־כך. כי לעימות סאדאת־עראפאת תהיינה תוצאות מרחיקות־לכת על עתיד ישראל.

הממשלה

„מיסמך גלילי" מיספר שתיים

„אל יבנה הגליל" אבל גלילי מנסה להיבנות על רמת־הגולן

האדם היחיד בממשלת ישראל שלא הפיק לקח כלשהו ממילחמת יום־הכיפורים הוא השר־ללא־תיק ישראל גלילי.

לכאורה אין לו כל תפקיד רשמי מוגדר בתוקף היותו חבר בממשלה. אבל אם ירצה היסטוריון בעתיד לתהות על התפקיד שמילא בתקופת כהונתו כשר, הוא יוכל להגדירו בשקט כ„מחרחר מילחמה." כי שמו של גלילי מתנוסס לדיראון על מיסמך, שלפי טענת מנהיגי מצריים הוא שהביא אותם למסקנה כי הדרך היחידה לשבור את תוכניות ההשתלטות של ישראל על השטחים המוחזקים היא לפתוח במילחמה.

„מיסמך גלילי" הוא התואר שהודבק ב־1973 לניסוח מדיניות ההתיישבות בשטחים המוחזקים, שהפך מאוחר יותר לחלק ממצע המערך בבחירות לכנסת השמינית. לא גלילי הוא שיזם אותו. הצורך בהגדרה פומבית של מדיניות כזו נולד אחרי שהיתגלו תוכניותיו של שר־הביטחון דאז, משה דיין להקים את העיר ימית בפיתחת רפית.

נוכח המחלוקת והוויכוחים הציבוריים שהתלהטו אז, נטל גלילי על עצמו לנסח את הפשרה שהושגה במערך לגבי מדיניות ההתנחלות. אחרי מילחמת יום־הכיפורים טען נשיא מצריים אנואר סאדאת כי „מיסמך גלילי" הוא שהביאו להחלטה הסופית לפתוח במילחמה באוקטובר. לטענתו הוכיח המיסמך כי ישראל מתכוונת לאכלס את השטחים המוחזקים, כדי להעמיד את מדינות־ערב בפני עובדות מוגמרות בשטח.

אנכרוניזם חי. במותה הורישה ממשלת גולדה מאיר לממשלת יצחק רבין

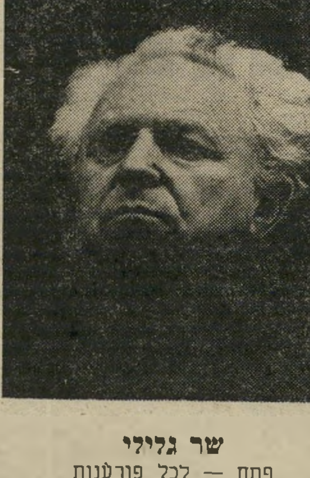

שר גלילי
פתח — לכל פורענות

את ישראל גלילי, מנהיגה של חטיבת אחדות־העבודה, אנכרוניזם חי, רוח־רפאים של העבר המרחפת בתוככי ממשלתו של רבין.

איש בישראל לא היה זוכר אולי כי גלילי חי ומכהן כשר בממשלה לולא הוכיח את קיומו בשבועות האחרונים בניסיונו לכפות על הממשלה את מה שכוּנה כבר בפי שר־המישפטים חיים צדוק כ„מיסמך גלילי מיספר שניים."

בעצם תקופת הבירורים החשאיים סביב אפשרויות משא־ומתן נוסף עם סוריה, לקראת הסדר־ביניים נוסף או הסדר כולל, מצא גלילי בן ה־64 לנכון להניח מוקש בדרכה של הממשלה בדמות הצעה להקמת ארבע היאחזויות חדשות ברמת־הגולן.

היוזמה להצעה באה אומנם מצד גוף המיתקרא ועד־ישובי־רמת־הגולן. אולם גלילי הוא הרוח החיה מאחרי גוף זה, הוא המנחה את פעולותיו והוא גם הנאבק בממשלה לכפיית קבלת החלטה בדבר הקמת ההיאחזויות החדשות.

הממשלה נמצאת בין הפטיש והסדן. סירוב לאשר את הקמת ההתנחלויות יתפרש בחוגים הלאומניים כנכונות לסגת מרמת־הגולן, ואף להוריד משם ישובים במיסגרת הסדר שיושג עם הסורים. שר־השיכון, אברהם עופר, כבר הביע את דעתו בפומבי שהורדת היאחזויות קיימות אינה בלתי נמנעת. אפילו חבר מיפלגתו של גלילי, שר־החוץ יגאל אלון, טען כי „לא כבשנו את רמת־הגולן כדי להקים בה ישובים." אבל קבלת החלטה שלילית בממשלת בנושא זה תיתן אור ירוק לפתיחת מערכת הפגנות חדשה נגד הכוונה להוריד ישובים ברמת־הגולן.

מצד שני אין הממשלה יכולה להרשות לעצמה להחליט על הקמת היאחזויות חדשות בגולן. לא רק שלא ניתן יהיה להגשים את ההחלטה — דבר שיראה כהיתגרות מפורשת באמריקאים ובהבטחות שנתן קיסינג'ר לסורים. עצם קבלת ההחלטה יכולה לשמש כעילה לחידוש האש מצד הסורים, מעשה שעלולות להיות לו השלכות חמורות לגבי הסכם הביניים שהושג כבר עם המצרים.

עליה צורך ירידה. אלא שגלילי אינו נרתע מסכנות אלה. אחרי שוועדת השרים לענייני התיישבות סירבה לדון בהצעה להקים את ההתנחלויות החדשות בגולן, כדי להימנע מהצורך לקבל החלטה כלשהיא לחיוב או לשלילה, הובאה ההצעה למליאת הממשלה כשישראל גלילי הוא אפוטרופסה המדיני והמוסרי.

נראה כי העובדה שמילחמה אחת כבר נקשרה בשמו, איננה מספקת את גלילי. בידעו כי גם סיעות קואליציוניות כמו מפ"ם והל"ע אינן יכולות להרשות לעצמן להתנגד בפומבי להקמת היאחזויות חדשות בגולן, מנסה גלילי להביא לידי עימות בנושא זה בממשלה, בתיקווה כי יצליח לכפות את מדיניותה של ממשלת גולדה־דיין על ממשלת רבין.

הממשלה תנסה אומנם להימנע גם היא מדיון מעמיק בנושא ולדחות את קבלת ההכרעה ככל האפשר. ייתכן כי הפרשה תועבר, לשם השהייה, לדיון מוקדם במוסדות המערך. אולם בקונסטלציה מסויימת עלול גלילי לדחוק את מתנגדיו אל הקיר, לאלצם לקבל החלטה פשרנית בנושא. רק עיוור מדיני עשוי עוד להאמין כיום בתועלת שתצמח מהקמת היאחזויות חדשות בגולן — שתהיינה מועמדות לפירוק בדיוק כמו כמה מההיאחזויות הקיימות כבר.

פשעים

הבדואי תשוד תמיד

כאשר לא נמצא למישטרה חשוד מתאים להאשימו ברצח הילד מירוחם — נטפלה אל הבדואים

קורבן יצחק עזריאל (באמצע) ואחיו
מעצר — בכל מחיר

סגן־ניצב יצחק ברקוביץ הבטיח, בשבוע שעבר: „אפשר יהיה להגיש כתב־אישום נגד החשוד־ברצח, יוסף דורון בן ה־21 מירוחם."

דורון חשוד בכך שרצח, לפני כחודש ימים בערך, את הילד יצחק עזריאל בן ה־11 מירוחם. הוא הובא לבית־המישפט בבאר־שבע, ונעצר להמשך החקירה.

עם הבטחה זו של סנ"ץ ברקוביץ ממישטרת המחוז הדרומי, דומה שטוהרו שלושת הבדואים שנעצרו בירוחם שעות ספורות אחרי גילוי גופת הילד הנרצח.

די בכך שהם שוחררו. כלומר, הם עשו את שלהם, ומותר להם עכשיו לחזור לבתיהם. המישטרה חייבת לחקור, לעצור כל אדם החשוד בעיניה כי היה קשור בקשר כלשהו עם הרצח.

מה עשתה המישטרה במיקרה רצח הילד מירוחם?

הצגה מישטרתית. היא הפיצה שמועות שחבורת ילדים שכללה את הנרצח גרמה, בעבר הלא־רחוק, צרות לבדואים בסביבה, וכי בעיקבות היעלמות כספים ואופניים מאוהלים של הבדואים נפתח הפתח לבקשת נקמה. יש סכין שעליו כתמים שיכולים להיות של דם הקורבן (הסכין נמצא אצל נער בדואי צעיר), הודיעה המישטרה, ויש חשדות שמדובר בניקמת־דם נוסח בדואי. ידו השמאלית של הנרצח נקטעה באמצעות מכשיר חד.

מייד מיהרו השוטרים לאוהלי הבדואים ועצרו את מוחמאד סולימאן עוג'ה בן ה־17, שגילה את הגופה, את אביו סולימאן זנון בן ה־55 ועוד בדואי צעיר כבן 20, דליעה עודה.

למחרת הובאו שלושת הבדואים לבית־המישפט להארכת מעצרם. הסכין שנמצא אצל הבדואים ועליו סימני־דם נשלח, לדיברי המישטרה, לכור האטומי, לבדיקה. עברו ימים, תוצאות הבדיקה לא נתגלו. האם היה דם אדם, או בהמה? דממה. אין תשובה. המישטרה חוקרת.

על החקירה הוטל איפול מלא, מסרו הדוברים. החשודים ברצח הילד נמצאים בידינו. עברו ימים נוספים. המישטרה לא פירסמה עד היום את תוצאות בדיקת הסכין. היא גם לא תפרסם אותן. העיקר היה להמשיך בהצגה, כדי להרגיע את הרוחות, המישטרה שולטת במצב.

קורבן נוח. שלושת הבדואים היו חשודים אידיאליים. הם סירבו לאשר את חשדות החוקרים. אך איזה רוצח מודה מייד שהוא הפושע? צריך ללחוץ עליהם, להביא הוכחות, להחזיק במעצר, עד שיום אחד יתגלה הרוצח האמיתי. הבדואים לא יזמינו עורכי־דין להגן עליהם, ולא יפנו לבג"ץ אחרי שישוחררו. הם יישבו ויסבלו בשקט.

לפתע הכריז סג"ץ יצחק ברקוביץ, ראש הצוות שניהל את ההצגה: גילינו שבוצע מעשה־סדום בנער שנרצח. החשוד דורון הוא שביצע את המעשה. הוא ידוע כסוטה־מין.

את העובדה שהנרצח היה קורבן למעשה־סדום הסתירה המישטרה קודם־לכן. לפי גירסתה, היתה רק ניקמת־דם של הבדואים. העולם הזה דחה מהרגע הראשון את חשדה של המישטרה בשלושת הבדואים. היה ברור שהדבר מבויים.

„מה יכול היה להיות המניע האמיתי לרציחתו של יצחק עזריאל בן ה־11 וחצי? האם נפל קורבן לסוטה־מין, שרצח אותו אחרי שמשך אותו לכיוון תצלת־הביוב?" (העולם הזה 1980).

סוטה־מין רצח את הילד מירוחם, טוען היום סנ"ץ ברקוביץ. זה היה ברור למישטרה מהרגע הראשון, כאשר נתקבלו תוצאות הבדיקה הפאתולוגית.

לא היה כל צורך להאשים את הבדואים. אך אז לא היה בידי החוקרים חשוד נוח יותר, כדי להוכיח לאזרחי המדינה את יעילותה.

הכירו אותן בשם "האחיות שוועסטערס

התאומות הצ

תמי, 1966

יפהפייה חטובה ופופולרית, ילדת־השעשועים של הבוהימה התל־אביבית, יכלה תמי מור להרשות לעצמה כל דבר. בין השאר עבדה כדוגמנית, והצטלמה בתילבושות "אופ־ארט" עבור כתבה בהעולם הזה.

"זו היתה התקופה הכי יפה בתל־אביב כולנו היינו צעירים, כישרוניים ובתוך העניינים. מרוב שהיינו יפות, רצינו להוכיח שאנחנו גם חכמות. הכל, כדי לנפץ את אגדת ,תהיי יפה ותשתקי'.

"מי לא היה אז? גילה אלמגור. אלי גורליצקי. שייקה לוי מהגשש. אורי זוהר רק התחיל להתפרסם. אריק איינשטיין היה בתחילת דרכו. גברי בנאי היה שר ב־

תמי ורינה, 1960

בת... וב...

רתם של מכס פוגל, יודל מרמרי, חיים חפר ... אלה הם שגידלו אותן וכל מה שהן יודעות ...

בכחוס בירושלים. גאולה נוני, מרגלית אנקורי, יוסי פרוסט, ואילן דר. היינו יושבים בכסית ושותים תה.

"מי שגידל אותנו היו אנשים חכמים, כמו מכס פוגל, חיים חפר, יודל מרמרי ודן בן־אמוץ. כל מה שאנחנו יודעות היום, זה תודות לאנשים האלה."

רינה רמון ותמי מור, שתי האחיות־התאומות המפורסמות ביותר בבוהימה התל־אביבית. לפני כחודש ימים חגגו את יום־הולדתן השלושים וחמישה, והן מן המעטות שאינן מכחישות את גילן. נהפוך

תמי עכשיו

עדיין יפה, עדיין חטובה בגיל 35, אך נאלצת להסתיר את עיניה החולות מאחרי מישקפי־שמש ענקיים וכהים.

הוא, הן גאות בו. שכן גם רינה וגם תמי יודעות כי במשך שלושים־וחמש השנים הללו הן חיו תקופת־חיים מלאה.

"היינו פצצות!"

הן נולדו לחורים ממוצא בולגרי. אבי־המישפחה, מהנדס וממציא עלה ארצה עם אשתו ושתי בנותיו היחידות, כשהן היו בנות שמונה. מישפחת יוסיפוף (שם־מישפחתן מבית אביהן של תשתיים) היתה מישפחה, שלדיברי רינה שיחקה שש־בש עם המלך הבולגרי. "אצלנו בבית, בסופיה, היו ידיות של זהב טהור על הדלת. וכשצריכים היו לקנות בד

עם ההורים

ילידי בולגריה — תמי משמאל ורינה מימין. משפחת יוסיפוף עלתה ארצה כשהתאומות היו בנות שמונה. הן חונכו על בירכי השמרנות, למדו בגימנסיה הרצליה בתל־אביב. אך כבר מילדות היו יוצאות־דופן וחופשיות בדעותיהן.

יחד בצה"ל

רינה מימין, תמי משמאל. כבר בעת שירותן הצבאי החלו התאומות מתחברות עם הבוהימה התל־אביבית.

בחתונת תמי

דיוניסס יוסי אברמוביץ, ...

או „התאומות הבולגריות". מה קרה להן?

לשימלה, היו נוסעים באופן מיוחד עד ליוגוסלביה, אם היה צורך." כשעלתה המישפחה לישראל, היא התגוררה ב־שכונה הבולגרית שביפו.

כשגדלו שתי התאומות והפכו נערות יפהפיות, למדו שתיהן בגימנסיה הרצליה, אך פגישתן עם הסנובה התל־אביבית לא עלתה יפה. מספרת תמי: „אף פעם לא תפסנו ראש בגימנסיה הרצליה, עם הדור־בינגר'ים, הרקנאט'ים, השלושים וכל שאר העשירים. לא היינו מסוגלות להסתגל ל־מימסד. היינו פצצות, ולא אהבו אותנו.

רינה עכשיו מאושרת מאד ב־חברת בעלה הקנדי הצעיר, איש־העסקים אנדי ניוהארט, שלו נישאה בגיל 34.

לא הזמינו אותנו למסיבות, ובכלל לא דיברו איתנו."

כשתמי היתה חיילת בפיקוד המרכז, התוודעה לראשונה אל הבוהימה. אורי זוהר עשה אז חזרות בבסיס שבו שירתה עם להקת בצל ירוק. תמי באה לראות חזרה והיא ואורי, שהיה באותה תקופה חבר של אילנה רובינא, התיידדו.

היום אומרת תמי: „אורי הכיר לי את כל חכמי הדור. ואחד מאותם חכמים היה שחקן ידוע מאד היום, שהתאהבתי בו עד אובדן־החושים. הייתי הכי יפה בעולם, והיה לי ביטחון. היתה לי חברה, שהיום זרוקה בחולון עם אלף ילדים, שהכירה לי את השחקן, ומאז לא תפסקתי לעבור דרך כסית. פנימה עדיין לא העזתי להיכנס.

...ת הזוהר של תל־אביב, כשכולם עוד היו צעירים ...ת דרכם, הירבו התאומות לשבת בקפה **כסית** בחב־...בן־אמוץ. היום אומרות האחיות כי אנשים חכמים ...ם זה תודות להימצאותן במחיצת האנשים האלה.

רינה, 1967 כתאומתה תמי, היתה גם רינה מלכתה הבלתי־מוכתרת של הבוהימה, עסקה בין השאר בדוגמנות. כאן, מדגימה עבור כתבה ב**העולם הזה** את אופנת „בוני וקלייד". רינה היתה גם כתבת בעתון נשים.

...עדות עם הזמן

„אבל ברגע שעשיתי את הצעד הרא־שון, הייתי כבר עמוק בפנים. אז כולם ישבו בכסית. זה היה כמו לשבת בבית. כולם היו סביבי, הצייר דודו עזוז וכל האריקים (איינשטיין ולביא), שעוד היו אז קטנים ולא חשובים."

מאוחר יותר הגיעה גם רינה לכסית. שתי האחיות־התאומות הפכו המלכות ה־בלתי־מעורערות של הבוהימה. הן הופיעו

(המשך בעמוד 30)

...עם איש־הקולנוע צביק'ה שמילוביץ, שימשה רינה כשוש־...בינה. תמי היתה נשואה פעמיים, בפעם הראשונה לאקור־...לו רינה שמרה על רווקותה עד גיל שלושים־וארבע.

עם הבוהימה תמי ורינה, כפי שהן נראות היום, בחזית קפה **כסית**. (מימין לשמאל) תמי, שמוליק קראוס, משה איש־כסית, המשורר דידי מנוסי, רינה ומציץ מעליתם רחמים, המלצר של בית־הקפה **כסית**.

עכשיו תמי ורינה ב־גיל שלושים־וחמש, עובדות בתעשיית הקולנוע.

אייבי ניסה לומר זאת בפרחים

הסתערות פירחונית צעירים עם זרי־פרחים בידיהם מצ־טופפים סביב אייבי. אייבי, שחשש פן לא ייענו לקריאתו, רכש פרחים ב־600 ל״י, שחולקו לאלה שבאו בידים ריקות.

היחידה מעריצה אלמונית של אייבי לא הסתפקה ב־סתם פרחים. היא שזרה זר גדול של ורדים, עמדה על כך שיינתן לה לענוד את הזר על צווארו של אייבי עצמו.

ההמון מאות אנשים מצטופפים על מזח המארינה בחוף תל־אביב, שם נערך טכס מסירת הפרחים שהיו מיועדים למסירה לתושבי מצריים בתעלת־סואץ. הצעירים שבקהל עמדו על כך שימסרו את הזרים לאייבי, אישית, ועל־ידי כך יהיה גם להם חלק במיבצע הפרחים של „אונית השלום״.

פרחים ונערות זר פירחי־בר בידי נע־רה (מימין); ילדה נבו־כה עם זר (במרכז), והיפית עם ורד בודד (משמאל).

בדרך למצריים

אייבי מנופף בידו לשלום על רקע ספינת־השלום הקטנה שלו, דקות ספורות לפני הפלגתה לכיוון פורט־סעיד. מילבד הצוות הקבוע שלה, עלו על האונייה עוד שמונה ישראלים, רובם עיתונאים, שביקשו להיות עדים למיבצע חציית תעלת־סואץ, למרות שהיה ברור מראש כי האוניה לא תורשה לעבור בתעלה.

היתה זו אחת משעותיו הגדולות של אייבי נתן.

אחרי חודשים רבים בהם היה נדמה לו כי הוא נשכח ומנודה וכי אין תוחלת למבצעי־השלום הראוותניים שהוא עורך בהתמדה ובעקשנות מזה עשר שנים, נדמה היה כי מאמציו נושאים פרי.

בפעם הראשונה נענו לקריאתו מאות מאזרחי ישראל. אפילו הוא עצמו לא האמין שזה מה שיקרה. מאז השיט במאי 1973 את ספינת־השלום שלו לחופי ישראל ופתח בשידורי קול־השלום הוא זכה לפופולריות רבה, בעיקר בזכות מוסיקת הפופ החדישה ששידרה תחנת־השידור שלו. אבל בכל פעם שניסה לעורר את מאזיניו ליטול חלק פעיל במיבצעים אותם הגה ויזם, נענו לו רק מעטים.

כך היה כאשר תיכנן מיבצע בו יבואו ילדים לכיכר־המדינה בתל־אביב ויקברו שם בטכס פומבי את צעצועי־המילחמה שלהם. כך אירע גם כאשר ביקש ממאזיניו להפגין הזדהות עמו ולהבהב בפנסי מכוניותיהם לאורך חופי הארץ לעבר אונייתו.

הפעם היתה ההיענות מעבר לכל הציפיות. כאשר הכריז על כוונתו לחצות את תעלת־סואץ לאורכה ביום־הכיפורים — יום השנה השני למילחמת יום־הכיפורים — ולפזר בדרכו פרחים לתושבים המצרים בישובי התעלה, הוא פיקפק אם ימצאו רבים שיתרמו פרחים למיבצע, כפי שביקש. ליתר־ביטחון רכש אייבי עצמו כמות גדולה של פרחים, הצמיס אותם על משאית, ביקש לחלק אותם למתרחצים ולמשתזפים בחוף ימה של תל־אביב. הוא רצה להבטיח את עצמו מפני כישלון אפשרי.

אבל מה שאירע במעגן המארינה בחוף תל־אביב ביום המיבצע היה מחזה מלבב ומשובב־נפש.

קרוב לאלף אנשים התקבצו שם כדי לחזות במיבצע הפרחים למצרים. חלקם היו אומנם סתם סקרנים, אבל היו שם כמה מאות שהגיעו וזרי פרחים בידיהם.

היה זה קהל מיוחד במינו, שכמוהו לא נראה בשום הפגנה פוליטית בארץ. היו ביניהם נערות גימנסיה חולמניות, היפים ונערי שכונות. היו עקרות־בית, שהטריחו את עצמן לבוא מרחוק וצירפו לזריהם איחולים בכתב. זה היה קהל בלתי־פוליטי שביקש, בהזדהותו עם מיבצעו התמים של אייבי, לתת ביטוי לכמיהה שבלב האזרח הפשוט לבוא השלום.

העובדה שבחירת יום־הכיפורים למיבצע

(המשך בעמוד 28)

ים של פרחים

מכסה את סיפון ספינת השלום כשאייבי נתן (משמאל, בחולצה לבנה) צופה בהם בהנאה גלויה. אחרי ההפלגה הורדו זרי־הפרחים לחדר־הקירור של האונייה, כדי לשמור עליהם שלא ייבלו. כדי להוביל את הפרחים אל הספינה, שעגנה במרחק של כעשרה קילומטר מחוף תל־אביב, היה צורך בשתי סירות־מנוע.

חיוכים

אחת המשתתפות במיבצע הפרחים למצריים שאירגן אייבי ביום שישי האחרון.

ובלונים

אוהדים שלא הסתפקו בפרחים בילבד הביאו לאייבי גם בלונים, עליהם סימלי־שלום.

סכומי־ענק מגיעים לידיהם של „מדבירים" המסממים את חזירי־הבר, ומוכרים את בשרם המסוכן לבריאות הציבור - לאיטליזים ולסטייקיות

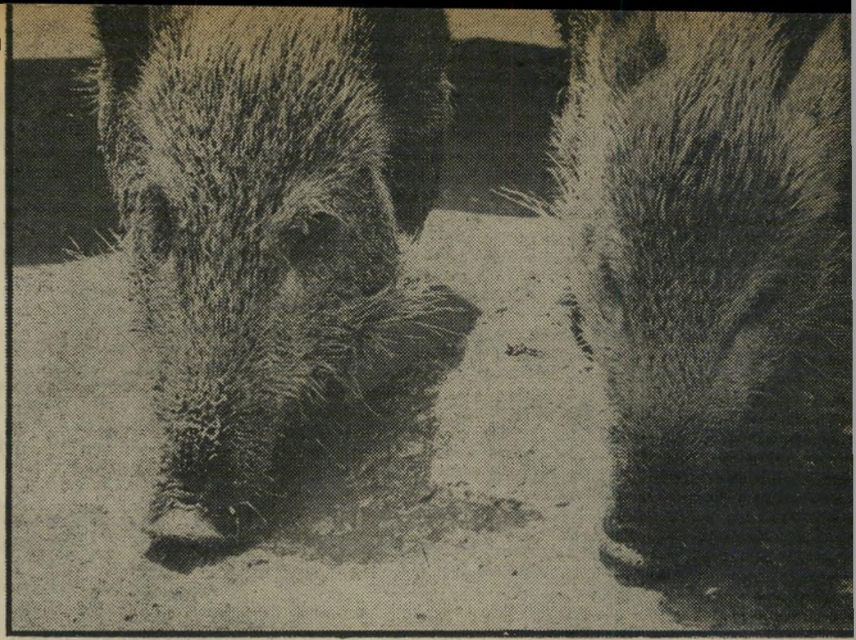

הקרב על החזיר

הנושא יכול היה להיות בדיחת השנה בשטח הרפואה, לולא היה כה חמור — מאות אלפי אזרחים בישראל, הקונים בשר־חזיר באיטליזים ובסטייקיות, אינם מעלים כלל בדעתם כי הם אוכלים, ל־מעשה, בשר חזירי־בר מסוממים. בכך נחשפים אותם אזרחים לסכנות תברואתיות חמורות. מישרד־הבריאות עמד על חומרת הבעייה, אך למרבה הפלא — לא נקף אצבע כדי לחסלה.

שמונה מדבירי חזירי־בר פועלים בארץ, באישור ובעידוד מישרד־החקלאות. תפ־קידם לפזר פיתיונות ובהם סמי־הרדמה חריפים, באיזורי הריכוז של חזירי־הבר, הגורמים נזקים כבדים לחקלאים. אחרי שחזירי הבר בולעים את הפיתיונות ו־מסתממים, הם נלכדים על־ידי המדבירים. נשחטים — ובשרם נמכר לציבור הרחב!

שימוש מופרז בחומרי־הדברה

חזירי־הבר נפוץ בצפון הארץ ובמר־כזה. בתקופת השילטון הבריטי נשמרו אוכלוסיות החזירים ברמה נמוכה, בזכות הצייד שבוצע על־ידי האנגלים וערבים־נוצריים.

עם קום המדינה פחת מספר הציידים, וחזירי־הבר התרבו מאד. הם גרמו נזקים קשים למשקים יהודיים, בעיקר בעמק החולה, בתבואות הקיץ והחורף.

בשנות השישים גדלו אוכלוסיות החזי־רים גם בגליל, וגרמו שם נזקים למטעים. מאוחר יותר הגיעו לאיזור הכינרת ולעמק הירדן.

עד שנת 1966 פעלו נגד חזירי־הבר ה־ציידים היהודיים (הציידים המוסלמיים, ב־רובם, אינם אוכלים ואינם סוחרים בבשר החזיר), ששילבו הנאת הצייד ברווחים כספיים גדולים ממכירת בשר החזירים.

גם האגף־להגנת־הצומח במישרד־החק־לאות לוחם בחזירים. האגף ניסה לפתור בעייה זו על־ידי שימוש ברעלים.

ד"ר שמעון פפו, מנהל האגף, הוא חסיד מושבע של שימוש נירחב בחומרי־הדברה. חקלאי ישראל מרבים להשתמש, בהדרכתו בחומרי־הדברה ומשיגים יבולי־שיא, אך השימוש המופרז בחומרים מסוכ־נים הוציא לישראל שם של מדינה המרבה להשתמש בחומרי־הדברה — באופן יחסי — יותר מכל מדינה אחרת בעולם.

עד לשנת 1966 לא השיג השימוש ברע־לים תוצאות של ממש, בהקטנת מספר חזירי הבר. החל משנה זו השתנה המצב תכלית שינוי. באותה שנה סיים פרופסור היינריך מנדלסון, ראש המחלקה לזואו־לוגיה באוניברסיטת תל־אביב, עריכת ני־סויים באלפאכלורלוז (תרדמון), כחומר ה־מרדים ומסמם חזירים. בניגוד לחומרי־הדברה אחרים, שנגדם פיתחו חזירי־הבר רגישות ולא נגעו בפיתיונות שהכילו אותם, הוכיח עצמו התרדמון כסם הנבלע על־ידי החזירים ללא היסוס.

ד"ר פפו, מהאגף־להגנת־הצומח, קפץ על המציאה בהתלהבות.

כוונתו של הפרופסור מנדלסון היתה שהשימוש בחומר־ההדברה ייעשה בזהי־רות, תחת פיקוח עובדי רשות שמורות־הטבע, אך במציאות נמסר הטיפול בשיטה לשאול סופר, איש מישרד־החקלאות, שלפי דיברי הפרופסור: „כבר אז היה ידוע לנו כי הוא דוגל בשימוש בלתי־מרוסן ברעלים מסוכנים, ללא התחשבות בנזקים סביב־תיים."

סופר הקים מערכת מאויישת בשמונה מדבירי חזירי־בר, שקיבלו ממנו את חומרי־ההדברה. עד־מהרה פרץ סיכסוך חריף בין הציידים לבין המדבירים, שנהנו מגיבוי מלא של מישרד החקלאות.

שמונת מדבירי החזירים נוהגים לה־גיש לחזירים, במקומות קבועים, שיירי־מזון, ואחרי שהחזירים מתרגלים לאכול בתחנות אלה, מגישים להם פיתיונות מעו־רבים בתרדמון.

הציידים, לעומתם, לוחמים בחזירי־הבר באמצעות כלי־נישקם. יריות רובי־הצייד מבהילות את החזירים, מונעים מהם להת־רכז ללא חשש בתחנות שבהן הוטמנו הפיתיונות.

רווחים עצומים ממכירת בשר

המדבירים החלו נלחמים בציידים. הם ביקשו מאנשי־משקים לשגר מיכתבי־תלונות לרשויות המוסמכות, לציין בהם כי הציידים לא רק אינם עוזרים לפתור את בעיית חזירי הבר, אלא אף מפריעים לאלה המסוגלים לחסל אותם.

המאבק בין הציידים לבין מדבירי־החזירים בסמי־הרדמה הוא על רקע כספי. אפשר להבין באיזה סכומים מדובר, כאשר מעיינים בדו"ח של הפרופסור מנדלסון מה־14 ביולי שנה זו. הפרופסור מציין ב־

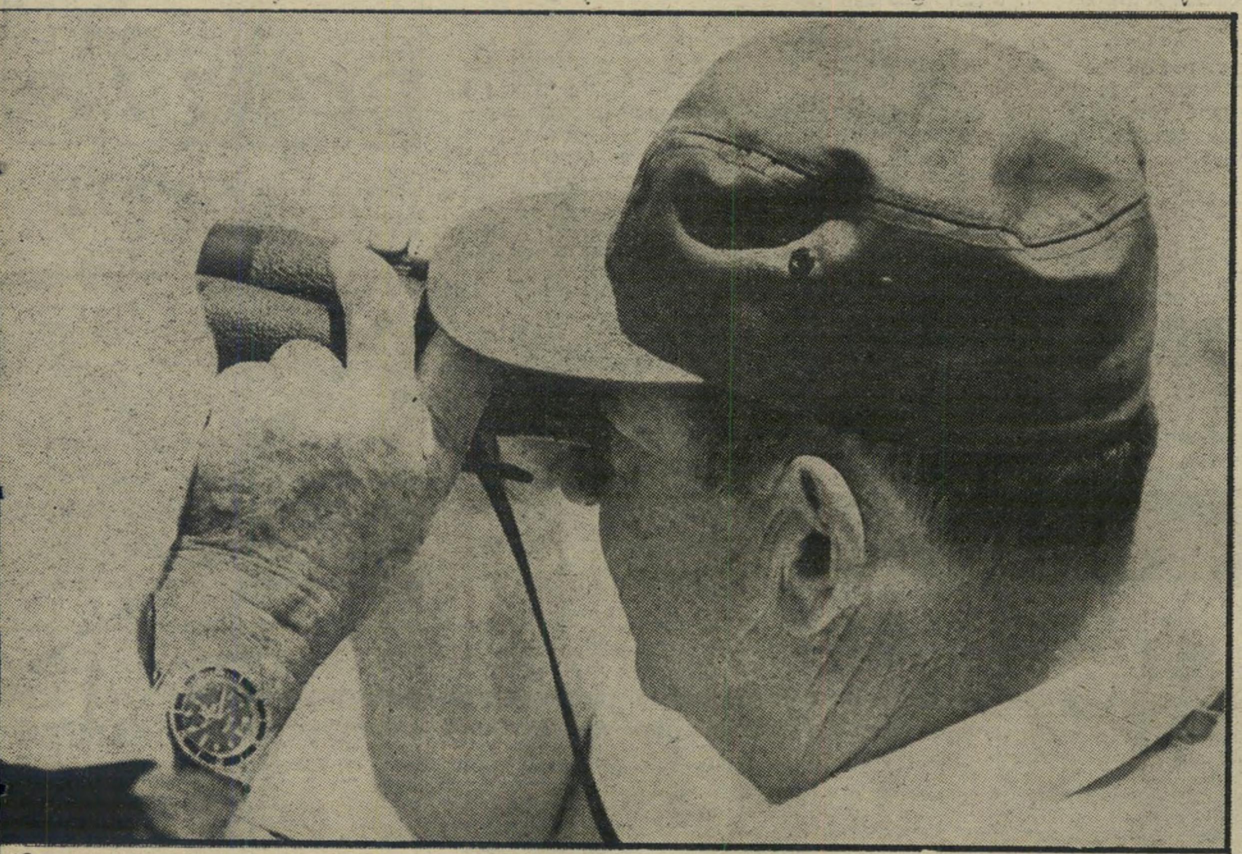

אלוף שמורות הטבע: אברהם יפה מתבונן בממלכתו

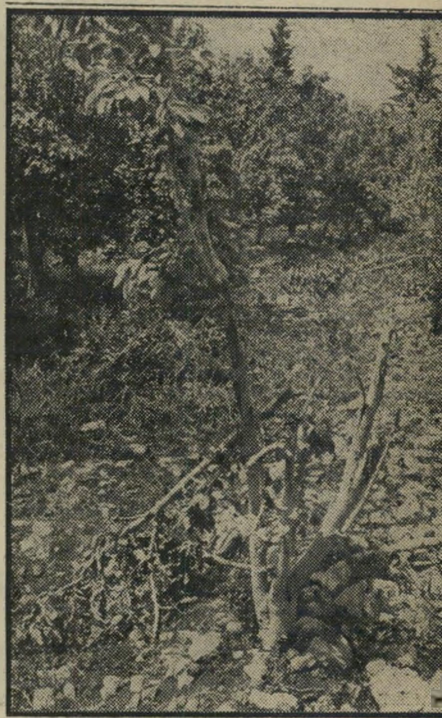

הנזקים עץ אגס אחד מתוך רבים, במטע־אגסים של קיבוץ בגבול הצפון, שחזירי־הבר השחיתו.

דו"ח כי „בשנתיים האחרונות קטלו ה־ציידים כ־1000 חזירי־בר לשנה. בערך אותה כמות נקטלה על־ידי המדבירים."

המישקל הממוצע של בשר נקי בכל חזיר הוא כ־80 ק"ג. הבשר נמכר לאיטליזים ולבעלי־סטקייות במחיר ממוצע של 14 לירות הקילו.

כלומר, שמונה מדבירים הרוויחו בשנה אחת למעלה ממיליון ומאה אלף לירות! סכום זה נקי ממס, מפני שרובם לא טרחו כלל לדווח לשילטונות־המס על ריווחיהם.

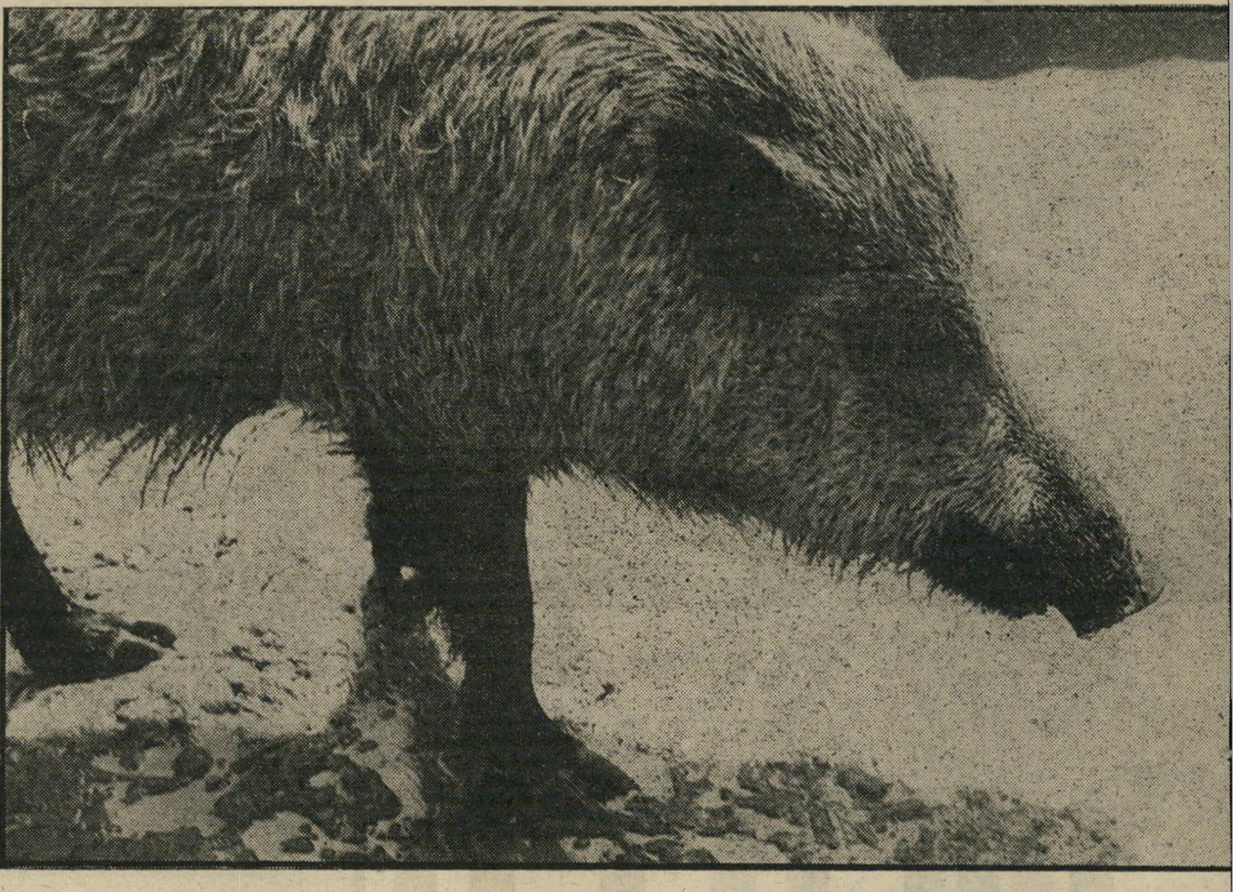

על הכוונת: חזיר־הבר, שעליו נאבקים המדבירים והציידים

סכום דומה הרוויחו הציידים בעיסקות־הבשר שלהם. כיוון שמיספר הציידים ש־הקדישו זמן רב לציד החזירים, מגיע לכמה מאות, היו רווחיו של כל אחד מהם קטנים בהרבה מריווחי שמונה המדבירים.

במשך השנים השתוללו המדבירים בצורה פרועה, בלא שאיש יעצור בעדם. כש־החלו להשתמש בתרדמון, התברר כי פיתיון בשרי שנאכל על־ידי החזירים, נאכל גם על־ידי חיות אחרות, מועילות ומוגנות. לכן אסר מישרד החקלאות את השימוש בפיתיון בשרי, וניתנה הוראה לעבור ל־פיתיון־גרעינים.

רוב המדבירים התעלמו מהוראה זו, ו־מישרד־החקלאות לא טרח לפקח בשטח על ביצוע ההוראה.

יתר על כן, לפי ההוראות צריך ריכוז החומר המרדים בפיתיון להיות 4 אחוזים בלבד. בפועל משתמשים המדבירים בריכוז של 12%. הסיבה לכך היא שהחזיר, שאכל פיתיון בריכוז נמוך, יכול ללכת מרחקים גדולים, עד קילומטר אחד, קודם שהוא חש בהשפעת הסם ומתמוטט. המדביר, שאינו רוצה לבזבז זמן על חיפושים אחר החזירים המסוממים בשטח, משתמש ב־ריכוז גבוה הרבה מעל המותר. החזיר מתמוטט בסמוך למקום בו בלע את ה־פתיון, וקל לאתרו.

כך קורה שהמוני אזרחים הקונים בשר חזירים אוכלים, בלא ידיעתם, בשר המכיל סמי־הרדמה חריפים בריכוז גבוה, העלול בהחלט לסכן את בריאותם.

בכך לא נסתיימה השתוללות המדבירים. הם נוהגים לשחוט את חזירי הבר במקום־הימצאם, ולהשאיר את הקרביים בשטח. בעלי־חיים ועופות שאכלו מן הקרביים, הורעלו למוות.

חיות־בר מוגנות נשמדות

אומר פרופסור מנדלסון: „ההשפעה על החי היתה הרסנית. שוב ושוב נמצאו ליד ערימות־הקרביים בעלי־חיים ועופות מורעלים. זאבים וצבועים, שני מיני בעלי־חיים נדירים המוגנים לפי ה־חוק, נעלמו בתקופת השימוש הפרוע ב־תרדמון מן הגליל ומן הגולן. מספר הנש־רים הדוגרים באזור ירד לחצי, והכל כיוון שלמעשה אין כל פיקוח על השימוש ב־תרדמון."

ד"ר פפו, הלהוט אחר השימוש בחומרי־הדברה ומאמין כי רק מהם תצמח הישועה לחקלאים, הצליח לשכנע את אברהם יפה, ראש שמורות־הטבע, להצר את צעדי ה־ציידים. במשך תקופת זמן קצרה אף נאסר כליל על הציידים לצוד חזירי בר.

הציידים לא יצאו לשטח, המדבירים היו מרוצים, אך יבולי החקלאים ניזוקו קשות.

אברהם יפה עצמו, בשיחה עימי, הביע בגלוי את דעתו כי השימוש המופרז ב־סמים, להדברת חזירי־הבר, מסוכן מבחינה אקולוגית ומבחינת שמירת הטבע. הצייד עדיף.

יפה לא היסס להאשים מפורשות את מישרד־החקלאות, על כי אין הוא מפקח בפועל על כל אותן תקנות שהוא מפרסם. מחדל זה גורם לנזק שאינו ניתן לתיקון לאוכלוסיית חיות־הבר בארץ.

אנשיו של יפה נלחמים בציידים בשטח. אך בפועל הם בזים דווקא למדבירים. לד"ר פפו הם קוראים „המסמם מיספר אחד של ישראל."

לכאורה צריך היה להיווצר שיתוף־פעולה הדוק בין הציידים לבין רשות שמורות־הטבע. בפועל — המצב שונה לחלוטין. קיימים סיכסוכים חריפים בין הציידים לבין הרשות. סיכסוכים אלה הביאו, למעשה, למצב של ניתוק־מגע ולקרע עמוק בין שני הצדדים.

אברהם יפה טוען, שבין חברי אירגון־הציידים קיים אלמנט לא־מבוטל של ציי־דים אלימים, הבזים לחוק ועושים ככל העולה על רוחם.

לדבריו, אותם ציידים משמידים ללא היסוס כל חיית־בר מוגנת הנקלעת אל בין כוונות רובי־הצייד שלהם. הם מסתו־בבים בשטחים חקלאיים, ופותחים באש ללא תיאום מראש עם הגורמים האחראיים בשטח, על מועד בואם. לא פעם הם דוהרים בג'יפים בחלקות מעובדות, הורסים צינורות־השקייה ופוגעים ביבולים.

סנקציות ללא שיניים

מצב־דברים זה הביא, לדברי יפה, למצב שרשות שמורות־הטבע הוציאה הוראה האוסרת כליל ציד־לילה, משום שאז לא ניתן להשתלט ולפקח על הציידים.

גם קבוצת פקחי שמורות־הטבע, עימם נפגשתי בתחילת החודש בקיבוץ מלכיה, השוכן ליד גבול הלבנון, השמיעה טענות דומות. אותם מפקחים הציגו בפני דו"חות, שבהם צויינו מיקרים רבים של לכידת ציידים באיזורים האסורים לצייד מבחינה ביטחונית, כמו ברמת־הגולן, ועל מציאת גופות חיות־בר מוגנות שנורו בידי ה־ציידים.

חקירה יסודית יותר של הנושא מגלה, כי לא ניתן לצייר את המצב בצבעי לבן־שחור בלבד.

עובדה היא, כי אנשי הרשות מתעלמים מהטענה המרכזית של אירגון־הציידים, כי בחלק הארי של עבירות צייד מעורבים לא אנשיהם־שלהם, אלא אנשי־הפקר שאינם נימנים עם אירגוני־הציידים הקיימים בארץ.

בארץ קיימים שלושה אירגוני־ציידים חזקים: בחיפה, תל־אביב וירושלים. ראשיהם הציעו לאנשי שמורות הטבע לא־פעם ליצור שיתוף־פעולה הדוק. הם התחייבו כי ירחיקו מבין שורותיהם, לצמיתות, כל חבר־אגודה שייתפס בעבירת צייד. הם ביקשו מאברהם יפה שיעניק לאירגונם כלים מתאימים, כמו חלוקת רישיונות־הצייד, כדי שיהיו בידיהם אמצעי־סנקציות נגד חברים שאינם ממלאים אחר התקנון. אך כל ניסיונותיהם ליצור מערכת־יחסים תקינה ומסודרת עם ראשי־שמורות־הטבע, עלו על שירטון.

ייתכן שיש לחפש את המקור לכל הסיכסוכים באישיותו של אורי צאן, האחראי הראשי מטעם רשות שמורות־הטבע על ענף הצייד בארץ.

רבים מעובדי רשות השמורה אומרים, כי צאן אינו מסוגל לפתח מערכת של יחסי־עבודה תקינים עם הכפופים למרותו וכי לא־פעם, המידע שבו הוא מזין את ראש רשות שמורות־הטבע, אינו מדוייק.

הציידים טוענים כי כל ניסיונותיהם ליישר עימו את ההדורים ולהגיע לכלל סיכומים חיוביים, עלו בתוהו. לטענתם, במקום לחזק את אירגונם, ולעבוד עימם תוך שיתוף־פעולה, משתדל אורי צאן לפורר את האירגון וזאת, כדי להגיע למצב שהוא יהיה השולט הבילעדי על הציידים, ורק הוא לבדו יחליט למי לתת רישיון־צייד, באילו תנאים ובאילו מיגבלות.

כוחה של הבטחה

בתחילת החודש שוחחתי עם ד"ר פפו. הוא הסביר לי את עיקרי תוכניתו החדשה. במהלך השיחה התברר, כי הבעייה המרכזית לא נפתרה למעשה. מישרד־החקלאות לא הצליח לשריין אפילו תקן אחד למפקח, שיוכל להסתובב בשטח ו־לוודא שכל אותן תקנות יפות תמומשנה הלכה־למעשה.

השבוע, לאחר מספר שיחות נוספות שלנו, נמצא בדרך־פלא, לפתע, תקן ל־העסיק פקח אחד במישרה מלאה. תפקידו יהיה לוודא שהמדבירים ישתמשו בכמות מתאימה של סם, לא ישחטו חזירים ב־שדות הפתוחים ולא ישליכו את קרביהם בשדה. כל החזירים יובאו לשחיטה למקו־מות־ריכוז קבועים, קרביהם ייטמנו בקרקע ובשרם יעבור בדיקה וטרינארית קפדנית, לפני שיוצע לשוק. כך, לפחות, הובטח לי.

בסיכומים אלה יש משום הישג חשוב. אך מצב זה אינו פותר את בעיית הציידים הממשיכים להרגיש עצמם מקופחים, למ־רות תרומתם החשובה לנושא השמדת חזירי הבר.

אולם, הסיכסוכים בין הציידים לבין רשות שמורות־הטבע, למרות מיטען ה־שינאה והמרירות, הם שיטחיים במהותם. שיתוף־פעולה הדוק בין שני הגורמים יכול לתרום הרבה לפיתרון הבעייה.

החזיר אסור!

לתקופה קצרה אסרה רשות שמורות־הטבע ציד חזירי־בר בארץ, מפחד השתוללותם של הציידים, שגרמו נזקים למטעים. לצורך זה הוספה הערה ברשיונות־הציד (למעלה). כעבור חודשים אחדים בוטלה ההוראה, מחמת הנזקים הרבים עוד יותר שגורמים למטעים, החזירים עצמם.

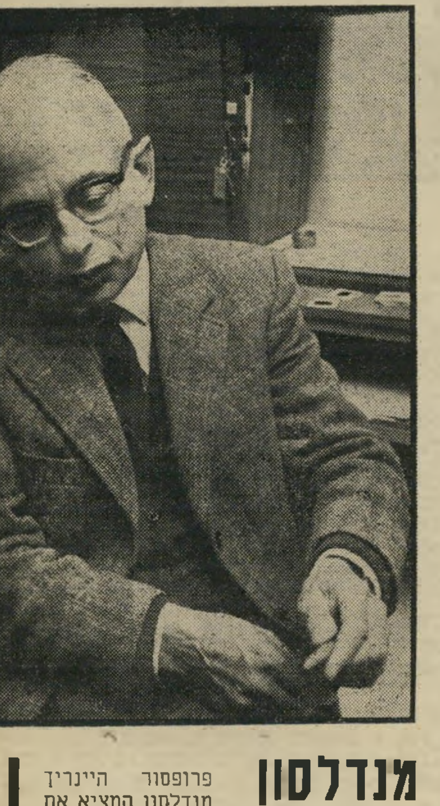

מנדלסון

פרופסור היינריך מנדלסון המציא את חומר־הסימום שבו משתמשים המדבירים.

(המשך מעמוד 25)

הפרחים של אייבי נראתה לרבים בלתי מתאימה, לא הפריעה להם. אלה שטענו כי הגשת פרחים למצרים ביום־הכיפורים כמיהה כתודה לרוצחים ביום הזיכרון לנפילת אלפיים ושש מאות חללים, נענו כי אין כמו יום־הכיפורים לשם הבעת סליחה ומחילה ותקווה לפתיחת יחסים חדשים.

בסופו של דבר קיבל אייבי את דין מבקריו. הוא הפסיק את מנועי ספינתו ביום־הכיפורים, הטיל עוגן מחוץ למים הטריטוריאליים של מצריים והודיע כי כל הנמצאים על האוניה — אנשי הצוות ושישה עיתונאים ישראליים מלווים — שאיש מהם אינו דתי, בחרו לצום. היתה זו מעין הזדהות עם שני העמים, שמועדי הצום שלהם חלים באותו יום עצמו.

אלא שכמו כל התוכניות היפות של להיפך, הפרחים שעל סיפונה היו מיועדים למצריים.

בעצם הימים בהם עומדת אניה זרה להעביר בצינעה מיטען ישראלי בתעלת־סואץ מהים־התיכון לאילת, עלול היה מסע־הפרחים של אייבי להעניק דרמטיזציה לנושא, דבר שסאדאת לא היה מעוניין בו.

אייבי אילץ את המצרים לסרב להתיר לו לעבור בתעלה, והפך את סירובם להפגנתי. קשה לומר שאקט מעין זה היה בו כדי לסייע לעניין השלום. הוא איכזב תמימים רבים שהאמינו משום מה שהסדר־הביניים מבשר כבר שלום וסחט מהמצרים צעד שעלול להתפרש כאנטי־ישראלי למרות שלא כוון להיות כזה.

לרוע מזלו של אייבי גנבה ממנו קבוצת הפידאיון הפלסטינית, שהשתלטה על

הפגנה בעד

דרך מקורית להביע את הזדהותה עם מיבצעו של אייבי מצאה צעירה זו, שהביאה את הזר שלה בשחייה. רבים ליוו את פרחיהם באיחולים תמימים לאייבי נתן: „הלוואי שתצליח להביא את השלום!”

הפגנה נגדית

בין המאות שהביאו פרחים לאייבי, בלטה גם נערה עם שלט־מחאה, שבו ביטאה את מורת־רוחם של אלה שסברו כי בחירת יום־הכיפורים למיבצע, מהווה חילול זיכרם של חללי המילחמה.

אייבי וכוונותיו הטובות, עלתה גם תוכניתו זו על שירטון. בניגוד לכוונות הטובות היא השיגה גם הפעם מטרות הפוכות מאלו שהתכוונה להן.

מסע־הפרחים לפורט־סעיד

מסע־הפרחים למצריים, לא רק היה חסר הגיון פוליטי, אלא שהוא גם חיבל במטרה אותה רצה אייבי להשיג.

היה ברור מראש כי המצרים אינם יכולים להרשות מעבר בתעלת־סואץ לאניה המזוהה כישראלית, למרות שהיא מניפה דגל זר, שחלק מציוותה הוא ישראלי והנושאת עמה עיתונאים ישראלים. בהסכם־הביניים התחייבה אומנם מצריים להרשות מעבר מיטענים ישראליים בתעלה, אבל ספינת השלום לא נשאה כל מיטען כזה.

שגרירות מצריים במדריד, את ההצגה. אילו היה סאדאת במצב זה מתיר לספינת השלום של אייבי את המעבר בתעלה, היה הדבר מתפרש כהוכחה לצידקת טענות הפלסטינים, ומעניק קלף נוסף למתנגדי ההסדר עם ישראל בעולם הערבי.

במצב זה, כאשר הבין כי יימנע ממנו לעבור בתעלה, ביקש אייבי להגיע לפחות לנמל פורט־סעיד, כדי לערוך שם את פסטיבל הפרחים. אפילו אם לא יינתן לאיש לרדת אל החוף, ביקש להטיל את הפרחים על סירות־המשמר שיתקרבו לספינתו.

זרי־הפרחים של אייבי שנישאו עם הגלים לחופי פורט־סעיד, לא היו לפיכך זרים על קיברן של התיקוות הטובות. הם רק הוכיחו שביחסים העדינים הנרקמים באיטיות ובחשאי אין עדיין מקום לג'סטות ראוותניות של אנשים בעלי רצון־טוב. הרצון הטוב אינו יכול למלא את מקומה של התבונה הפוליטית.

נעמי לרר

אשת המיליונר היהודי־גרמני זיגפריד לרר, בימי־הזוהר שלה. נעמי, בעלת קלסתר אכסוטי, כבשה את ליבו של בעלה השני, לרר, כאשר היתה עדיין נשואה לגרמני אחר, אהרון רובין, שהתאהב בה כשביקר כתייר בתל־אביב. נעמי הצטיינה תמיד בלבוש מקורי ותכשיטיה הם מהיקרים ביותר.

חידה של 1000000 ל"י

מאת **מרסל זוהר**

שלושת הבלשים של היחידה המרכזית נעצרו בקומה השנייה של הבית שברחוב שרת 43 בצפון תל־אביב. השעה היתה שמונה בבוקר ה־26 ביוני השנה. אשה נאה ושזופה, בחלוק־בית, פתחה לפניהם את הדלת.

„באנו לערוך חיפוש, בידינו צו בית־מישפט,” הבהירו האורחים הבלתי־צפויים. היתה זו פגישתה הראשונה של נעמי לרר, אשת המיליונר היהודי־גרמני זיגפריד לרר, עם אנשי־המישטרה.

בסלון המפואר בדירתה של נעמי, התיישבו שלושת הבלשים בכורסות הענקיות, ואחד מהם אמר בפשטות: „באנו לקבל את התכשיטים של גילה לוי.”

נעמי קפצה על רגליה: „אצלי? עיזבו מייד את המקום! הנה הדלת!” אך מייד הבינה האשה הצעירה, כי למרות חוסר־אדיבותם של השוטרים, אין היא יכולה לסלק אותם מהבית סתם כך. מאוחר יותר, כעבור ימים אחדים, גילתה לה גילה לוי, רעייתו של המיליונר יוסל'ה בוכמן, כי גם כלפיה ניסו השוטרים אותו תרגיל, כאשר אחד מהם אמר לה: „נו, איפה שמת את היהלומים? תני לי אותם!” גילה, בשעתה, התקשרה מייד לקצין בכיר במישטרת מחוז תל־אביב, והתלוננה. לחוקר־המישטרה המתחכם נאמר להסתלק ולא להפריע לה יותר.

אך מצבה של נעמי היה בהרבה פחות נעים מזה של גילה. גילה־לוי (בוכמן) התלוננה כי נשדדו אצלה תכשיטים בשווי 20 מיליון לירות, ואילו אצל נעמי לרר באו השוטרים לחפש אותם.

נעמי היתה לבדה בבית. בעלה, המיליונר זיגפריד לרר, מנהל את העסקים שלו בגרמניה, וקופץ לתל־אביב מפעם־לפעם.

השוטרים קיבלו לידיהם את התכשיטים שנמצאו אותה שעה בדירה, ושאלו אם זה הכל. אשת המיליונר חובילה אותם אל הכספת שלה בבנק בתל־אביב, ועם כל הכבודה נסעו כולם למטה המישטרה.

בדרך אמר אחד השוטרים לנעמי: „גילה לוי נמצאת כעת במטה. היא תזהה את התכשיטים. את רוצה לשבת בחדר סמוך, או שלא איכפת לך?”

גילה לוי העדיפה לא לפגוש את נעמי לרר פנים־אל־פנים, בנסיבות מצערות אלה. כעבור דקות אחדות חזרו השוטרים, והודיעו לנעמי כי גילה לוי טוענת שהתכשיטים אינם שלה.

שוב נסעו הבלשים עם נעמי לרר לבנק, ואחר־כך הביתה, להחזיר את התכשיטים.

שבוע ימים לאחר־מכן שוב הגיעו שלושת הבלשים אל דירתה של נעמי לרר: „באנו לעשות חיפוש. תני לנו את התכשיטים.”

אנשי המישטרה ונעמי לרר עברו שוב אותו מסלול: התכשיטים מהבית ומהכספת נלקחו למישטרה.

„אנו חושדים שהתכשיטים שלך נגנבו בחו״ל, או הושגו בדרך לא־כשרה,״ טענו החוקרים, וביקשו מאשת המיליונר לגלות להם מניין הגיעו לידיה.

„התכשיטים הם שלי,״ הגיבה נעמי לרר בתדהמה. „חלק קיבלתי מבעלי הראשון, בשנת 1960, וחלק מבעלי הנוכחי, זיגפריד לרר.״

נעמי, אשה יפה, המוכרת היטב בחוגי החברה הנוצצת של תל־אביב, ילידת ה־53,260 דולר. הביטוח האחרון לתכשיטיה של נעמי לרר נעשה בחודש נובמבר 1974. הפעם היה הערך רק 33 אלף דולר.

מדוע שינה המיליונר לרר את תיקרת הביטוח? אמר הוא: „נעמי מעולם לא השתמשה בכל התכשיטים שלה בבת־אחת. חלק היה מונח תמיד בכספת בבנק. לפעמים היא היתה רק מחליפה סט אחד בשני, ממה שהיה בבית, במה שהיה בכספת. לכן הורדתי את תיקרת הביטוח.״

60 אלף לירות. הוא נמצא מת בחדרו שבמלון, והיהלומים נעלמו.

קרוב לתריסר רציחות נתגלו באנטוורפן במשך השנה־וחצי האחרונות. כאשר הקורבנות הם יהודים ברובם, יהלומנים ומתווכים בענף זה.

חוקרי המישטרות של בלגיה ושל עוד כמה ארצות אירופיות, הגיעו למסקנה שהרוצחים הם חברי כנופיה המורכבת מיהודים שבאו, בחלקם, מתל־אביב.

פרס של חצי מיליון דולר מובטח לכל אדם שיוכיח כי יהלומים אלה גנובים!

ארץ, התחתנה לפני שנים עם תייר גרמני בשם אהרון רובין, איש־עסקים בענף הטכסטיל בגרמניה, והזוג נסע למינכן. אך נישואין אלה לא החזיקו מעמד יותר מארבע שנים.

אז הכירה נעמי את המיליונר היהודי־גרמני זיגפריד לרר, והם נישאו בנישואין אזרחיים בשנת 1966. שנתיים לאחר־מכן, עברו בני־הזוג לרר טכס־נישואין רישמי־דתי ברבנות. זיגפריד, הוא היום בשנות ה־50 שלו, ונעמי עברה את ה־30 שלה לפני שנים אחדות.

אחרי שנאמר לנעמי שהתכשיטים שלה נשארים במישטרה, המליצו החוקרים שהיא תקרא לבעלה לבוא לתל־אביב, ואם הוא יזהה את האוצר כשייך לו, תקבל היא את רכושה חזרה.

המיליונר לרר הביא לתל־אביב ערימה של מיסמכים והעתקי קבלות מחנויות מפורסמות בגרמניה, שהעידו כי הוא קנה בין השנים 68־'66' תכשיטים עבור אשתו. לרר מיהר להגיש לחוקרים גם מיסמכים של הביטוח שעשה לתכשיטים של נעמי, אצל חברת פניקס התל־אביבית. לפי מיסמכים אלה הוערך שווי התכשיטים, שבוטחו ב־16 באוגוסט 1969, ב־90 אלף דולר. בשנת 1970 הוערכו התכשיטים בסכום של

גילה עורך־הדין משה כרמלי, פרקליטו של המיליונר: „ביקשנו מהמישטרה שתחזיר לגברת לרר את התכשיטים שנלקחו ממנה. נאלצנו לפנות לבית־המישפט. אז הופיע רס״ר רפאל ברונשטיין, שאמר כי נעשות פעולות שונות בחו״ל, כדי לברר פרטים הקשורים בתכשיטים אלה. איש־המישטרה הגיש לשופט־השלום עמוס זמיר ,מידע סודי׳, לגבי החשד שהאוצר הגיע אל נעמי לרר בדרכים בלתי־כשרות.״

הפרשה עדיין מעורפלת מאד. מצד אחד,

מדוע דווקא יהודים?

מומחי האינטרפול טוענים, כי רק יהודים יכולים לחדור לעולם היהלומנים היהודיים. עולם סגור ומלוכד. היהודים יכולים, תודות להיותם כאלה, להכיר את סודות הענף ומה מתרחש בו. הם יודעים למי לפנות, ומתי. המידע נמסר מיהודי ליהודי תוך אמון מלא.

האם יש אמת בטענתו של האינטרפול, כי מטה הכנופייה של רוצחי היהלומנים מאירופה נמצא בתל־אביב?

משפחת לרר

נעמי וזיגפריד בחתונה במלון „פאל״ (שרתון) בתל־אביב. האוכל המשובח ביותר, הנשים היפות ביותר, המכוניות המפוארות ביותר, והרבה מיליונים, זה מה שמריץ את זיגפריד. נעמי, לעומתו, מסתפקת בתכשיטים יקרים, אך יותר מכל היא אוהבת לטפל בבנה מנישואיה הראשונים, שהיום הוא בן 13. משמאל: נעמי וחלק מתכשיטיה המשובחים והיקרים.

המישטרה טוענת שלא התקבלה שום תלונה שהתכשיטים נגנבו. מאידך מגלה מישטרת תל־אביב, כי היא מחפשת את בעליו האמיתיים של האוצר. היכן מחפשים אותם?

„פנינו לאינטרפול,״ הגיב התובע המישטרתי. מכאן, המסקנה שכל ילד יכול להגיע אליה, שלא האינטרפול מחפש את תכשיטיה של נעמי לרר, אלא מישטרת תל־אביב מחפשת ברחבי אירופה אדם שיתלונן כי התכשיטים האלה, הנמצאים בישראל, נגנבו אצלו. היכן קצה החוט?

כנופיית רוצחי יהלומנים

לפני כשבועיים עצרה מישטרת פרנקפורט את היהודי זאב יעקובסון, בן ה־32, כחשוד שהשתתף ברציחתו של סוחר־היהלומים הגרמני זיזוביץ. לפני מעצר זה, נפל בידי מישטרת בלגיה צבי בורשטיין, שותפו של יעקובסון לפשע — כפי שטענו חוקרי שתי המישטרות. בורשטיין גורש מבלגיה כבר שלוש פעמים בעבר, על עבירות שונות.

הרצח בוצע ב־18 ביולי בבית־המלון יורו הוטל באנטוורפן. הקשיש, זיזוביץ, הוזמן לשם על־ידי בורשטיין בעניין עיסקה למכירת יהלומים. הקשיש נחנק למוות, ונשדדו ממנו הסחורה או הכסף שנמצאו ברשותו.

בחודש יולי 1974 נרצח בלונדון היהלומן פליכס גיזמן, שהביא איתו יהלומים בשווי

על שאלה זו השיב השבוע קצין בכיר במישטרת תל־אביב, שביקש להישאר בעילום־שם: „באירופה נמצאים כמה אנשי העולם־התחתון, יהודים שגורשו מישראל. לפני פחות משנה גורש מהארץ צעיר פיקח ונועז בשם יורם לנדסברגר. הוא יצא את הארץ יחד עם ארבע ,קנונים׳, חבריו למיקצוע, ונסע לגרמניה. אך יש גם רבים אחרים שם.״

הידיעות שהגיעו בחודשים האחרונים לאוזני מישטרת ישראל, על הרציחות בעולם היהלומים באירופה ועל מעורבותם של יהודים ישראליים בעסק זה, הדליק אצלה אור אדום, כאשר גילו אנשי המישטרה כי לישראלים בתל־אביב יש אוצר של יהלומים בבתיהם, בשווי של מיליוני לירות. אז הם החלו שואלים את עצמם, אם אין זה, לפחות בחלקו, השלל שנשדד מהנרצחים.

נראה שהמידע שבידי מישטרת תל־אביב, לגבי תכשיטיה של נעמי לרר, קשור לכאורה בחשד זה.

זיגפריד לרר הוא אדם חביב ופיקח. הוא אינו דתי קיצוני, אך במכונית הקאדילק המפוארת שלו, הוא שומע הקלטות של שירים חסידיים.

לרר, יליד קרלסרוהה, הוא סוחר גדול ביהלומים, ומשקיע. בין השנים 68־1965 ניהל חנות גדולה למימכר יהלומים בלב העיר מינכן. בתקופה זו, הוא קנה בעצמו יהלומים בשווי של כ־12 מיליון מרק, לצורך עסקים. בשנת 1971 מכר את החנות לאל־על, שפתחה סניף משלה במקום.

„מה שנימצא אצל נעמי, בתל־אביב, זה רק חלק מהיהלומים שאני קניתי לה,״ סיפר זיגפריד לרר. „חלק מהאוסף שלה נמצא בגרמניה.

„אני שוקל אפשרות להגיש תביעה מישפטית נגד המישטרה הישראלית,״ מגלה המיליונר. „ביקשתי מהעורך־דין שלי להתעניין בדבר.״

האם מישטרת גרמניה טובה יותר ממישטרת ישראל? נשאל.

„לא, מה פתאום? הם לא יותר טובים. אך שם, בגרמניה, אם יבואו לקחת ממני את היהלומים שלי, יגידו לי שחושדים שהם נגנבו מאדם מסויים. סתם חשד, זה לא מתאים למישטרה הגרמנית.״

מדוע כועס לרר?

„המישטרה אמרה לי שאם אני אזהה את היהלומים שנמצאו אצל נעמי כשייכים לנו, נקבל אותם בחזרה תוך כמה שעות. מאז עברו שבועות. כמו־כן הציעו לי ולנעמי להיבדק בפוליגרף, כדי לראות אם אנו מדברים אמת, אך לא נבדקנו. מדוע?

„יש לי דושם שהמישטרה פה, בישראל, רוצה להרגיז אותי. לכן החלטתי לנתק כל קשר מיסחרי שהיה לי בארץ. אני נקי, וגם נעמי כמוני. אני מוכן לתת פרס של חצי מיליון דולר למי שימצא פריט אחד לא־כשר בין התכשיטים של נעמי.

„אני בעצמי הבאתי אישור ממישטרת קרלסרוהה, שאני נקי ושאין נגדי שום דבר.״

לגבי היהלומים שלרר קנה בעצמו עבור אשתו, מגלה המיליונר שהם נרכשו אצל התכשיטן הגרמני הידוע יסנר. האיש הזה מוכן לבוא בעצמו לתל־אביב, כדי לאשר בעדות שהתכשיטים ניקנו אצלו.

עד עתה אין בידי מישטרת תל־אביב חומר חדש רלוואנטי לגבי הפרשה. בעצם אין בידי המישטרה שום חומר ממשי נגד משפחת לרר.

סוד תכשיטיה של נעמי לרר ממשיך להעסיק את חוקרי מישטרת ישראל.

המיליונר היהודי, שאינו משלים עם דרכי החקירה של מישטרת ישראל, יבקש ממישרד־החוץ הגרמני להתערב, ולמסור מחאה בירושלים.

אין להניח שתפרוץ תקרית דיפלומטית עם גרמניה המערבית בגלל תכשיטיה של נעמי לרר. אך מישטרת ישראל תצטרך לגלות למי שייכים התכשיטים, ואם לא תגלה — תיאלץ להחזיר את האוצר לבעליו, כשזנבה בין רגליה.

מחול הכסף

מכל הריקודים שבעולם, בריקוד אחד זיגפריד לרר הוא מלך: מחול המיליונים. בתמונה: נעמי וזיגפריד לרר באחד מבילוייהם התכופים בישראל.

(המשך מעמוד 23)
בכל המסיבות, בכל הצגות־הבכורה, בכל מקומות־הבידור, כשתמיד סובב אותן קהל־מעריצים.

כשתמי היתה בת תשע־עשרה, פרח יפהפה ששבר לבבות רבים בבוהימה, לקח אותה אורי זוהר אל שולחנה של אשה ידועה שישבה בכסית, ואמר לה: „את רואה? אם תשבי בכסית 20 שנה, ככה תיראי.”

„להוכיח שאני חכמה!”

אבל תמי לא הבינה בדיוק למה הוא מתכוון. היא היתה ילדת־הפלא החדשה של הבוהימה, כולם חיזרו אחריה, גרמו לה להרגיש טוב. היא היתה כיש־רונית כמו שד, והעולם היה פתוח לפניה — וכנ״ל לגבי רינה. הן התלבשו בחנות־שבאופנה בימים ההם, אכסקלוסיב, וחלמו להיות עיתונאיות.

כולם אמרו להן „בואו לתיאטרון, תהיו שחקניות!” אבל הן חלמו על דברים אחרים. ובזמן שחברותיהן הפכו לדוגמניות ושחקניות, עבדה רינה ככתבת שבועון. היא היתה כל הזמן „בטריפ להוכיח שאני לא רק יפה אלא גם חכמה.” לא הפסיקה לכתוב.

יום אחד החליטה לעשות ניתוח פלסטי באף. אחרי הניתוח הפכה יפה יותר מכפי שיכלה להעלות על הדעת.

רינה ותמי אוהבות להיזכר באותה תקופה נפלאה בתל־אביב: „היינו שותים המון תה בלילה ביחד, שרים ביחד. כסית היתה כמו לבוא הביתה. כולנו גרנו אצל ההורים, ולאף אחד לא היה כסף. חצקל היה מאכיל אותנו אורז.” ואז החלה תקופה נפלאה חדשה בחייהן של שתי האחיות — תקופת ה„מרתף” של איזי.

שמץ מן העולם הגדול החל מגיע גם אל תל־אביב הקטנה ורינה ותמי, בשל מוזרותן והתנהגותן החופשית, כונו „הביט־ניקיות.” מספרת תמי על תקופת המרתף: „היינו אנשים שלא היה להם איפה לגור. היו לנו לבטים. היום כולם סופרים, שחקנים, ציירים מפורסמים. אבל אז כולם היו רק ילדים אובדים בתחילת הדרך. לפסל איזי בן־יעקב היה אז מרתף ליד קולנוע אורדע ברמת־גן. היו שם פסלים שלו, וישבנו שם יום־יום ודנו בבעיות הנפש.

„אנשים מבחוץ היו בטוחים שמתנהלות במרתף אורגיות משהו לא־נורמלי. אבל אנחנו היינו כמו אחים. היו באים לשם הצייר דודו עזוז, ואחד אמנון תדמור שאני לא יודעת מה איתו היום. והיתה בחורה וינאית בשם ואלרי, והיו סמי מולכו, ויורם הראל, וגאולה נוני ומרגלית אנקורי ודודיק סמדר — מי לא היה ב־תקופת המרתף. אנשים היו באים אלינו בהמונים.

„כשראינו שכל מיני מרובעים מתחילים לבוא, עמדנו ביום שישי בערב וגבינו כסף. אני הייתי עומדת בפתח, ומכריחה אנשים להוריד את העניבה. המלכה הבלתי־מעורערת של המרתף היתה הזמרת מהליה ג׳קסון. היינו משמיעים אותה כל היום. עד שיום אחד באו צרי־מוח, וקיבלו חלם. אנחנו היינו נורא משוחררים. כתבו שב־מרתף מתרחשות אורגיות. הרסו את המקום עם הליכלוך שלהם, והמרתף נסגר.

„נכון שהיו שם לסביות. זה היה המקום היחידי בארץ שבחורה ישבה בחברה נורמלית ולא התביישה להגיד שהיא לסבית. אחת כזו היתה רינה הדווקאית, שהיתה הראשונה שדירבנה אותי לכתוב. אבל העיתונות ליכלכה, והאמת הפשוטה היתה שהיינו יושבים כל יום אחר־הצהריים שומעים ברטולד ברכט וקוראים את הרמן הסה.”

מסיבות אצל עמליה

היו, כמובן, באותה תקופה, גם המסיבות המפורסמות אצל עמליה ו־נחום ארבל. מספרת רינה: ״בכל יום חמישי, באופן קבוע קיימה עמליה ארבל — היום אחת מבעלות הגלריה לים — מסיבה בביתה דאז, בפרישמן פינת דיזנגוף. היתה לה דירת־גג משגעת. היום לכולם יש בתים כאלו, אבל אז היא הקדימה את תקופתה.

„היו שם אקווריומים ומטפסים, ורהיטים נמוכים, וכולם ישבו על הריצפה. זה היה בית פתוח. היו אורחים קבועים, אבל חוץ מהם היו באים גם כל מיני אפסים של אז, שהיום הם אנשים חשובים מאד.

כל דיכפין נכנס. אז לא שמעו תקליטים, היו רק שרים. היו מדברים על אמנות.

„בינתיים, כל החברים שלנו החלו לעשות קריירה. אנחנו לא חשבנו על קריירה. בשביל להתפרנס התחילה תמי לכתוב ,טרזנים׳. היתה כותבת כל יום ,טרזן׳, חותמת בשם קרנף או אריה, ומקבלת 25 לירות על כל טרזן. היא כתבה גם מערבונים, וחתמה בשם ג׳יימס פישר.

„כל טרזן שתמי כתבה הכיל 16 עמודים. כל כסית היתה שותפה לכתיבת המערבונים והטרזנים האלה. היה לתמי צריף מול קולנוע תל־אביב, שבו התכנסו החבר׳ה. והיא היתה יושבת ומשתפת את כולם ב־עלילה, כשהיא צועקת: ,נו, חבר׳ה, מה יהיה עם הפרשע? יתלו אותו בסוף, או שהוא ייהרג בירייה?׳

„חיי־התרבות של הבוהימה היו בשיא פריחתם. לעמוס מרוז, עמוס קינן ואיזי אברהמי, היה מרתף־קולנוע. אם היו מקרינים שם סירטי־מופת, ותמי היתה הולכת אינסוף פעמים להקרנה של הסרט ילדי גן־העדן, רק בשביל לראות את אצבעותיו הארוכות של ז׳אן־לואי בארו.”

החגיגות הליליות נמשכו. הבילויים היו מתחילים בכסית, ועוברים הלאה. החבר׳ה היו עוברים מבית לבית. ואז החלו האנשים להתבסס. נוצרו שלישיות־זמר וצמדים. אלה שמשכו בעט החלו לכתוב, ולבסס לעצמם מעמד בעיתונות העברית. רינה בילתה את מרבית זמנה בירושלים. היא למדה באוניברסיטה, ישבה בפינק ולמדה מפי חכמים, כמו מלכי הבוהימה הירושלמית שנפטרו בינתיים, יודל מרמרי ומכס פוגל.

„עומר כייאס” היה בית

באותה תקופה נסעה תמי לחיפה, לעבוד עם חמישיית בנות־חווה במועדון־התיאטרון שם. „על התקופה ההיא,” אומרת תמי, „אפשר לכתוב ספר.” חמיישיית הבנות, שכללה את מרגלית אנקורי, גאולה נוני, רבקה מיכאלי, מיה זיו ואוסנת שדה השתקעה, יחד עם ליאור ייני וסמי מולכו, בבית משותף, וכמו שתמי אומרת: „זה היה שיא של השיאים בבילויים.” יורם הראל היה האמרגן, והבנות הסריפו את העיר. תמי עבדה בערב כסדרנית במועדון־התיאטרון, ובבוקר היתה רצה לקיריית־אתא לעבוד כדוגמנית של אתא.

באותה תקופה היה גם לצייר שלמה צפריר מה להגיד. מועדון עומר כייאס שלו ביפו העתיקה עלה ופרח. והיתה גם טבריה, עם מועדון מינוס מאתיים ואחת, שם הכירה תמי את בעלה הראשון, המוסיקאי יוסי אברמוביץ. כשהיא ויוסי רבו, ברחה אל עמליה ארבל, שהיה לה אז מועדון־הלילה חומות עכו בעכו.

„עכו היתה חלום. הכרתי שם את הזמר לארי ווקר, ועבדתי כבארמנית וכמלצרית, וגם כמדריכת־תיירים. אחרי עכו באתי לתל־אביב, ופתחתי עם שלמה צפריר את ,החדר הפרסי׳ ב־עומר כייאס. פשטתי את הרגל, כי לא לוויתי כסף מהחבר׳ה. אבל המקום היה ממש בית. הופיעו שם הדודאים, נחמה הנדל, ומיקי מיכאלי המנוחה.

„כל החיים החברתיים התנהלו מ־הבית שלי ושל רינה, אז ברחוב החשמונאים בתל־אביב. כל השנה ניהלתי את עומר כייאס, ובקיץ נסעתי לאכזיב. כולם היו בסטוצים של לעשות קריירה וזה מה שהוציא אותם מדעתם. אבל אנחנו לא נכנסנו להיסטריה. אברהם דשא, המכונה ,פשנל׳, היה הנהג של הקאמרי אז, והתחיל את הקריירה שלו ב־תוכנית תל־אביב הקטנה. אורי זוהר התחיל להתפרסם כבדרן. טופול הפך פתאום לשחקן, ואריק איינשטיין נעשה אליל־נוער. כולם היו מסודרים בחיים.”

תמי מור
חשבון־נפש בגיל 35

מלכה על פח־זבל

תמי ורינה המשיכו לחיות המלכות הבלתי־מעורערות של הבוהימה. העיתונאי שייקה בן־פורת, שהיה ידידן האישי, אמר עליהן: „תל־אביב בלי התאומות, זה כמו פריס בלי הקונקורד.”

אורי זוהר הדביק להן את הכינוי „האחיות — שוועסטערס, סיסטרס.” מתוך הכינוי הזה, שרינה ותמי טוענות כי משך שנים לא היו מודעות לו, וכי נאמר תמיד מאחרי גבן, נשמטו עם הזמן „האחיות” וה„סיסטרס”, ונותרו רק ה„שוועסטערס” — שהוא כינויין עד עצם היום הזה. היו שכינו אותן — „הבולגריות”, בשל מוצאן, והיו שקראו להן בפשטות „התאומות”.

בפורים אחד, בשיאה של מסיבה, הוכתרה תמי כמלכת־הביטניקים. מספרת תמי: „היינו באלף מסיבות, והיה אחד מושיקו שניגן ברחובות עם גיטארה. רצנו איתו מכסית לכיכר דיזנגוף, החברה מצאו קרצים, והכתירו אותי למלכה על פח של זבל.”

למרות שלא היוו חלק ממירוץ־העכברושים של חבריהן אל פיסגת הקריירה ב־תחומים השונים, החלו גם תמי ורינה מבססות להן קריירות משלהן. שתיהן עסקו בכתיבה. רינה היתה כתבת של עיתוני־נשים, ואילו תמי ייסדה שבועון בשם הוא והיא.

עם הזמן החלו החברים להתחתן ולהקים משפחות. תמי הכירה צעיר אנגלי בשם פול, ונסעה לספרד. רינה נשארה בתל־אביב, שכרה דירה יחד עם הדוגמנית אן טוכמאייר, ברחוב רמבראנדט, והמשיכה להוות מרכז חיי־הבוהימה בעיר.

באותה תקופה הסתבכה גם בפרשת־הסמים המפורסמת. ה״א נתפסה יחד עם השחקנית ברכה נאמן על־ידי המישטרה, בדירתה של זו האחרונה, והואשמת באחזקת סמים. האמת היא כי רינה באה לבקר אצל ברכה מאחר שידידה של השחקנית, שהיה סוחר־סמים, נתפס יום קודם־לכן על־ידי המישטרה, כשברשותו כמות ענקית של חשיש.

רינה באה לעודד את חברתה, ובו־בזמן הגיעה גם המישטרה, שערכה חיפוש ב־דירה. אחרי שהמישטרה לא מצאה דבר, פתחה ברכה במו־ידיה את תיק־היד שלה, ומסרה לשוטרים רבע אצבע חשיש שנמצא בתוכו. מעצרן של השתיים עורר רעש רב, כוסה בהרחבה על־ידי העיתונות, שהאשימה את רינה במיסחר בסמים. היא פוטרה מעבודתה בעיתון־הנשים שבו עבדה.

שלוש שנים תמימות לאחר־מכן לא הצליחה רינה להתקבל לעבודה במקום מכובד. „כל אלה שאכלו, שתו וישנו אצלי בבית נטשו אותי. הייתי מדדה ורעבה ללחם ולכל מי שליקק לי בעבר וחיפש את חברתי לא היה איכפת,” מספרת רינה.

מאוחר יותר הכירה רינה את השחקן־זמר אבי אביבי, ניהלה איתו רומן סוער בן כמה שנים. השינוי הגדול בחייה של רינה רמון התחולל כשפגשה את בעלה הנוכחי, צעיר אמריקאי יפה־תואר בשם אנדי ניוהארט.

אנדי, בעל רשת מיסעדות הסנדוויץ׳־סיטי, נשא את רינה לאשה בהיותה בת 34, והשניים נסעו לירח־דבש חלומי ברחבי ארצות־הברית. כששב ארצה, החליט הזוג הצעיר להפוך צימחוני. הם חדלו לחלוטין לאכול בשר, ופתחו לפני מיספר שבועות מיסעדה צימחונית ברחוב הירקון.

המקום עצמו יכול להסביר את התמורה הגדולה שחלה בחייה של רינה. המסעדה מצויירת כולה בפרחים, ומלאת־אור. המזון, שאותו היא מבשלת בעצמה יחד עם טבח מומחה משווייץ, הוא תאווה לעיניים ולחיך. וניכר כי כל מה שהיא עושה, היא עושה מאהבתה לאנדי ולמקום.

„היינו דור מייוחד־במינו!”

אחרי שחזרה תמי מספרד, ואיבדה את חברה פול, שנהרג בתאונת־דרכים, הכירה כאן צעיר בשם צביקה („ציבל׳ה”) שמילוביץ שעבד בקולנוע. היא התחתנה איתו, ונסעה ללונדון. בלונדון למד הבעל קולנוע, ואילו תמי פירנסה אותו. לדבריה, היה זה הוא שהביא את המזל הרע ל־חייה, שכן מזה חמש שנים סובלת תמי ממחלה מטרידה, והיא עברה כבר סידרת ניתוחים מתישה שפגמה קשות בבריאותה.

כשהתגרשה מצביקה, שבה תמי ארצה וכאן, יחד עם רינה, החלה עובדת בתחום הקולנוע, כשאט־אט היא מבססת לעצמה מוניטין של נערת־תסריט. בעוד רינה עובדת כמתכננת־תילבושות בסרטים, ממלאת תמי את תפקיד נערת־התסריט, ובעת הצורך משמשת גם כמתכננת־תילבושות בעצמה.

החברים שלה ושל רינה שונים מאותם ילדי בוהימה מצליחים שהתמסדו. בניגוד לחבריהן לא התמסדו השתיים. היום הן יכולות להגיד: „הגענו למה שהגענו ב־עצמנו. כל הבוהימה והזוהר, שמונה־מאות שמלות בארון, מספרות וכל זה — לא היינו אנחנו.

„כיום, בגיל שלושים־וחמש, אנחנו יודעות כי מה שהיה פעם לא יהיה יותר ל־עולם. זה קורה רק פעם אחת בחיים. יכולנו לבחור לעצמנו מיקצוע, לעשות כל מה שעלה על דעתנו. אף פעם לא היינו נערות־זוהר, לא היינו ,מזדנבות׳. תמיד בכבוד. תמיד באו אלינו.

„אנחנו לא היינו כמו הילדות הקטנות שמחכות היום בכסית עד שמישהו יעשה להן טובה ויקח אותן לתאפלה. היום כולם סטארים גדולים. פעם, אף אחד לא היה סטאר. אבל זה לא יקרה יותר לעולם. אנחנו היינו דור מיוחד במינו, שידע לאהוב, לחיות, ולהוציא את המכסימום מהחיים.”

בשתי הכתבות הראשונות בסידרה דובר בחוג הבודדים הרחב המצוי במדינה היום, והמהווה רק חלק מבעיית הבודדים המעסיקה כיום מיספר גדל והולך של מומחים, סוציולוגים ואחרים, ברחבי העולם.

בכתבה הנוכחית, שהיא האחרונה בסידרה, נעסוק בבעייה שהיא מן הכאובות מכולן — בעיית הדיור. לבודדים — רווקים/ות או גרושים/ות — במדינת ישראל כימעט שאין זכויות מבחינת הזכאות להלוואות ברכישת דירות. הם אינם שייכים לשום קטיגוריה בחוק שבכוחה להקנות להם זכויות כאלו.

ומי מהם שאיתרע מזלו ולא זכה בהורים אמידים, או בבן־זוג שותף־לחיים, או שהקים לו בית בגיל מבוגר ואינו עוד זוג צעיר — נאלץ לעיתים להתגלגל עשרות בשנים בדירות שכורות, שהתשלומים הקשורים בהן מכלים את כל חסכונותיו הדלים — ולרכוש לו פינה משלו תחת השמש לא יצליח לעולם.

לבודדים אין זכויות

מאת **בלה גת**

„**ב**עולם המחר, חיי־הרווקות לא יהיו עוד חטא" — מתנבא אלווין טופלר בסיפרו הלם העתיד. די להעיף מבט בפירסומי הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, כדי להיווכח כי ישראל צועדת בטוחות לקראת הגשמת חזון־הרווקות. על־פי הפירסומים, נמצאנו למדים כי בשנים 1964—65, נישאו בארץ 35,319 זוגות, לעומת 26,433 זוגות בשנת 1972.

בשנת 1972 היו 24,643 גברים פנויים גילאי 20—50, ולעומת זאת — מיספר הנשים הפנויות באותה שנה ובאותה קשת־גילים היה 18,873 בילבד.

■ ■ ■

בישראל, שבה הנישואין והקמת המישפחה הם ערך עליון, החברה מעודדת היווצרות זוגות, על־ידי הקלות בדיור, במיסים וכולי. גורם זה הופך גברים ונשים שלא נישאו עד גיל מסויים, קורבנות של בדידות, בידוד ואפלייה. בעייה בוערת במיוחד לגבי אנשים אלה, היא בעיית הדיור.

„הרווקים הם בכלל זרוקים, חסרי זכות־קיום במדינה הזאת. אם מישהו צריך לשלם שכר־דירה וגם לחסוך, לעולם לא יגיע לדירה משלו. אבל שום גוף אינו מכליל את הרווקים כזכאים לדיור משלהם," מטיחה במרירות. ו.מ., רווקה בת 31, מזכירה בבנק.

ו. היא אחת מני־רבים הנאלצים להתגלגל במשך שנים בדירות שכורות, מבלי שגוף רישמי כלשהו יכיר בזכותם לדיור בתנאים נוחים. הם אינם שייכים לשום קטיגוריה של זכאים במישרד־השיכון או בכל גוף אחר.

בשנים עברו היה מקובל שבחור או בחורה מתגוררים יחד עם הוריהם עד לנישואיהם. היום, כאשר אנו עדים לקיעקוע מסחרר של מוסכמות, המציאות שונה.

בישראל מאלצת המציאות הפוליטית את הצעיר לעזוב את הבית כבר בגיל 18 — מייד עם תום לימודיו בבית־הספר התיכון הוא מתגייס למשך שלוש שנים. עם שיחרורו, לאחר שהורגל כבר לחוסר־תלות, קשה עליו להיקלט חזרה בחיק מישפחתו — הוא מבכר פינה משלו, מחוץ לבית — אם זה באמצעות מגורים במעונות הסטודנטים, שכירת דירה או חדר, ואם התמזל מזלו והוא בן להורים אמידים, הוא יתגורר בדירה שרכשו עבורו.

תוך תקופת לימודיו, או עם סיומם, יקים מישפחה, ואת בעיות הדיור יפתור עבורו מישרד־השיכון במיסגרת „שיכון לזוגות צעירים". אם ישפר עליו גורלו והוא ייקלט במיסגרת עבודתו או לימודיו במרכז רפואי, אוניברסיטאי, מחקרי או תעשייתי, יהיה זכאי לדיור במיסגרת המוסד שבו הוא מועסק, בתנאי־שכירות זולים של לא יותר מ־150 לירות מכסימום שכר־דירה לחודש, כפי שנהוג, למשל, לשלם ב„שיכון־הרופאים" בבית־החולים תל־השומר.

היטיבה למצות את המצב ציפורה גזית מהדר־יוסף, מורה בבית־ספר יסודי, רווקה בת 22 המתגוררת בחדר שכור בדירת חברתה בפתח־תקווה: „אני בכלל לא מודאגת מזה שאין לי דירה — אני מרוויחה 1,400 לירות נטו לחודש, ובי־250 לירות יש לי חדר שכור אצל חברתי. כמה זמן אצטרך לגור בחדרים שכורים? אולי שנה־שנתיים, ואחר־כך מתחתנים לא? ואז יש במישרד־השיכון מי שדואג לזוגות צעירים."

■ ■ ■

נשכחים בשולי החברה המתוקנת, אלה שלא הקימו מישפחה. אלה שאינם מועסקים בשום מיסגרת המקנה להם זכויות־דיור נוחות. הם אינם אנשי־צבא או מישטרה, גיל ה־30־40 כבר מאחוריהם, והם נודדים מדירה שכורה למישנה כשבידיהם כמה אלפי לירות שנחסכו במשך שנה־שנתיים, כדי למסרן כימעט במלואן כתשלום־מראש עבור הדירה החדשה ששכרו, כי כך „זול יותר".

> **הרווקים הם זרוקים, אין להם זכות־קיום במדינה**

לרוב, הכנסתם הממוצעת אינה עולה על 1,200 לירות נטו לחודש. „החברה מאלצת אותי להתחתן, כי רק כך אהיה ראוייה לדירה משלי," טוענת ש.י., ציירת גרושה בת 40, המתגוררת בדירות שכורות כ־20 שנה. „כסף לקניית דירה אין לי וגם לא היה לי, אפילו לדמי־מפתח. אני יודעת שאני רשאית להלוואה במיסגרת חברת־שיכון עירונית, בסך 30 אלף לירות, סכום שבהחלט לא יכול להספיק כאשר דירת חדר עולה היום 100 אלף לירות.

„מוסד הנישואין אינו נחשב בעיני, ומסיבות אישיות אין לי כל כוונות להינשא. גם אילו הייתי מתחתנת, לא הייתי בחזקת

> **החברה מאלצת אותי להתחתן - רק כך אהיה ראויה לדירה**

‚זוג צעיר' — ואיזה גוף היה מטפל בי אז? אינני כלולה בשום קטיגוריה — אין לי זכות דיור. גם תנאי־שכירות זולים עדיין לא פותרים את בעיית הדיור של בודדים שעברו את גיל ה־40. והרי אדם זכאי, באיזה שהוא שלב בחייו, לפינה משלו."

שרה סייקס, גרושה בת 34 ואם לילד, פמיניסטית פעילה בליגה לשיוויון־זכויות לאשה, מתנגדת לדעתה: „הבעייה חמורה גם אצל בני ה־25 פלוס, כי בגלל חוסר תחיקה מתאימה אין להם ברירה, אלא לגור עם ההורים או להתחתן. ומי אומר שדיור כנכס הוא כורח בארץ?"

לרוב תפוסות הדירות השכורות על־ידי אנשים צעירים ופנויים, שגיל ה־30 עדיין לפניהם, והדיור בשכירות מהווה עבורם פיתרון זמני לטווח קצר, תוך ציפייה להקמת מישפחה, ורק בעיקבות כך מעבר לדיור של קבע. הם נוהגים לחלוק את הדירה עם עוד שותף או שניים, כדי לשאת בצוותא בנטל דמי־השכירות הגבוהים.

לפני כשנה דווח בעיתונות על שאילתה שהוגשה בכנסת, על־ידי חבר־הכנסת עקיבא נוף לשר השיכון דאז יהושע רבינוביץ, בעניין דיור לרווקים. בתשובה לשאילתה מסר השר, כי „רווקים מעל גיל 35, רווקות מעל גיל 30 וחסרי־דיור, רשאים להגיש למישרד־השיכון בקשה לסיוע בהלוואה, לרכישת או שכירת דירה בדמי־מפתח. ההלוואה הנהוגה היא עד 25 אלף לירות לעשר שנים, בריבית של 12 עד 14 אחוזים." בינתיים בוצעו חילופי־גברי, ועל כס שר־השיכון יושב עתה אברהם עופר, אשר הכריז בחודש דצמבר האחרון, כי „מראשית השנה יוכלו גם רווקים להירשם לשיכון, במיסגרת התוכניות לשיכון זוגות צעירים, אולם הם יקבלו את הדירה רק לאחר שיינשאו."

כאשר נשאל מנכ"ל מישרדו, דויד וייניל, בעניין הלוואה לרכישת דירה גם לרווקים, ענה כי „הכוונה היא לזוגות העומדים בפני נישואין. מישרד־השיכון מט־

(המשך בעמוד 34)

בעייה עולמית: גברים עוקבים אחר בודדות

מדוע יכולים ישראלים־לשעבר לשעשע ולבדר את אירופה ואילו בישראל עצמה גוועים כל עסקי השעשועים?

מלכי השעשועים של העולם המערבי

ברלין וילי הארטמייר, לשעבר נגן בשלישיית גוגול וכיום בעל הדראגסטור בברלין המערבית מארח את כוכבת הקולנוע קלאודיה קרדינאלה.

„היי!" אמרה כוכבת־הקולנוע ה־אמריקאית שבילתה במועדון־הלילה הגרמני. „אני מוכרחה לבקר בישראל. אם אתם הישראלים מצליחים לשעשע כל כך באירופה — אני רק יכולה לדמיין מה נעשה בארצכם!" המועדון בו בילתה היה שייך ליורד ישראלי. האיש שאירח אותה הציג את עצמו כישראלי, למרות שלא שהה בישראל שנים רבות. העברית היתה השפה המדוברת השניה במקום.

זהו ענף־הייצוא הישראלי הגדול ביותר לאירופה, למרות שאינו מופיע בשום מאזן ממלכתי או סטאטיסטיקה רשמית, כי ישירות הוא לא מכניס אפילו אגורה שחוקה אחת למדינה — ענף עיסקי־השעשועים.

אירופה המערבית מלאה בהם — בישראלים שיצאו לחפש את מזלם בחוץ, נכנסו לעיסקי־בידור ומועדוני־לילה, תיכננו להישאר רק שנתיים־שלוש — לעשות קצת כסף ולחזור — ובסופו של דבר נתקעו שם לצמיתות.

אפשר למצוא אותם מפאריס עד קופנהאגן. כמה מהם מנהלים את עיסקיהם בעצמם, משמשים כמנהלים וכמארחים.

אחרים הם רק הבעלים, המשקיעים והמושכים בחוטים. רבים שניסו את מזלם שברו את ראשיהם והפסידו את כספם. אחדים רכשו להם מעמד, שם — לא תמיד כזה שיש להתפאר בו — וכסף. היו שקיוו לגדולות ונאלצו להסתפק במיסעדות עלובות וקובות אפלות. אחרים הפכו למלכי השעשועים וחיי־הלילה במקומותיהם.

כיום זאת עובדה: ישראל היא גורם בחיי־הלילה של אירופה המערבית. למרות שהיא מיוצגת שם בעיקר באמצעות יורדים שקיבלו כבר נתינויות חדשות, איש אינו שוכח להם את עברם הישראלי. ברוב המיקרים — גם לא הם עצמם.

האבסורד הגדול שבתופעה נעוץ ב־כך שישראל ייצאה דבר שביכלל אין לה. מדינת שחיי־הלילה שלה גוועו לחלוטין, שתייריה המעטים נאלצים לבלות את לי־לותיהם במיטותיהם, סיפקה לאירופה כמה מהטובים של מלכי חיי־הלילה שלה.

הגדול בכולם הוא אולי שמעון עדן, נער־השעשועים של ברלין המערבית. ה־אקורדיוניסט לשעבר ממטולה, לא רק ממשיך להחזיק ללא ערעור בתואריו, אלא שהוא אף הולך ומתפשט. שרשרת המועדו־נים שלו דחוסה לילה לילה. אלפי תיירים עוברים דרכם מדי לילה כמו בסרט נע. עתה הוא עומד לפתוח שם מרכז בידורי חדש. קולנוע שחכר בשעתו עומד להפוך לדיסקוטק ענק לנוער בו יוכלו לבלות מדי לילה אלפיים אורחים.

לשמעון עדן ברור מדוע הוא יכול לשגשג כל כך בעיר כמו ברלין בעוד שאין לו כמעט סיכוי בתל־אביב, למשל. „ברלין היא גן־עדן גם לקהל המקומי וגם לאלה הנוהרים אליה," הוא מסביר. „פשוט נותנים כאן לחיות. מבינים כאן את הערך

עדן ולביא שמעון עדן עם בקבוק שאמפניה בידו, מקביל את פניה של דליה לביא בפתח מועדונו שבברלין המערבית. עדן נחשב כמלך חיי־הלילה של ברלין ומאות תיירים מכל רחבי העולם ממלאים את המועדים שלו.

של הבילוי הן כמוקד למשיכת תיירים והן לחדוות החיים של התושבים המקומיים.

„היתה, למשל, בעיה של בירויונות. ער־בים, תורכים ועובדים זרים אחרים המת־גוררים בברלין, היו עושים צרות. יש לי איש־קשר מיוחד במישטרה למטרה זו. הודעתי לו על כך. אחרי שבועיים הבעיה נפתרה. לא יודע איך. הם פשוט נעלמו. גם מס ההכנסה מכיר בתועלת שאתה מביא לעיר. אתה לא משלם יותר מ־11% על המחזור שאתה עושה.

„אני, למשל, משמש כראש אגודת בתי־ההארחה בברלין. זוהי אגודה שיש לה השפעה ומתחשבים בה. היא מכניסה לעיר חלק ניכר מהמטבע הזר שלה. כל פקיד בממשלה המקומית יודע את החשיבות של זה. הוא לא רק עוזר לך, אלא חושב בעצמו איך אפשר לתרום ולשפר. באחד המועדונים שלי היו רמקולים שפנו אל הרחוב והקימו רעש כל הלילה. השכנים התלוננו. יש חוק נגד רעש בעיר. אבל אמרו להם בפשטות: 'זהו רחוב ראשי ומרכז בידור — אם לא מוצא־חן בעיניכם, תעברו לגור באיזור אחר.'

פסטיבל זמר זמרות־העם נינה ליצל משבדיה (מימין) ביסרה מיוגוסלביה (במרכז) וקאטי פיליפובה מבולגריה (משמאל) בחברתו של וילי הארטמאייר בברלין המערבית, בפסטיבל זמר שהוא אירגן לאחרונה.

קוזיאק בגן־עדן

טאלי סאבאלס ושמעון עדן בעיצומו של ריקוד בעדן **סלון** שבברלין. עסקיו של שמעון עדן מתרחבים ולאחרונה אף רכש אולם קולנוע ענק כדי להפכו לדיסקוטק עממי לבני־נוער.

„כתוצאה מכך יש אווירה של חופש בעיר, גם לאנשי העסקים וגם לאורחיהם. דווקא כשהמצב הכלכלי בגרמניה הורע, מצב עיסקי־השעשועים וחיי־הלילה השתפר. זוהי מדינה סוציאליסטית. איגודי העובדים דואגים לאינטרסים של הפועלים ומבטיחים להם שכר ריאלי. לאנשים יש כסף לבלות. גם מחוסרי העבודה, המקבלים כ־70% משכרם דמי־אבטלה, באים לבלות. יש להם זמן והם לא היו עייפים.

„אף אחד לא מפסיד. כולם נהגים. זה הפך כבר למסורת שראש־העיר מארח אצלי את כל אורחיו החשובים, או שולח אותם אלי. אפילו תיירים החותכים את אירופה בשיטת הדולר ליום חושבים שהם יפסידו משהו אם לא יבקרו אצלי. ויש בזה גם מאמץ עצום של יחסי־ציבור.”

וילי הארטמאייר נולד בברלין לפני 47 שנה. להוריו היתה שם חנות בדים.

(המשך בעמוד 36)

רוטרדם

שמעון לוי, שמגן־דויד גדול תלוי על צווארו, מוביל ריקוד רונדו במועדון **שלום** שהוא מנהל בעיר הנמל ההולנדית. הוא מקבל את תמיכתם של עירית רוטרדם והממשלה ההולנדית לעסקי השעשועים הפורחים שלו.

ערבים ב„שלום”

מתופף מצרי וגיטריסט אלג׳יראי מלווים את שירתו של שמעון לוי, כשבין קהל המבלים במועדונו ברוטרדם נמצאים מדי ערב ערבים רבים הבאים לכאן מכל מדינות־ערב.

פרנקפורט

שלמה דינו, שניהל מועדוני־לילה בפרנקפורט ובאמסטרדם. דינו, שחזר לארץ כדי לנסות ולהקים עסקי־שעשועים גם בתל־אביב, נראה בתמונה בחברת אשתו הישראלית, אותה נשא במילחמת יום־הכיפורים.

(המשך מעמוד 31)
פל רק במקרים חריגים," הסביר. „למשל, חייל משתחרר הנתקל בבעיות חברתיות וקשיי־הסתגלות למישפחתו הענפה. לבעיות הדיור של זוגות צעירים יש אצלנו עדיפות ראשונית.

„אנו משתדלים לפתור גם את בעיות הדיור של רווקים ובודדים — הנה, עכשיו התחלנו בבניית 750 יחידות־דיור, ברחבי הארץ, במיסגרת מוסטלים לרווקים. כל יחידת־דיור כזו אמורה להכיל חדר או שניים. בחלק מהם יהיו שירותים קהילתיים; בכולם יהיה מקום לשירותים — כביסה, חדר־אוכל משותף, תהיה אפילו אם־בית. תנאי השכירות יהיו זולים ביותר."

■ ■ ■

מוסטל רווקים אינו רעיון חדש. בשנת 1954 בנה איש־העסקים הישראלי, שבינתיים היגר לדרום־אפריקה, משה מירקין, בית־דירות בקרן הרחובות בן־יהודה—מנדלי, בתל־אביב, בהועידו את הבניין לבודדים ולחסרי דיור־קבע, בתנאי־שכירות זולים, כאשר שירותי־ניקיון מינימליים ואפילו ארוחת־בוקר אמורים להיות מסופקים לדייר.

אך תוך כדי ביצוע הפרוייקט נקלע האיש לקשיים עיסקיים, והוא נאלץ למכור 30 מתוך 42 יחידות־הדיור לאנשים פרטיים. בבעלותו של מקים ויוזם הפרוייקט נותרו

בניין הדירות לבודדים בבן־יהודה—מנדלי

רק 12 יחידות־דיור בנות חדר, מיטבחון, ומיקלחת עם נוחיות, המשמשים לייעודם הראשוני. דמי־השכירות הם 320 לירות לחודש. רק מעטים יודעים שהבניין הגדול, שחזותו כשל בית־מלון, מכיל יחידות־דיור להשכרה זולה — „אנחנו לא היינו מעוניינים כל־כך בפירסום העובדה," טוען עורך־דין דויד שחור, בא־כוחו של מירקין.

„אנשים שבאמת נזקקו לדיור זול, מצאו תמיד את הדרך להגיע לבית שברחוב מנדלי. לפני שאני משכיר שם דירה, אני בודק היטב את רמת הכנסותיו ומיגבלותיו הכספיות של המשתכן המיועד."

חוזה־השכירות הוא לשנה אחת, תוך אפשרות הארכת החוזה מדי־שנה. לפי עדותו של עורך־דין שחור, היו למירקין בשנת 1956 תוכניות דיור דומות בגיבוי ממשלתי, אך בגלל קשיים פיננסיים של

מי אומר שדיור, כנכס, הוא כורח בארץ?

איש־העסקים, הן לא יצאו אל הפועל. עתה אנו שומעים מפי מנכ"ל מישרד־השיכון על החייאת התכנית.

האם לאנשי מישרד־השיכון לא נהיר שרווקים ורווקות אינם רוצים לראות עצמם בשמורת־טבע? שאנשים כאלה, השואפים לחוסר־תלות ולהגשמה עצמית, אינם משתוקקים להימצא תחת עינה הפקוחה של אם־בית? הם אינם צריכים לעזוב את בית־ההורים כדי להתגורר במוסטל, אשר יחזק בהם את תחושת הארעיות והנוודות — אנשים אלה זקוקים לדיור של קבע, שיגביר בהם את תחושת השייכות, מבלי להתייחס אל הסטאטוס המישפחתי שלהם.

ליד עיריות תל־אביב, ירושלים וחיפה,

מישרד־השיכון מטפל בזוגות צעירים ובמיקרים חריגים

מצויות חברות לשיקום הדיור, שבמיסגרתן ניתנות הלוואות לדירה בתנאים נוחים מבלי להגביל את המצב המישפחתי. אך עובדה זו אינה נפוצה ברבים.

משום כך, כאשר הגישה זיווה זילבר, אחות בבית־חולים ממשלתי בת 32, רווקה, בקשת הלוואה לדיור לחברת חלמיש, שהיא „חברה ממשלתית־עירונית לשיקום הדיור" שליד עיריית תל־אביב—יפו, לא ציפתה להיענות חיובית.

„תמיד חשבתי שחברת חלמיש מטפלת רק במפוני שכונות־עוני ובמיקרים סוציאליים," מספרת זיווה, „אך בשלב מסויים בחיי חדלתי לצפות לאביר־חלומות עם דירה, והתחלתי לחפש, בעזרת מימון חלקי של הורי והלוואה מטעם בית־החולים, דירה משלי. היה לי סכום של 80 אלף לירות. מהר מאד נוכחתי כי זוהי משימה בלתי־אפשרית, בגלל המחירים.

„באופן לגמרי מיקרי זרק מישהו ממכרי הצעה לפנות לחברת חלמיש. פניתי לשם, אם־כי לא האמנתי שהללו בכלל יעיפו לעברי מבט, כי אינני כלולה בשום קטיגוריה — אינני מפונת שכונת־עוני, אינני גרה בתנאי־צפיפות, איני בעלת־מישפחה. אבל אני גרה כבר שמונה שנים בדירות שכורות, נודדת מדירה אחת לשנייה, עברתי את גיל ה־30, אני עובדת ומרוויחה 1,200 לירות — סכום שיכול להספיק לשכירת דירה, אבל ודאי שלא לחיסכון לדירה משלי. ובגילי, אני חושבת שכבר הגיע הזמן שאמצא פינה משלי — אינני אשמה שלא התחתנתי, כמצופה."

■ ■ ■

חברת „חלמיש" אישרה לזיווה הלוואה לדיור בסך 30 אלף ל"י, בריבית של 12 אחוז, לתקופה של 17 שנים. כיום, זיווה זילבר היא בעלת דירת חדר־וחצי בצפון תל־אביב — מחיר הדירה 112 אלף לירות. זהו הסכום המכסימלי שהחברה מאשרת, כהלוואה לבודדים.

יעקב פרחי, דובר חברת חלמיש מספר כי החברה אינה מגדירה את מצבו המישפחתי של הזכאי להלוואה מטעמה. „אומנם, אנו משקמים לרוב, ולשם כך הוקמה חלמיש, מישפחות הגרות בצפיפות של

JADIT
לאצבעות הרגליים

האם חשת אמש לפני לכתך לישון בתחושה עזה של צריבה וגרוי בין אצבעות הרגליים?

כמחצית מאוכלוסיית ארצנו סובלים בעיקר בקיץ באיזור אצבעות הרגליים מהופעת פטריות.

תחושת הגרוי והצריבה עוד גוברים כתוצאה מהליכה על חול חם החם וכן מהזעה והרטיבות.

אחת החברות הגדולות בעולם לתרופות פיתחה תרופה בשם JADIT שהיא תכשיר אנטימיקוטי לחיסול סוגים שונים של פטריות.

טיפול בידית, בנוזל או במשחה יכול להיות יעיל גם במקרים שהראו עמידות בפני כל סוגי החומרים האנטימיקוטיים המקובלים.

בקש JADIT בבית המרקחת והיוועץ עם הרוקח על אופן השימוש.

רוני ויוני
בגדי ילדים

להשיג:
בחנויות שק"ם,
כל־בו שלום
ובחנויות בגדי ילדים

שלוש נפשות ויותר בחדר, או משפחות שדירתן אינה ראויה לדיור ונועדה להריסה. בודדים ובודדות, הגרים בצפיפות אצל הוריהם או גרים במיבנים בלתי־ראויים לדיור, זכאים להלוואה בלתי־צמודה עד 25 אלף לירות, בריבית של 11 אחוז ל־17 שנה.

„במיקרים מיוחדים ניתנת ההלוואה כמענק. במשך השנה אושרו כמה עשרות בקשות־הלוואה לסיוע בדיור לבודדים. יש מיקרים מיוחדים שאינם כלולים בקטיגוריות הקיימות — רווקים שאין להם כל מוצא אחר, ואנו מוכנים לבוא לקראתם,” מספר יעקב פרחי.

חברת שקמונה, לשיקום הדיור בחיפה, מגלה פתיחות רבה יותר לבעיית הבודדים. מספר על כך מנכ״ל שיקמונה, דוד לוקוב: „רווקים בודדים מגיל 40 ובודדות מגיל 35, זכאים להלוואה — אנו יוצאים מתוך הנחה שיש גם רווקים ורווקות הגרים אצל הוריהם, או בודדים המיטלטלים בארץ. אך ככלל, איננו נוטים ללכת לכיוון הלוואות לבודדים אלא למישפחות הגרות בצפיפות, אם כי אין לנו קריטריונים להלוואות.”

גובה ההלוואה, לפי עדותו, אינו קבוע וניתן לשיקול הוועדה. ההלוואות ניתנות לפי הוראת החשב הכללי של האוצר, בריבית של עד 11 אחוז, ללא הצמדה, לתקופה של 17 עד 25 שנה.

גם בחברת פרזות לשיקום הדיור בירושלים, תקריטריונים לסיוע בדיור לבודדים דומים: גברים החל מגיל 35, ונשים החל מגיל 30, זכאים להלוואה, והיא מוגבלת, עד 25 אלף לירות בלבד.

■ ■ ■

הבעייה בוערת בכל חריפותה אצל גרושות עם ילדים — בפני המחוקק הן בחזקת „בודדות.” רק מיעוטן יודעות על קיומו של גוף לשיקום הדיור, המסייע גם לכאלה שאינם כלולים בקטיגוריות של מפוני שכונות ומיקרים סוציאליים, או שאינן יודעות כלל על קיומו של גוף המסייע לשיקום בדיור. הן רק יודעות כי תנאי־רכישה נוחים של דירה, הם זכות השמורה לאנשים נשואים בילבד, במיסגרת „מיפעל שיכון לזוגות צעירים.”

כזו היא נתנאלה לב, גרושה בת 31, אם ל־2 בנים, בני שלוש וחצי ושנה וחצי: „אני גרת בדירת שני חדרים מתפוררת ברמת־גן עם שני בני, ומשלמת 450 לירות שכר־דירה לחודש. אף פעם לא שמעתי שיש חברת־שיכון עירונית הנותנת הלוואות לדיור בתנאים נוחים. אבל אני לא תל־אביבית.” חברת חלמיש היא חברת שיכון עירונית־ממשלתית שליד עיריית תל־אביב—יפו.

במצב זה נמצאת גם רות גולדמן, גרושה

קרנות שליד העיריות מסייעות לרווקים בהלוואות

זה 7 שנים, בת 40, הנאלצת להתגורר יחד עם בתה בת ה־11 אצל אמה הקשישה בצפון תל־אביב: „מובן שחוסר פינה משלי מקשה עלי. כסף לקנות דירה משלי אין לי, גם לשכור דירה אינני יכולה — אני זקוקה לפחות לדירת שני חדרים, ופירושו של דבר הוצאה של 800 לירות דמי־שכירות לחודש, פלוס הוצאות יומיומיות. אני מרוויחה 1,500 לירות נטו בעבודתי כמזכירה בבנק, ויש לי גם ילדה לפרנס. לעבור לאיזור־דיור זול יותר אינני יכולה, כי בתי לומדת כאן באיזור מגורינו, וגם מקום עבודתי בסביבה.” גם היא לא ידעה על קיומה של חברת חלמיש.

במצב כפי שהוא היום בארץ, חייב אדם להתחתן כדי לזכות בפרטיות שדירה משלו מקנה לו — אם אלה זכויות שמישרד־השיכון מעניק לו בתוקף היותו חלק מזוג־צעיר, או אם אלה שואין מתוך מניעים כלכליים, כאשר לאחד מבני הזוג יש כבר דירה משלו.

מצב זה עלול להביא לפריחת שטח חדש לעשיית רווחים קלים — תעשיית נישואין פיקטיביים, עם הסכמים חתומים בין הצדדים, לשם זכייה בפינה הפרטית הנכספת.

תשבץ העולם הזה 1985

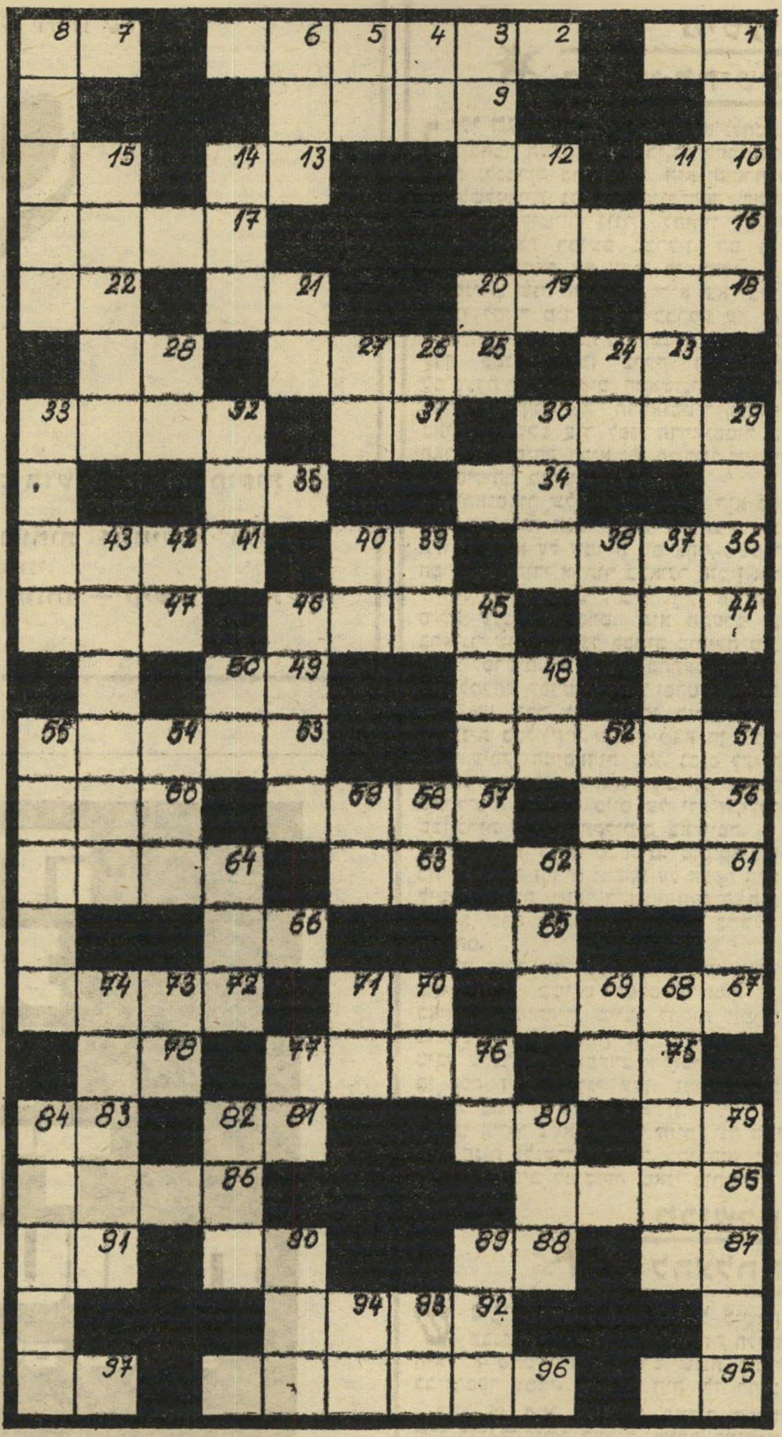

מאוזן:
1. בית הציפור; 2. חבר אגודת־ישראל; 7. אמונה; 9. תבליט, בלע״ז; 10. השתחווה; 12. בן עם זר; 13. בהמת־משא טיבטית; 15. מחציתו של מישחק־ילדים פופולרי; 16. כשפים אפריקאיים; 17. ילד פרוע; 18. מידה לנוזל; 19. גבוה; 21. גוף שני יחידה; 22. קול הצחוק; 23. מטבע יפנית; 25. גם הוא גבר; 28. מתווי־הנגינה; 29. יועצו של ראש־הממשלה לענייני עיתונות (ש״מ); 31. מן הגפיים; 32. אחד שחייבים לו כסף; 34. עליז ושמח; 35. האם אכלו אותו הסטודנטים? 36. שר ואיננו זמר; 39. מוסד אלוהי; 41. משמשת לבניין; 44. הלם; 45. מדינה באפריקה; 47. עוף ביתי; 48. חס־וחלילה (ר״ת); 49. חומת־מגן נמוכה; 51. חביבה ויקרה; 53. ממינהגי ראש־השנה; 56. אמן החוט והמחט; 57. מין מחלת־עצמות; 60. אבן טובה; 61. שחקן־קולנוע אמריקאי (ש״מ); 63. שופט; 64. משתאה כהוגן; 65. תבואה; 66. לא יבש; 67. תת־יבשת באסיה; 70. צאצא; 72. מחלת־ריאות ממארת; 75. קריאת־תימהון; 76. קיבוץ בדרום הארץ; 78. חדר באונייה; 79. תנועה בים; 80. במקום ההוא; 81. שייך ל־; 83. תן הנה! 85. כינוי לרעייתו של האגא־חאן; 86. משמש להאיץ בבקר; 87. מתווי־הנגינה; 88. כיסא־כבוד; 90. יחידת התפר; 91. חציו השני של 15 מאוזן; 92. ספר; 95. מילת־שאלה לזיהוי; 96. שן־סלע; 97. מתווי־הנגינה.

מאונך:
1. ליקוי; 3. סחב אחריו; 4. נהר באפריקה; 5. מספיק! 6. כינוי לאפריים; 8. ריאקציה; 11. כלי־שייט קל; 12. בעל הדרגה הגבוהה ביותר בצה״ל (ש״מ); 14. מופיעה לפעמים אחרי הגשם; 15. חרק זעיר וטורדני; 20. זז ממקומו; 21. קידומת שהוראתה שלילה; 24. נרו יאיר (ר״ת); 26. כיוון ש־; 27. ודי אין־סופי; 29. מפורר לפירורים קטנים; 30. מכ״ם; 32. יובל; 33. נד בראשו לחיוב; 37. ספר ידוע של ג׳ק לונדון; 38. מיקווה־מים ענקי; 39. מחודשי השנה העברית; 40. מילת־תנאי; 42. מילת־בקשה; 43. היא נביעות; 45. רוכן; 46. כלי־שייט צבאי; 48. מגיע ממנו כסף לאדם אחר; 50. מעבד את הבצק; 51. אבן טובה; 52. זכות השמורה באו״ם למעצמות; 54. מחהעצמות; 55. טומנת; 58. כלי־קיבול לנוזלים; 59. ההיפך מלא; 62. עליו ניתנה התורה; 64. שרץ ארסי; 68. נהר ברוסיה; 69. קידומת צרפתית; 70. הגיע; 71. מאור קטן; 73. פחד; 74. שר־החוץ המצרי (ש״מ); 76. בתוכם; 77. קיים; 79. רובם מתים להיות כאלה; 80. דג־נהרות; 82. תם כרוני; 84. מופרשת; 89. מישנה ל־; 90. אשפת־חיצים; 93. בתוכו; 94. קידומת הולנדית.

קשקשת 1985

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת,” ת.ד. 136, תל־אביב. החגדרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע **דרייב־אין** בתל־אביב, קולנוע־המכוניות היחיד בישראל.

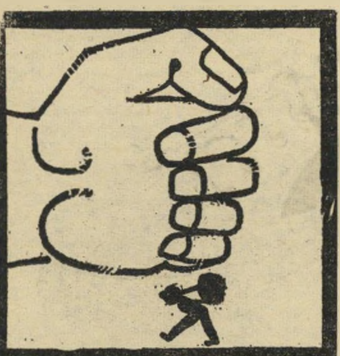

קשקשת 1982

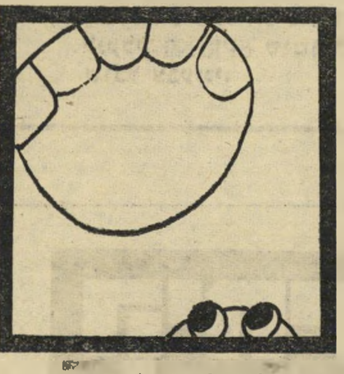

● חלום־בלהות של צפרדע.
לאה הוגן,
רח׳ חבצלת 19, הוד־השרון

● אידי אמין מפחק — מי לא ייראי?
סמי כהן,
רח׳ נחלת צבי 8, פתח־תקווה

● ישראלי׳ק של דוש עומד לבלוע את הצפרדע שהכין לו קיסי.
עדה גולדברג, ד. צ. 1800, צה״ל

● ספירה לאחור — פיל מאיים על צפרדע.
אלה גוטמן,
רח׳ תחכמוני 43, ירושלים

● העיניים של המדינה צופות בתיקווה לדילוגיו של קיסינג׳ר.
שאול יהישלום,
רח׳ אורלנסקי 7, פתח־תיקווה

השבוע בדרייב־אין
שתי הצגות 7.15־9.30
בידור ומתח עוצר נשימה
„עקיצה
ב־60 שניות”

בסיטונות
● שמלות הריון
● מכנסי הריון
● טוניקות הריון
● חליפות הריון
כהן מודל
תל־אביב, רח׳ נחלת בנימין 4,
קומה ב׳, דרך החצר
פתוח עד 7 בערב
(סגור בשעות 4—2)
להזמנות ע״י סוכן: טל. 50344 ת״א

(המשך מעמוד 33)
כשפרצה המילחמה נפוצו כל בני־המישפחה על פני כל אירופה. רובם היו במחנות־ריכוז. בתום המילחמה הסתבר כי אירע להם נס. כולם נותרו בחיים, אחרי שלא שמעו זה על זה במשך כל ימי המילחמה. כולם עלו לארץ.

מיסעדן ★ בעסקי להיטים

וילי הגיע לארץ ב־1944. הוא נלחם ב־מילחמת העצמאות. אחרי המילחמה פתח חנות גלנטריה בתל־אביב. הוא הצטרף אז גם לשלישיית נגני מפוחיות־הפה שהיתה ידועה כשלישיית גוגול. להורין החזירו תגרמנים את רכושם בברלין. הם חזרו לשם. וילי ראה את עצמו כישראלי.

לפני 17 שנה חלה אביו והוא יצא לבקרו. תיכנן לחזור מיד ונשאר בברלין עד עצם היום הזה. הוא התחיל בקטנות, רכש מיסעדה קטנה במרכז ברלין, הפך אותה למיסעדת האוטומטים הראשונה באירופה. אחר־כך הקים את הדראגסטור הראשון באירופה, שקם עוד לפני הדראגסטור של פאריס. לפתיחה הביא על חשבונו שוטרים על סוסיהם ממישטרת ניו־יורק.

הדראגסטור שלו במרכז ברלין הוא כיום אחד המוסדות המפורסמים של העיר. אבל וילי לא קפא על שמריו. יום אחד, כשמפיק הסרטים היהודי ארתור בראונר הזמין אותו לחזות באחד מסרטיו, ביקר וילי את המו־סיקה שנכתבה לסרט. הוא התערב עם בראונר שהוא מסוגל לכתוב מוסיקה טובה יותר לסרטים. הוא זכה בהתערבות ומאז הפך למלחין לסרטי קולנוע וסרטי טלוויזיה.

ב־1962 כבר ניסה כוחו כזמר והופיע בתוכנית בטלוויזיה. העסק מצא חן בעיניו ובצד עיסקי המיסעדות שלו, נכנס לעיסקי אמרגנות ותקליטים. הוא הקים חברת הפקה שתקליטיה מופצים כיום על ידי הגדולות שבחברות הפצת־התקליטים באירופה.

וילי עצמו כותב טכסטים, מוסיקה ועי־בודים, מגלה זמרים ומפקח על הפקת התק־ליטים. להקת שוקולד־מנטה־מסטיק תיש־ראלית שרה כמה שירים שהוא כתב את לחניהם.

כיום מוכר וילי בעולם הזמר האירופאי. הוא מוזמן כשופט לפסטיבלי־זמר, גם באירופה המזרחית, מייצג להקות וזמרים. בחודש אפריל האחרון אירגן בברלין פס־טיבל של להיטים ממערב אירופה ומיזרחה, בו זכה דווקא פיני עדן, זמר ישראלי היושב בברלין, בפרס הראשון.

„אם הייתי נשאר בארץ הייתי עד היום בעל חנות גלנטריה," אמר. „מי היה מוכן בארץ להקשיב למוסיקה שאני כותב?"

מכישלון ★ להצלחה

שמעון לוי היה סיפור של כישלון. כבנו של ירקן חיפאי בשכונת חליסה הוא לא סיים יותר משלוש שנות לימוד בבית־ספר עממי. אחר־כך היה ילד רחוב.

בגיל 16 הוא זייף את תאריך הלידה שלו כדי להתגייס לצה"ל. שירת בצנחנים ונפצע. כששוחרר מצה"ל כנכה היה זקוק לטיפול פסיכיאטרי. אחרי שהחלים הלך לצי־הסוחר, שם החל את הקאריירה שלו כימאי כשוליה במיטבח.

פעם, כשהיה כבר נער־סיפון על האניה רימון שטה האניה ליד ספינה מצרית, ש־ספניה פתחו בקללות לעבר הצוות ה־ישראלי. שמעון נטל את המיקרופון והשיב להם קללות בערבית. מאז הודבק לו בצי־הסוחר הכינוי „שמעון הערבי". במשך חמש שנים נשאר על הסיפון, אפילו כש־האניות בהן עבד עגנו בחיפה. לפני 12 שנה, כשהיה כבר רב־מלחים, הכיר נערה הולנדית שהתאהב בה, ירד לחוף בהולנד ונשא אותה לאשה.

בנמל רוטרדם הכירו את „שמעון ה־ערבי" כמוכר סחורות ימאים וכספק ל־אניות הישראליות שהיו עוגנות שם. ב־1969 הוא זכה לפירסום כאשר השתתף בוויכוח שנערך בין סטודנטים לאנשי אל־פאתח. הוויכוח והדברים שהשמיע שמעון שודרו בטלוויזיה ההולנדית. בעקבות פיר־סום זה הוא קיבל הלוואה מעיריית רוטרדם להקים מועדון בסיגנון אוריינטאלי, שיהיה מיועד בעיקר לימאים ממדינות המזרח־התיכון. שמעון קרא למועדון בשם שלום.

היום זהו אחד המקומות היחידים ב־אירופה בו מבלים זה בצד זה ישראלים וערבים. בין מלכות־היופי הנבחרות במוע־דון מדי שנה, נבחרו כבר צעירה סורית ויפהפיה עיראקית. שמעון, שאין גם שפה אחת שהוא שולט בה ושבקושי יודע קרוא וכתוב, הפך בתפקיד המארח במועדון שלום לסיפור של הצלחה. הוא עצמו משע־שע את האורחים במועדונו, שר, מנחה ומארגן ריקודים. מעל המועדון פתח פי־צריה והמוסד שלו, המוסיף לזכות בתמי־כות עירוניות וממלכתיות, ממלא גם יעוד חברתי. כמה אלפי צעירות בודדות, גרו־שות, אלמנות ואמהות ללא נשואין, מאו־גדות במועדון ויכולות לבלות בו תמורת תשלום סמלי, החל מהשעה 11 בבוקר. גן־שעשועים מיוחד ליד המועדון מנוצל כגן־ילדים בו יכולות אמהות למסור את יל־דיהם להשגחה.

מדי פעם עורך שמעון במועדונו מגביות למטרות צדקה למען ילדי ביאפרה, עולים מרוסיה, פליטים בירדן או מגן־דויד־אדום. לדבריו הציעו לו לפתוח עוד מוסדות מסוג זה ברחבי הולנד, אולם הוא סרב. כי שמעון הפך בינתיים לאיש־עסקים הולנ־די יבואן ויצואן, בעיקר לישראל.

„אני לא אידיאליסט," אומר שמעון. „אני גם לא ציוני. אני בסך הכל ישראלי ש־ישראל היא המולדת שלי. אבל הולנד נתנה לי את ההזדמנויות שלא יכולתי לחלום עליהן בישראל. כשאני עושה מה שאני עושה בהולנד, אני תורם להסברה הישראלית יותר מכל נואם או שליח."

להתחיל ★ לחייך

שלמה דינו היה חלק בלתי נפרד מתנוף של שכונת הצפון בתל־אביב בסוף שנות הארבעים. הוא היה שואב המים בסירות להשכרה שעל הירקון. אחר־כך היה מציל בחוף הים, לצידו של אהרונצ'יק המפורסם. כשהתגייס לצה"ל שירת בסיירת בנגב. תוך כדי שירותו הצבאי נשא לאשה צעירה בת 16 והוליד שני בנים. מאחר שהיה חייל בשירות סדיר הירשו למישפחתו להתגורר עמו ב־בסיס.

כשהשתחרר היה בין מקימי שדת־בוקר. הוא נשאר שם חצי שנה. אחר־כך ניסה למצוא את עתידו בעיר. עבד כנהג מונית, היה שותף באיטליז ולא הצליח להסתדר. גם חיי המשפחה שלו עלו על שירטון והוא התגרש. ב־1956 עזב את הארץ.

תחנתו הראשונה היתה בדרום־אפריקה. הוא עבד שם תחילה בחווה של קרוב משפחה על גבול רודזיה, עבר להיות סוכן־נוסע למכירת שמלות בכפרי הכושים ותוך זמן קצר כבר היה שותף בבית־החרושת שייצר את השמלות. כאשר נפטר בעליו היהודי של המיפעל רכש שלמה את חלקו. שנתיים אחרי שהגיע לדרום־אפריקה כבר היתה לו וילה עם בריכת־שחיה במרכז יוהנסבורג.

יום אחד, בדרכו לארץ לחג הפסח, נתקע בפרנקפורט שבגרמניה. הוא הסתבך ב־תיגרה עם חיילים אמריקאיים שהשמיעו הערות אנטישמיות במועדון־לילה שהיה שייך ליהודי. כתוצאה מאותה תיגרה נשאר בפרנקפורט. הוא חיסל את עסקיו בדרום־אפריקה ובמשך יותר מעשר שנים ניהל שרשרת של מועדוני־לילה.

במרוצת השנים הרחיב את עסקיו עד לאמסטרדם שבהולנד, שם הקים מיסעדה מיזרחית בשם סברה ומועדון־לילה שה־מוריס, שמוריס שאבלייה השתתף בחנוכתו. הוא עצמו עבר לגור באמסטרדם והיה אחת הדמויות הבולטות בחיי־הלילה שלה ובן־בית בחוגי החברה הגבוהה.

במילחמת יום־הכיפורים שהה בארץ ו־גוייס למילואים. באותה תקופה הכיר גם צעירה ישראלית אותה נשא לאשה מיד בתום המילחמה. בגיל 42 החליט שלמה דינו לחזור לישראל, לנסות לעשות בתל־אביב מה שעשה בפרנקפורט ובאמסטרדם. בשלב ראשון רכש ביסטרו קטן ליד מיס־עדת ג'קי בתל־אביב, אותו כינה בשם גולדן־ספר. אבל השאיפות שלו חורגות מעבר לזה.

„לא ייתכן שלישראלים המנהלים את חיי־הלילה באירופה, לא יהיו חיי־לילה לעצמם. אנשים שלא מבלים טוב לא יכולים לעבוד טוב. אנשים מוכרחים מקו־מות בידור ובילוי במערכת החיים העצב־נית הקיימת בארץ." הוא מתכנן עתה בעצמו, ובשיתוף עם משקיעים נוספים, לנסות לתרום להחייאת חיי־הלילה של תל־אביב, להקים שרשרת של מועדונים ומיסעדות שימשכו גם תיירים.

„התנאים בארץ אומנם שונים," אומר שלמה דינו, „אבל האנשים בארץ הפסיקו לחייך. צריך לעשות משהו שיתחילו לחייך שוב, ולא רק כשהם יוצאים לחו"ל."

Sprint
נעל הספורט החדשה

זה עתה הופיעו נעלי ספורט חדשות, נוחות וחזקות בשם SPRINT.
נעליים אלה, מצטיינות בנוחות ובגמישות רבה.
הסוליות עשויות מגומי אמיתי.
לנעלי SPRINT סימן היכר מיוחד — קישוט בצורת שובל צבעוני.

היחידה לפניות הציבור במשרד התקשורת
ת.ד. 274 ירושלים 91000
משרד התקשורת

תיקון טעות
במודעה שפורסמה בעיתוננו ב-3.9.75
„לישראלים השוהים בחו"ל",
נפלה טעות וצריך להיות
ממשלת ישראל
המשרד לקליטת העליה

קרנית
מכון לעדשות מגע
עדשות
רכות וקשות
חסכר אדיב מפורט
ינתן במקום.
גורדון 31, תל־אביב
טלפון 238642.

מלכת המים 1975

מטעם **העולם הזה** ובחסות חברת REVLON

המועמדות הסופיות:

המצילה

לסמדר שדה יש שיער שאטני, רק חבל שבתמונות הוא נראה כהה. היא מטפלת בו בתכשירי־השיער של „וולה”. כשהיא מתאפרת היא משתמשת בתכשירי חב׳ „רבלון”.

WELLA

בוטיק אדלר

סמדר בעלת ההופעה הבריאה, הרעננה והטיבעית, מרגישה מצויין בשמלות בסיגנון הכפרי של מתכנן־האופנה **יצחק אדלר**. בד־הכותנה הטיבעי, התחרה האופנתית והקווים הרכים והאווריריים הולמים את אישיותה של סמדר שדה ומבליטים היטב את תוויה הנאים והשלווים ומראה גופה החטוב.

כל אם היתה רוצה שתהיה לה בת כמו סמדר שדה, וכל שכן היה מתפלל לבת־שכן כזו. אבל במיקרה של סמדר, זה נאמר רק בזכותה.

היא כזאת מין נערה שתענוג להיות איתה ולהסתכל עליה. פשוטה, טיבעית, גלוייה ולעניין. היא טיפוס ספורטיבי, נמרצת אך גם מקרינה שלווה על סביבתה.

סמדר היא בת 17 וחצי, בעלת עיניים כחולות ושיער שאטני העוטר את ראשה. והעיקר — יש לה חיוך חמוד להפליא החושף טורי שיניים בריאות.

היא עלתה כעת לכיתה השמינית בסמינר הקיבוצים, לאחר שאת חופשת־הקיץ ניצלה לעבודה כמצילה, בבריכת־השחייה של מלון פאן־אמריקן בבת־ים. אך לא היתה זו פגישתה הראשונה עם המים — וגם לא האחרונה. כבר בהיותה תלמידה בכיתה ח׳ השתתפה סמדר באליפות הארץ בחתירה.

ואצלה זה עניין מישפחתי. גם אחותה הקטנה, הלומדת בכיתה ה׳, מתאמנת בשחייה. חוץ מזה יש לה עוד אח גדול, הנמצא עכשיו בקורס־קצינים, ואבא שמשמש מנהל אגף ייצור־מנועים בבדק, ו־אמא שהיא מנהלת אחת מחנויות רשת שניידמן.

היא שונאת איפור, מתלבשת בסיגנון ספורטיבי, ומשתגעת אחרי כלבים. בשנה שעברה, למשל, היו לה שלושה כאלה, אבל כעת רק אחד: כלבה ששמה פיורית. חוץ מזה היא אוהבת גם קיבוץ, אבל זה כנראה לא יסתדר לה.

את עתידה מתכוונת סמדר לקשור בחינוך ה־גופני, ובתור התחלה יש בדעתה להיות מד״סית בצבא. היא אוהבת גם לסרוג ולרקום — כאמור, חלומה של כל אם — ואת חחבר שלה מזה שנתיים וחצי.

וכהוכחה לכך שהיא בחורה לעניין, יש לזכור שבתחרות נסיכת הים־התיכון, שהתקיימה לפני שבועות אחדים בבת־ים, קפצה סמדר למימי ה־בריכה, והדגימה בפני הקהל ארבעה סיגנונות־שחייה שונים.

אפשר לומר שסמדר גדלה במים. פעילותה הספורטיבית במשך השנים התרכזה בתוך המים או מעליהם. את טבילותיה הרבות היא עושה בתוך בגד־ים בדגם ביקיני בעיצובה של חברת **„גוטקס”** הנותנת את הטון באופנת ביגדי־הים.

GOTTEX

רחל מרחלת על כל העולם

זיווה כן הכזיבה

אמרתי לעצמי הרבה מאד פעמים: תעזבי, למה לך? בשביל מה? אבל אני לא יכולה להתאפק! אני מוכרחה להגיד לכולם.

מה אני יכולה לעשות. הגברת המאופרת־מאד, בעלת התיסרוקת הגבוהה והמחשופים הנדיבים שגילו את האמת, שביקרה בארצנו לאחרונה במשך למעלה מחודשיים, ושהיתה פעם הכוכבנית האמיתית היחידה שארצנו הקטנטונת ייצאה — **זיווה רודן** — בהחלט לא נראתה בביקורה הנוכחי כמו „משאת נפשו של כל גבר," כפי שקראתי עליה בכתבה מלפני חמש־עשרה שנים.

חגיל, מה אפשר לעשות, נתן את אותותיו גם בזיווה הנהדרת. זו, שכל תזוזה שלה הונצחה בעיתון זה בעמודים הראשונים ובשערים האחוריים, זו שיצרה תקדימים לבאות אחריה, כשבזמן שבנות־ישראל הצנועות עדיין לא העזו לפתוח את הכפתור העליון בחולצה, כבר התפשטה מכל בגדיה למען הקאריירה, כמובן.

ובכן, היא שהתה פה חודשיים תמימים, בילתה במסיבות שלנו, הלכה למועדוני־הלילה שלנו, ואפילו בפרמיירות החגיגיות שלנו ראיתי אותה, כשתמיד מלוות אותה נער־הזוהר הקשיש **פוקה הירש**. אבל היא לא גרמה לשום התרגשות.

עכשיו ארזה הגברת את המיזוודות וחזרה לארצות־הברית, מקום־מושבה הקבוע.

אולי שם יתרגשו.

זיוה רודן **בשיא** זוהרה
מי מתרגש?

שיבחי האימהות

אתם בטח שאלתם את עצמכם, כמוני: לאן נעלמה השחקנית הסימפטית **תמי ספיבק**? זו ששיחקה יחד עם **אושיק לוי** בסרט ז'אקו והיצאניות, ושמבקר־קולנוע הגדיר אותה כ„המתוק שיצא מעז"? בסרט הרע הזה.

כן, זו שכימעט הפכה שחקנית בינלאומית בסרט על חטיפת מטוס סבנה, שנשלחה לחו"ל סטייל הוליווד, והתגוררה בבתי־מלון מפוארים בווינה, ובגרמניה משך כל ההסרטה, אלא שלבסוף הוחלט לגנוז את הסרט — למזלה הטוב או הרע.

זו שכולנו למדנו להכיר ולאהוב בהצגה הלוך הלכה החבריה.

אז תמי, שתדעו לכם, עסוקה בשלוש השנים האחרונות באופן אינטנסיבי ביותר בדבר אחד בלבד: היא עושה ילדים.

קודם כל היא עשתה את בנה־בכורה **סיוון**, שנולד, כמו שניחשתם כבר, בחודש סיוון לפני שנתיים. סיוון עוד לא הספיק לצמח שיניים, ללמוד ללכת ולהגיד אמא, וכבר הביאו לו האמא השחקנית והאבא־שלו הקצין בצה"ל **חיים**, אחות קטנה בשם **יעל**.

יעל, שנולדה לפני כחודשיים, מעסיקה את האמא שלה פול־טיים, ולתמי אין ברירה אלא להשיב בשלילה, בינתיים, לכל הצעות־העבודה הרבות המופנות אליה.

אבל להצעה אחת לא סירבה: היא תנחה את תוכנית־הילדים טלפלא. ועם ניסיון עשיר כשלה, היא תצליח ללא ספק לעשות את זה על הצד הטוב ביותר.

שלום חנוך - משבר?

השמועות כל־כך חזקות, עד שעם כל הרצון הטוב, קשה מאוד להתעלם מהן. כל אוזן שומעת, כל לשון לוחשת, וזה אפילו פורסם באחד העיתונים: **שלום וליהי חנוך**, ההורים של **מאיה** המפורסמת, מתגרשים.

שלום וליהי (משמאל) חנוך
מי מתגרש?

את שלום וליהי אי־אפשר היה להשיג בטלפון. לא לחוד, ולא ביחד. אבל מקורבי הזוג טוענים, ובלהט, כי השמועות בזדון וברשע מקורן, וכי על בני־הזוג חנוך עובר כרגע בסך־הכל משברונצ'יק קטנטן, מאותו סוג שעובר על זוגות נשואים רבים.

וזוג כזה, כמו שלום וליהי, שלא עבר משברים מאז שהם ביחד, זה למעלה מחמש שנים, הגיע הזמן שיעברו גם את זה. כך, לפחות, טוענים ידידיהם הקרובים, וכאלה יש להם המון.

בינתיים הפסיקה ליהי לעבוד כמזכירת־ההפקה של התוכנית הפופולרית שרתי לך ארצי, ובמקומה באה צעירה נאה וכישרונית בשם **רחל תורג'מן**, שהיא אחייניתו של האמרגן המנוח **מרקו** ואחותו של העיתונאי **איציק תוראל**. גם על נסיבות התפטרותה (או התפוטרותה) של ליהי קיימות שמועות, אך לא זה המקום לפרטן.

בינתיים החלה ליהי עובדת כמפיקה עצמאית, ומיספר תסריטים שהגישה לטלוויזיה זכו באישור, וליהי עומדת להפיקם בקרוב. חברה טובה של ליהי אומרת, כי זוהי הסיבה האמיתית לרכילות המרושעת. היא טוענת שאנשים פשוט מתקנאים בליהי, על שהיא גם יפה, גם חכמה, וגם נשואה באושר, ומשום כך החלו להפיץ שמועות כאילו היא מתגרשת.

מילא, נניח שליהי חכמה ומצליחה. אבל שלום, לעומת זאת, לא־כל־כך הצליח בשנה האחרונה, למרות שהוא אחד המלחינים הכישרוניים ביותר הקיימים לנו בארץ. כעת עובד שלום על תוכנית חדשה, עם **אריאל זילבר** שדווקא כן התגרש בשנה האחרונה. אתם חושבים שגם לזה יש חלק בחרושת־השמועות?

אמא של נטאשה

היא היתה פעם מותק של ילדה, כזאת אחת שבאה מבית פולני טוב. היא הסתובבה בדיזנגוף עם מכנסיים קצרים, ושתי צמותיה שמוטות לה על גבה, ובכל פעם שעברה בכסית, היה מי שאמר: „זו הקטנה — גדולה תהיה." והיא אכן היתה.

כשהיתה בת 16, החליטה למרוד. היא עזבה את הבית הפולני המסודר שלה, והחלה עובדת כנערת־גוגו בקינג'ס קלאב זיכרונו־לברכה. נערות־גוגו כמו **דורית פלוצקי** לא נמצאו בימים ההם על כל צעד ושעל. נכון, היתה **מרי־אנג'** הצרפתייה שקיפצה לה במועדון טיפאני, גם הוא זיכרונו־לברכה, ושהיתה צמודה בימים ההם אל הזמר **צביק'ה פיק** עד שבאה **מירית שם־אור** שהיא היום אשתו החוקית של הנ"ל, והוציאה אותו מידיה. אבל מרי־אנג' היתה ייבוא, ואילו דורית היתה תוצרת הארץ לגמרי, מה שבהחלט היטה את המאזניים לטובתה.

כשכולם חשבו שדורית תיהפך נערת־

דורית פלוצקי
מי מתמרד?

זוהר ותקשט מדורי־רכילות, היא החליטה על ההיפך הגמור. קיצצה בשערותה, הפכה היפית ונסעה להתגורר בראש־פינה. כולם חיזרו אחריה, אבל היא סירבה בעקשנות. עד שבראש־פינה פגשה בגבר של חייה, הלא הוא **ניסים לוי**, אחיו של מלך ראש־פינה „**מוסמוס**", ומי שהיה החבר של **מונה זילברשטיין** כשזו היתה עדיין הבחורה הכי יפה בתל־אביב.

מאז שנפגשו השניים, ניצתה אש בליבותיהם. הם נסעו יחד לנועייבה, התגוררו חודשים אחדים במקום, צברו כסף והחליטו לנסוע לחו"ל. זה שדורית היתה רק בת שבע־עשרה והאבא והאמא שלה לא־כל־כך הסכימו עם אורח־חייה של בתם היפהפייה, לא בדיוק הטריד אז את השניים. הם נסעו לארצות־הברית, שם נולדה להם תינוקת בשם **נטאשה**, ללמדכם על נטיותיהם הפוליטיות. לבסוף התפשרו עם העולם ה„מרובע", והתחתנו.

ו„מאז", כך צריך היה הסיפור להסתיים, „הם חיים להם בניו־יורק בעושר ובאושר," וגומר.

אלא שבימים אלה ממש הגיעתני שמועה עקשנית, כאילו לא הכל כשורה אצל דורית וניסים. יש בעיות.

טוב, בעיות יש לכולנו.

נשף בחירת

מלכת המים 1975

מטעם העולם הזה

בחסות רבלון

הנשף יערך ביום ב' 29. 9. 75

בהיכל התרבות בתל־אביב

בשעה 8.30

מנחה: גדי יגיל. במופע: שלמה ארצי * שלישיית שוקולד מנטה מסטיק * ג׳וקי ארקין ובנות הג׳אז בקטעים מהמופע במיקצב 75 * במאי: ג׳וקי ארקין

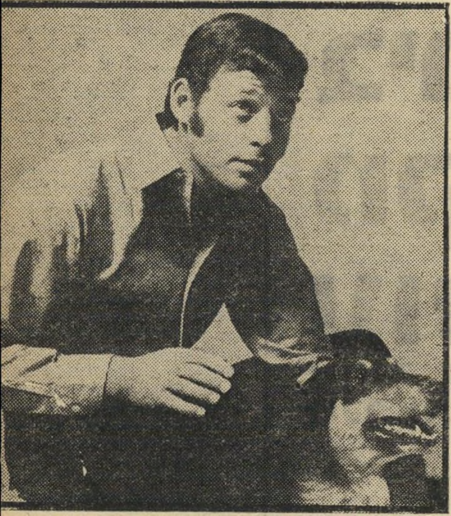

גדי יגיל

שלמה ארצי

הכנה וקישוט
פרחים כץ

הדרכת הבנות
לאה פלטשר

כרטיסים להשיג
כמישרד רוקוקו, דיזנגוף 93 ויתר המישרדים. למוסדות טל: 448824, 223663

שלישיית שוקולד מנטה מסטיק

תצוגת אופנה
בגדי״ם „גוטקס״

שמלות
„בוטיק אדלר״

איפור
חברת רבלון

שיער
חברת וולה

ג׳וקי ארקין ובנות הג׳אז (למטה)

תוכל לקחת גם את אשתך

קצין בים-מקיף עולם

ונהנה מתנאי שכר מעולים

הרשות לחינוך והכשרה ימיים מודיעה על פתיחת

* קורס לקציני חשמל

מתקבלים

א. בוגרי בתי״ס מקצועיים 4 שנתיים במגמת חשמל.
ב. טכנאי חשמל, הנדסאי חשמל, מהנדסי חשמל.
ג. תחילת הקורס באוקטובר

* קורס לחובלים

מתקבלים משוחררי צה״ל בעלי בריאות תקינה. בוגרי 12 שנות לימוד ובוגרי 11 שנות לימוד, בעלי תעודה טובה.

* קורס קציני מכונה

מתקבלים משוחררי צה״ל בעלי בריאות תקינה, בוגרי בתי״ס מקצועיים 4 שנתיים ותלת שנתיים (למעט חניכות), בעלי תעודה טובה במגמות המתכת. כן מתקבלים בוגרי בתי״ס תיכוניים ומסיימי כיתה י״א תיכון שיוכשרו למקצועות המתכת לפני כניסתם לקורס.

למהנדסי מכונה והנדסאי מכונה - מסלולים מקוצרים ותנאים מיוחדים

לפרטים נוספים פנה למשרדינו:

בחיפה: רח׳ נתן (קייזרמן) 11 ליד כיכר פריז בימים א׳-ו׳, בשעות 8-14.
בתל־אביב: מגדל שלום, רח׳ אחד העם קומה 28, בימי ב׳, בשעות 9.00-13.00.
לנוחותך תוכל גם להרשם לפי הספח המצורף.

גזור ושלח:

לכי הרשות לחינוך והכשרה ימיים ת.ד. 1909 חיפה 31000
הנני מעוניין בפרטים נוספים בקשר לקורס........................
שמי........................ כתובתי........................
השכלתי........................ גיל..........
תאריך.................. חתימה.................. ה.ה. ספט׳

היה קצין בצי הסוחר

לשכת הפרסום הממשלתית

רחל מרחלת על כל העולם

שני חתנים לכלה אחת

מה אומר ומה אדבר, זו היתה החתונה הכי־ספורטיבית שהתקיימה ערב ראש ה־שנה החדשה. חוץ מזה שהיו בה הספור־טאים הכי־מפורסמים, כתבי־הספורט הכי־מפורסמים והעסקנים הכי מפורסמים היו בה גם; תאמינו או לא — שני חתנים לכלה אחת.

עורך־הדין הצעיר, בן ה־27, **יחיאל כץ**, שחוץ מזה שהוא עורך־דין הוא גם כתב־ספורט בשידורי ישראל, וחוץ מזה שהוא עורך־דין וכתב־ספורט הוא גם בנו של עורך־הדין **יואל כץ**, וחוץ מזה שהוא עורך־דין וכתב־ספורט, הוא גם אחיו־תאומו של **יעקב**, שהוא עורך־דין וכתב־ספורט בשידורי ישראל.

בקיצור, היחיאל הזה נשא לאשה, בשעה טובה ובמזל טוב, קצינה חיננית בצה״ל, סרן **רבקה וסרמן**.

אלא שיחיאל ויעקב דומים כל־כך, אותו גובה, אותו מישקל, אותו קול אפילו, שניהם מרכיבי מישקפיים ולבושים באותו סיגנון, עד כי אפילו הכלה בכבודה־ובעצ־מה בקושי מבדילה ביניהם. אז מה הפלא שיעקב, שבא במייוחד ממקום־מושבו ב־לונדון, מצא עצמו מוקף בעשרות אורחים שהתעקשו לברך אותו במזל טוב?

ואילו יחיאל זכה לברכות בנוסח „בקרוב אצלך”, כשהוא מתאמץ — לשווא — להסביר שהוא זה הוא, ולא אחיו. מה אגיד לכם, אילמלא בא אביהם של ה־שניים והכניס את יחיאל לחופה, היו מכני־סים לשם את יעקב. בטעות, כמובן.

בן זכר למישפחת לוי

תגידו לי אתם איפה, בכל הארץ האור־ייגטלית שלנו, תמצאו זוג הורים שיש להם בת בכורה והם רוצים עוד בת? איפה?

אני מצאתי זוג כזה. לא כעת, אומנם, אבל עד לפני כמה ימים. הזמר **אושיק לוי** ואשתו **עירית** הכריזו באוזני כל מי שרק מוכן היה לשמוע: נכון שיש להם בת אחת בשם **דנה**, ודווקא בגלל

עירית מתכוונת, כבר בשבוע הבא, לחזור לעבודה בבית־העסק שלה לשיווק ולייצור בגדים, הקרוי, כמובן־מאליו, דנה. דנה הקטנה לומדת להכיר את אחיה החדש, ואושיק גם הוא הספיק להתרגל בינתיים לעובדה שיש לו בן.

לעירית יש, בעצם, קצת טענות כלפי כל מיני אטומי־מוח שפוגשים אותה ב־

אושיק ועירית לוי
טכס פרימיטיבי

זה הם רוצים עוד בת. לא עזר להם. רצון לחוד, וחוקי־הטבע לחוד. לפני כ־עשרה ימים ילדה עירית בן זכר, במישקל שלושה קילוגרם ומאתיים, ושם ניתן לו בישראל **אריאל**.

עכשיו, כמובן, הם לא מתלוננים. מה גם שהתינוק החדש חמוד להפליא, והתנהג למופת באותו „טכס פרימיטיבי”, כפי ש־מכנה אמו־הורתו את פולחן ברית־המילה.

רחוב. „אני רוצה להצטרף לליגה הפמי־ניסטית בישראל,” היא אומרת. „כל אחד מברך אותי על הולדת הבן כאילו איזה נס גדול היה פה. בארץ הזו, אם נולד בן אחרי בת, אז זו חגיגה. אבל אם היתה נולדת לי בת, אז זה היה לא נעים.”

הליגה הנ״ל, תאמינו לעירית, היא ה־פיתרון לכל הבעיות.

מישפחת סופר מאוחדת תמיד

אלה מכם שהיו בנמל־התעופה בן־גוריון ביום שבו עזב שר־החוץ האמריקאי הנרי קיסינג׳ר את הארץ, וראו בין חבורת העי־תונאים שהתרוצצה בנמל גם את ידידנו **אדי סופר**, איש־הטלוויזיה שפרש, נסע־לחו״ל, עזב־לא־עזב את אשתו, התכתב־

אדי סופר
קירוב לבבות

גליה סופר
איחוד מישפחות

איתה ומאז נעלמו עיקבותיו, ודאי סברו לתומם כי הנ״ל שב לעסוק במיקצועו הישן, העיתונאות, ובא לסקר את יציאתו של ״קיסי״ מן הארץ.

אלא שטעות היתה בידם. אילו היו מעיפים מבט נוסף, היו רואים לבטח גם את אשתו של אדי, גלוריה סטיוארט, הלא היא קריינית־הטלוויזיה הפופולרית **גליה סופר**, ואת בתם הקטנה המשותפת, כשכל המישפחה כולה באה לקבל את פניהם של אחותו של אדי ובעלה, ששבו ארצה מחו״ל.

אז זהו. סוף לרינונים וללחישות. הכל שב על מקומו בשלום במישפחת סופר. אדי חזר מחו״ל, והמישפחה המאושרת שוב מתגוררת יחדיו בירושלים. לא, הוא לא שב אל עבודתו בטלוויזיה הישראלית. הוא עובד כעת כמפיק עצמאי, ויפיק סרטים בהזמנה עבור הטלוויזיה.

גליה, לעומת זאת, ממשיכה להצטיין כאחת מטובות הקרייניות בטלוויזיה. סוף שמח, סוף עצוב, לא חשוב — העיקר שיש הפי־אנד.

הלהיט של הפיזמונאית

יש לי סיפור־פצצה בשבילכם. אבל מה לעשות, כמו בכל הסיפורים הטובים באמת אי־אפשר לנקוב בשמותיהם של הגיבורים הראשיים. אז תצטרכו לאמץ טוב־טוב את דימיונכם הפרוע, ולנסות לנחש במי דברים אמורים.

ומעשה שהיה כך היה: **הזמר** המפורסם החליט להקליט תקליט אריך־נגן, שיהיה שונה תכלית השינוי מכל תקליטיו הקודמים. הוא החליט להזמין תמלילים אצל הפזמונאים הכי־טובים, ולחנים אצל המלחינים הכי־טובים.

בין השאר הזמין זמרנו אצל **פיזמונאית** ידועה. השיר התעכב אצלה זמן מסויים, אולם לבסוף כתבה אותו ואף מסרה אותו להלחנה אצל מלחין ידוע.

כשהשיר היה מוכן, העבירה הפיזמונאית לידיו של הזמר קאסטה ועליה השיר המוקלט, מילים ומנגינה. זמרנו שמח מאד על העבודה שהושלמה. עליז וטוב־לב רץ לביתו, הניח את הקאסטה על רשם־הקול, הזמין את החוקית שלו שתחווה דיעה, שלח את הילדים לחדר השני שלא יפריעו להתרכז, והפעיל את המכשיר. אך אוי לאוזניים שכך שומעות! מתוך הרשם־קול עלו־בקעו גניחות ונשיפות שלא דמו כלל לפיזמון שאותו הזמין אצל הפיזמונאית ו/או המלחין.

לקח לו קצת זמן כדי להבין כי מדובר פה בהקלטה חיה של כמה רגעים אינטימיים ביותר מחייה של הפיזמונאית. ומאז ועד היום הזה, אותה קאסטה היא הלהיט של הפיזמונאית.

אצל לוקוב על הדשא

מי היה מאמין עליו, מי? מי היה מאמין עליו, למשל, שבבוא היום הוא יישב תחת גפנו ותחת תאנתו, בחברת אשת־חיקו הניצחית ובנו הפעוט, ויתנזר מתענוגותיו המפוקפקים של עולם הבוהימה על מסי־בותיו, מועדוני־הלילה שלו, חתיכותיו וכל הכרוך בזה?

תסכימו איתי שהבנאדם האחרון בעולם שהייתם מאמינים עליו שיעשה את כל הדברים שציינתי לעיל, הוא **יורם לוקוב**, מי שידוע כצייר־החתיכות, ומי שכבר מזמן הוכיח שהוא יודע לצייר, ואפילו טוב. וגם דברים אחרים.

אבל זוהי עובדה שאין עליה עוררין. יורם לוקוב עשה תפנית של 180 מעלות בחייו. מנער־שעשועים הולל וסובא, מוקף

דידי ומיצי לוקוב
מקום בבוהימה

בחתיכות הכי חתיכיות וביפהפיות הכי יפהפיות שהיו אי־פעם בארץ, הפך איש־מישפחה למופת. ובזאת נוכחו כל באי מסיבת־החתונה של אחיו הצעיר של יורם, השחקן **דידי לוקוב**, שנשא לו את

חברתו הוותיקה, דיילת־הקרקע **מיצי לוטנר**. החתונה התקיימה על הדשא של יורם לוקוב, בווילה שבה הוא מתגורר עם אשתו **נאווה** ובנו התינוק **עופר**, ועוד בסביון.

בבקשה, תגידו עכשיו. הייתם מאמינים עליו? אני מודה ומתוודה, יורם הוא בהחלט הפתעה. והייתם צריכים לראות אור־תו מארח את הבוהימה בחתונה של אחיו. שכן דידי, עליכם לדעת, תפס בבוהימה את מקומו של אחיו הצייר, שהתפנה, ועם ידידיו נימנים כמה מהמפורסמים והקצת פחות מפורסמים כמו, למשל:

הבמאי והבדרן **אורי זוהר** שבא למ־סיבה יחד עם **צביק׳ה שיסל**, או הבמאי **בועז דווידסון** שבא עם אשתו **ברורי־יה**, שהיא החברה הכי טובה של הכלה. וביחד איתם באה בתם המקסימה **ליזה**, בת השלוש, שהתרוצצה על המידשאה יחד

עם ילדיהם של מפורסמים אחרים.

והיו גם **שימרית אור**, הפיזמונאית היפה, עם בעלה השחקן **יוסי ורז׳נסקי**, העסוק כרגע בבנייה (במו־ידיו) של חנות למימכר עתיקות, שהוא ושימרית עומדים לפתוח ברחוב פרישמן. והיו אנשי־הקולנוע **נתן זהבי** ו**חיים מוצ׳ניק**, והמרפא הטיבעי **חיים ברנשטיין**, ועוד כמה עשרות חבר׳ה שהיו זרוקים על הדשא, שותים כדת ואוכלים כדין, כשיורם טורח לארח אותם על הצד היותר טוב.

החתן, דידי לוקוב, התחתן בג׳ינס מטו־לאים, וזה כימעט שהרס את האמא שלו, שהיא קיבוצניקית טובה מנען. ואחותו של השר־בלי־תיק **ישראל גלילי**, שספקה כפיה ואמרה: „מילא, בג׳ינס אני עוד מבי־נה, אבל למה הם צריכים להיות קרועים?” גם הכלה מיצי לא לבשה שמלה צחורה מעוטרת מלמלה, כדרכן של כלות, אלא

שימלת משכית ארוכה, שאותה החליפה במיכנסי־ג׳ינס מייד אחרי החופה.

המחותן הראשי בכל העסק היה שחקן־הקולנוע **חן לוטנר**, בנה בן השבע של מיצי, חתיך משגע שניהל את העניינים, וסיפר לכולם שהוא נוסע עם אמא ודידי לירח־דבש ביוון.

קולנוע

שחקנים

סכסית אבל לא מופרעת

שרלוט ראמפלינג (בחיים)
כמו צוענייה

הסרט המסקרן ביותר הנראה באופק, בימים אלה, לגבי הצופה הישראלי, הוא סרט בשם שוער הלילה. הסקרנות היא כללית, אם־כי הסיבות לה שונות, לפי הטעם וסוג הצופים הפוטנציאליים.

יש, למשל, כאלה הכמהים לראות כיצד מתארת במאית שהפכה סמכות לענייני־שואה, ליליאנה קוואני (היא ביימה סידרות־טלוויזיה רבות על נושא זה) את העיוותים הנפשיים הנוראיים שנוצרו באותם אנשים, שעברו את החווייה המחרידה על בשרם. העובדה שהיא מקדישה תשומת־לב דומה לאסירים ולסוהרים לשעבר נראית מעניינת במיוחד, והקשר הסאדו־מאזוכיסטי המוזר שבין אסירה־לשעבר, שהיתה בינתיים ל־אשתו של מנצח (על תיזמורת), לבין קצין־גסטאפו לשעבר המסתתר במלון וינאי במסווה של שוער־לילה, מבטיחה כר־פעולה נרחב לפסיכולוגים ולפסיכיאטרים מכל האסכולות והזרמים.

צופים אחרים, שהפוליטיקה היא עיקר מעייניהם, ודאי מתפעלים מן ההעזה של קוואני, המקפידה לתאר את הקשר לרצח ולחיסול כל מי שעשוי להעיד נגדם, ול־העמיד בסכנה את המישרות המכובדות שמהן הם נהנים היום.

אבל בסופו של דבר, הרוב הגדול וה־מכריע הוא זה שמצפה לשוער הלילה כחווייה המינית הנועזת ביותר שהורשה לראות עד־עתה על הבד. כי מעבר לנושא הרציני, יש בסרט התעללות באסירה עי־

כוכבת ראמפלינג ב„שוער־הלילה"
התעללות ופרוורסיות

רומה, פרוורסיות מסוגים שונים, ויחסי־מין מפורטים קצת יותר מכפי שמקובל לראות על מסכי ישראל.

לגבי צופים אלה, אין ספק ששוער הלילה יוליד סופית כוכבת חדשה: שארלוט ראמפלינג. אומנם, מי שמופיע לידה, דירק בוגארד, מצטיין לא פחות ממנה, אבל לומר שבוגארד הוא שחקן כישרוני, בכך אין חידוש.

לעומת זאת, הגברת ראמפלינג, שחלפה כמעט בלא־משים, כאם האנוכית והמיפ־לצתית בג׳ורגי, או ככוהנת של תרבות־העתיד בזארדוז, הופכת פתאום אלילת־מין במלוא מובן המילה. ולא סתם מין, אלא מין מעוות ומתוסכל, עמוס הפרעות נפשיות וייסורים פנימיים.

המראה החיצוני שלה אינו מעיד, לפחות ברגע הראשון, על אלילת־מין. היא צנומה מדי, חזה אינו שופע, תווי־פניה חריפים יתר־על־המידה, וחייה הפרטיים רחוקים מאד מדימוי בריכות־השחייה וחדרי־השינה הוורודים של המסורת ההוליוודית. ידועים אפילו הסיפורים על השנים שבילתה בקרון־

עם דירק בוגארד ב„שוער־הלילה"
קשר סאדו־מאזוכיסטי

צוענים (משום כך, אולי, השתתפה בשיירה לוואקארס, שסיפר על חיי־צוענים).

יתירה מזו, היא אינה ששה כלל לדימוי החדש שמנסים להדביק לה.

„אחרי זארדוז ושוער־הלילה, הודבקה לי תווית של סכסית מופרעת, וזה נראה משונה למדי בעיני. אומנם, אני מסכימה שג׳ון בורמן (במאי זארדוז) וליליאנה קוואני הם במאים נועזים מאד, מתקדמים, פותחים אופקים חדשים לקולנוע. מה שאני יכולה לומר בקשר לעבודתי איתם הוא שבעזרתם, התחלתי לשאול את עצמי מחדש שאלות־יסוד בקשר למיקצועי כשחקנית, וזהו תהליך חיובי שאסור כי ייפסק אי־פעם, אחרת אין עוד טעם למישחק."

אמריקה המושחתת

המישחק המכור (מוגרבי, תל־אביב, ארצות־הברית) — **זהו אחד מאותם סרטים קשוחים אשר פירסמו כבר בעבר את הבמאי רוברט (שניים נועזים) אולדריץ׳. הפעם כאילו לא די בכך שהסרט עוסק בכדורגל אמריקאי, מישחק אלים ואכזרי כשלעצמו, הוא גם מתנהל כולו בין כותלי בית־סוהר, הטומן בחובו את אוכלוסיית הגברים הברבריים ביותר בארצות־הברית, וזה נכון גם לגבי האסירים, וגם לגבי הסוהרים.**

האנטי־גיבור כאן הוא כוכב־כדורגל אמריקאי לשעבר שסרח, מכר מישחק וגורש מן המיגרשים. הוא מושלך לכלא אחרי שהוא הורס את המכונית של פילגשו (אחת משתי הנשים היחידות המופיעות לכל אורך הסרט), וכאן הוא נקלע למאבק־כוחות בין מפקד בית־הסוהר והסוהר הראשי, שמשמש גם מאמן ניבחרת־הכדורגל של הסוהרים. המפקד מצפה מן האסיר החדש שיעמיד את כשרונותיו לרשות הנב־חרת, כדי שזו תוכל לזכות באליפות בתי־הסוהר. הסוהר הראשי, החושש לתפקידו כמאמן, רומז לכוכב שלטובתו, מוטב שיסרב להצעה. בסופו של דבר, ואחרי סצינות־חובה של שבירת התנגדות בעזרת התעללויות שונות, מתקבלת הצעה שהכוכב־בדימוס יאמן ניבחרת־אסירים, שעל עורה יתאמנו הסוהרים לקראת תחרויותיהם הרשמיות.

אומנם, כהוקעה ריאליסטית של מישטר בתי־הסוהר באמריקה, נשען הסרט על יותר מדי דפוסים שגורים מן העבר, והוא לאו־דווקא משכנע. אולם במישור רחב יותר, מצליח אולדריץ׳ לעורר שאלות נוקבות במיוחד. כמו, למ־של, מה שוויים של הערכים המקודשים הרבים של אמרי־קה, אם התגשמותם נראית כמו מישחק־הכדורגל הזה (שהוא הספורט הלאומי שם), או כמו מערכת־היחסים הקו־שרת את הדמויות השונות. ואם מוסיפים לכך בימוי יעיל ומבריק של כל סצינות־הפעולה הרבות, ובמייוחד של המיש־חק, התופס כימעט את מחצית הסרט, ואת מישחקו המשו־עשע קימעה של ברט ריינולדס, והרי סרט שהצלחה מוב־טחת לו.

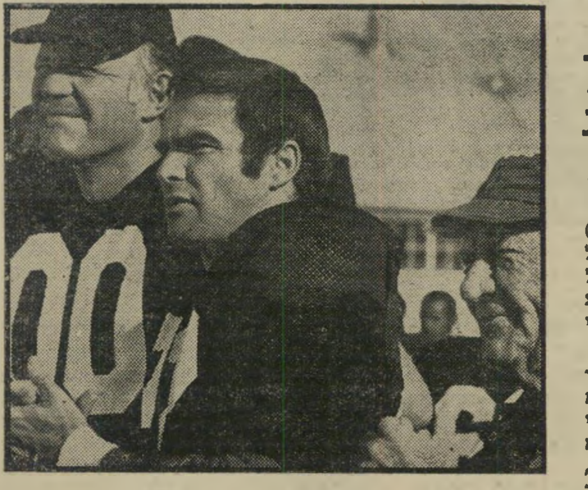

קונרד, ריינולדס וסטידמן: באלימות

על אלמנות ועל בדיחות

מאבק המינים (בן־יהודה, תל־אביב, ארצות־הברית) — **ג׳יי־מס תארבר היה הומוריסטן אמריקאי ששנא נשים, ילדים וכלבים, וביטא רגשות אלה בציניות שנונה, בסידרה של סיפורים, מאמרים ואפילו קרי־קטורות.**

מיזאנתרופיות זו, היא שצריכה להנחות את מאבק־המינים אשר בחר לעצמו, כגיבור ראשי, בדמות תארברית. הוסיפו לה מכה נוספת, קוצר־ראייה הולך ומחמיר, וכש־הדמות עמוסה בצרה זו, משליכים אותה היישר אל זרו־עותיה של אלמנה מטופלת בילדים ובכלב.

התוצאה היתה צריכה אולי להיות מצחיקה מאד, אי־לולא היה הבמאי מלוויל שייבלסון מומחה לקומדיות מש־פחתיות ורודות, השואפות להבליט דווקא את החמדה שב־בית חם, בחיוך ילדותי ובחינחון כלבי. מכאן קשה לו מאד לשכנע את הצופה בבעיות הנפשיות של הגיבור ה־ראשי, הנראה במשך כל הסרט, ככסיל חסר־תקנה שאינו יודע להעריך את המזל העצום שנפל בחלקו (הכוונה לאשה, לילדים ולכלב).

הסרט מתגלגל מחצי־בדיחה לחצי־דימעה, וחוזר לחצי־בדיחה, כאשר ג׳ק למון (בתפקיד הראשי), ברברה האריס וג׳ייסון רובארדס משתדלים שלא לחשוף את מבוכתם יותר מדי. ורק הכותרות בהתחלת הסרט, וכמה דקות מצויירות לקראת סופו, שבהן הונפשו הקריקטורות של תובר עצמו, מתקרבות קצת לחריפות והעוקץ של מי שנחשב כבעל חוש־ההומור המפותח ביותר בסיפרות האמריקאית, אחרי מארק טוויין.

האריס ולמון: בחינחון כלבי

ראמפלינג מגולחת ב„שוער־הלילה"
עיוותים נפשיים

וכדי להוכיח שהיא באמת שחקנית, ולא גוף לראווה, נתנה שארלוט ראמפלינג ביטוי לדיעות וחוות־דעת שונות, המצביעות על כך שהיא בהחלט מסוגלת לחשוב, ואפילו להרגיז לא מעט, אותם משוגעי־קולנוע אירופיים הסבורים שהבשורה היחידה בעולם־הסרטים, באה מעבר לאוקיאנוס.

„אני סבורה שהקולנוע האירופי הרבה יותר עשיר מכפי שנוטים לחשוב. עבדתי די הרבה בארצות־הברית, ואני יודעת שהבמאים שם מתייחסים בהערכה רבה לסרט האירופי, ובעיקר אל הקשרים ההדוקים שקיימים בין כל העובדים על בימת הצילומים — קשרים המשתקפים היטב בתוצאה עצמה.

„אומנם, אפשר לומר שבאירופה כל במאי חי את העולם שלו, וקורה לא־פעם שאין כלל קשר, בין העולם של האחד לשני. כך למשל, יש עולם של קוואני, ועולם של בורמן, וכל אחד מהם מוגדר מאד וניתן בקלות לזיהוי."

אשר לשוער־הלילה: „לא העזתו היא שהלהיבה את אמריקה, אלא נאמנותו של הסרט לרגשות האמיתיים המקננים בדמויותיו." יחד עם זאת, היא אינה ששה לזהות שקיימת, לדעת רבים, בינה לבין התפקיד. „אם אני בכל־זאת מקבלת על עצמי תפקידים כאלה, הרי זה משום שהם מהווים אתגר לשחקן, ודורשים מאמץ כדי לחדור לתוכם. מה שהצופה רואה על המסך צריך לעשות רושם כאילו הוא יוצא מתוככי נפשו של השחקן. מצד שני, צריך לזכור שאת הדמויות לא אנחנו המצאנו. כל מה שמוטל עלינו, הוא ללבוש אותן לאורך סרט אחד.

„אני מייחסת חשיבות רבה לתסריט," היא מסבירה, „אבל איני בוחרת אותו דווקא בשל הכתוב, אלא בגלל מה שאפשר לחוש בין השורות. אני מנסה להבחין אם הדמות המוצעת לי ראוייה למאמץ שנדרש ממני. מזמן לזמן אני טועה, וזה עלול להיות חמור מאד.

„אבל צריך לקחת בחשבון את כל הגורמים המרכיבים סרט. הקשר בין הבמאי לשחקן הוא מן המסובכים ביותר, והם מסתדרים בקושי רב זה עם זה. וכאשר אין ביניהם שפה משותפת, נופל הסרט כולו. כל במאי היה רוצה להיות היוצר הבילעדי של סרטיו, אבל רק במאים מעטים מסוגלים לכך, וכל מי שהולך לקולנוע יודע זאת היטב."

תדריך

תל־אביב

★★★★ **תמונות מחיי נישואין** (צפון, שבדיה): התמונות הטלוויזיוניות שהיכו את שבדיה בתדהמה הפכו לאחד מסרטי השנה בישראל, הן בגלל איכותן והן בשל הכנסותיהן הקופתיות. כל זוג נשוי, גרוש או באמצע ימצא משהו כדי להזדהות איתו בקולנוע.

★★★★ **הסנדק מס' 2** (פאר־אלנבי, ארה"ב): מייקל קורליאונה (אל פאצ'ינו) יורש את אביו ויטו קורליאונה והופך לאט לאט למיפלצת. תמונות הפלאש־בק המתארות את ויטו בנעוריו באמצעות השחקן חתן ה„אוסקר" רוברט דה־נירו משלימות ביופיין את העלילה שנכתבה הפעם כתסריט מלכתחילה ע"י פראנסיס פורד קופולה ומריו פוזו.

★★★ **לני** (אורלי, ארה"ב): הביאר־גרפיה העצובה של המצחיקן היהודי לני ברוס שהעז להטיח בפני הרוב השקט בארה"ב כמה האשמות לא נעימות, וגווע ממנה עודפת של סמים. הבמאי בוב (קאברט) פוסה, שחקנים מצטיינים דאסטין הופמן וואלרי פרין.

★ **עמנואל** (אסתר, צרפת): קשה להניח שמי שמת לראות את הפורנוגרפיה מינוס מה שקצצה הצנזורה ישמע לאזהרות, אבל כדאי לדעת שעשו כבר מזמן דברים יותר נועזים, יותר מרתקים ויותר מעניינים. והגרוע מכל אין פה אפילו טיפת הומור.

★★ **זרע התמרין** (סטודיו, אנגליה): מותחן רומנטי ואלגנטי לא משכנע ביותר, שהקדיש בלק אדוארדס לרעייתו הצדקנית ג'ולי אנדריוס ולעומר שריף אדום העיניים.

★★★ **נאדה** (סינמה 2, צרפת): קלוד שברול מגיש משל קולנועי מצויין על הנושא האנרכיסטים משרתים את המימסד בלי ידיעתם וזוהי האירוניה של המהפכה.

★★★ **גנרל אידי אמין דאדה** (פאריז, צרפת): שחקן השנה ממשיך לרתק ולהפתיע את הקהל כשחקן ראשי בסרט על עצמו.

ירושלים

★★★ **טומי** (חן, אנגליה): אופרת הרוק המהממת של להקת המי גודשת את העיין ואת האוזן לפי מיטב השראתו המטורפת של קן ראסל. מיצעד כוכבי רוק בקטעים מדהימים הכולל את: אלטון ג'ון, אריק קלפטון, רוג'ר דולטרי. אן מרגרט מפתיעה אבל השיא האמיתי נגנב על־ידי ג'ק ניקולסון בתפקיד הפסיכיאטר.

★★★★ **פרנקשטיין הצעיר** (אורנע, ארה"ב): נכדו של פרופסור פרנקנשטיין הולך לגלות את סודו של סבא בטירה עתיקה ומטילת אימים. שם הוא נתקל בדמויות מוזרות ומעניק חיים למיפלץ בעל לב של זהב. כאן מופיעה שחקנית מישנה השנה של העולם הזה מדלין קאהן בתפקיד ארוסתו של הפרופסור.

חיפה

★★★★ **כותרת ראשית** (רון, ארה"ב): אחד הסרטים הטובים והמשעשעים שיצר בילי ווילדר הקשיש על העיתונות שרוצה לעשות כותרות בכל מחיר.

★★★★ **מיסתורי האורגניזם** (שביט, יוגוסלביה): במאי השנה ושחקנית השנה בכפיפה אחת בסרט מטורף. דוז'אן מאקאבייב, משתמש בתורת רייך כדי להוכיח שהמהפכה הפוליטית נעשת תמיד מתוך תיסכולים מיניים. שחקנית השנה היא מילנה דראביץ.

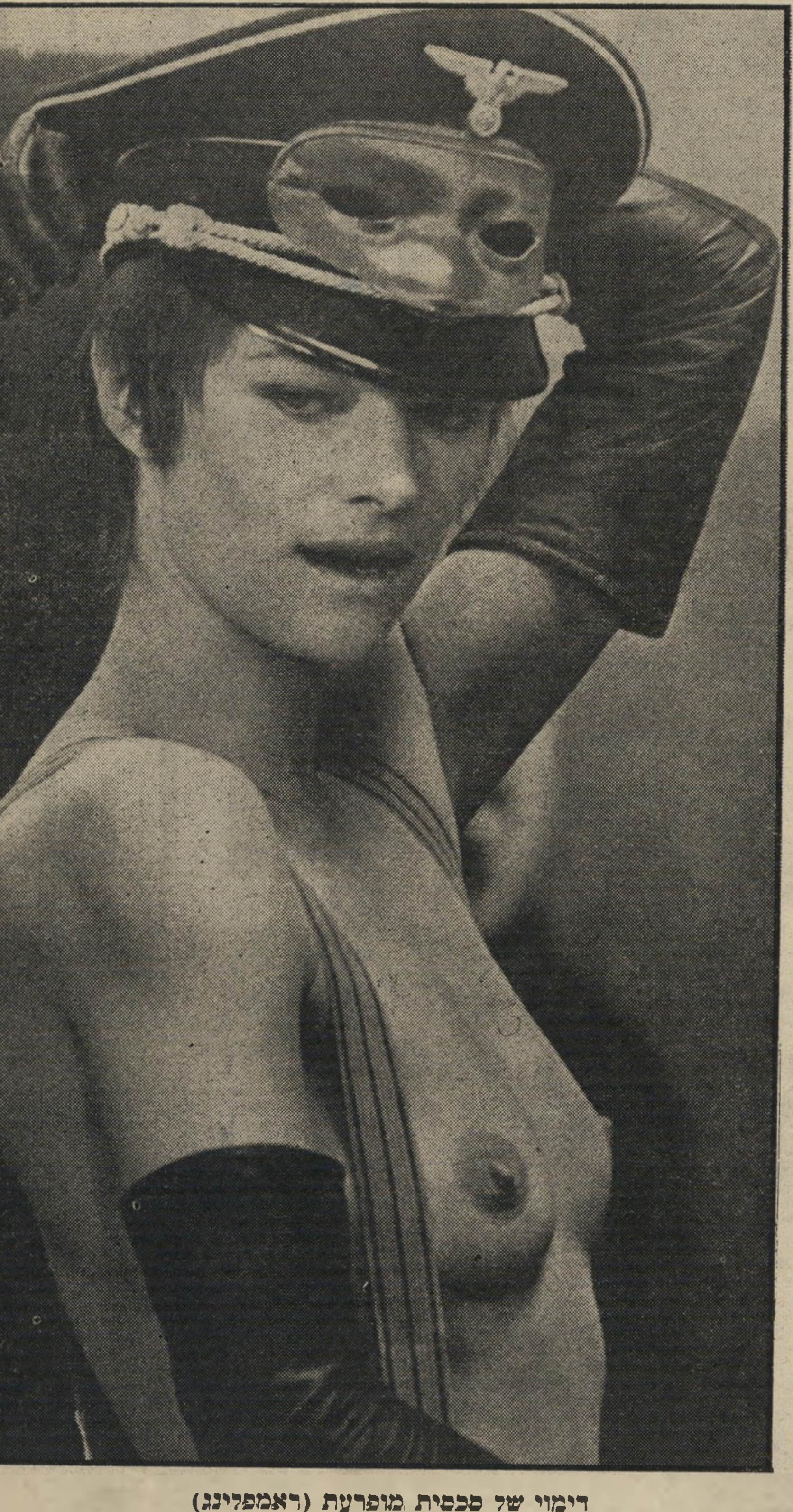

דימוי של סכבית מופרעת (ראמפלינג)
סמכות לעניני שואה

מספר 1985

העולם הזה

המשטרה חושדת: הם גנובים
היא חושדת: המשטרה שדדה אותם

תעלומת היהלומים של אשת החברה

נעמי לרר